Tour Lady of Fatima 2017

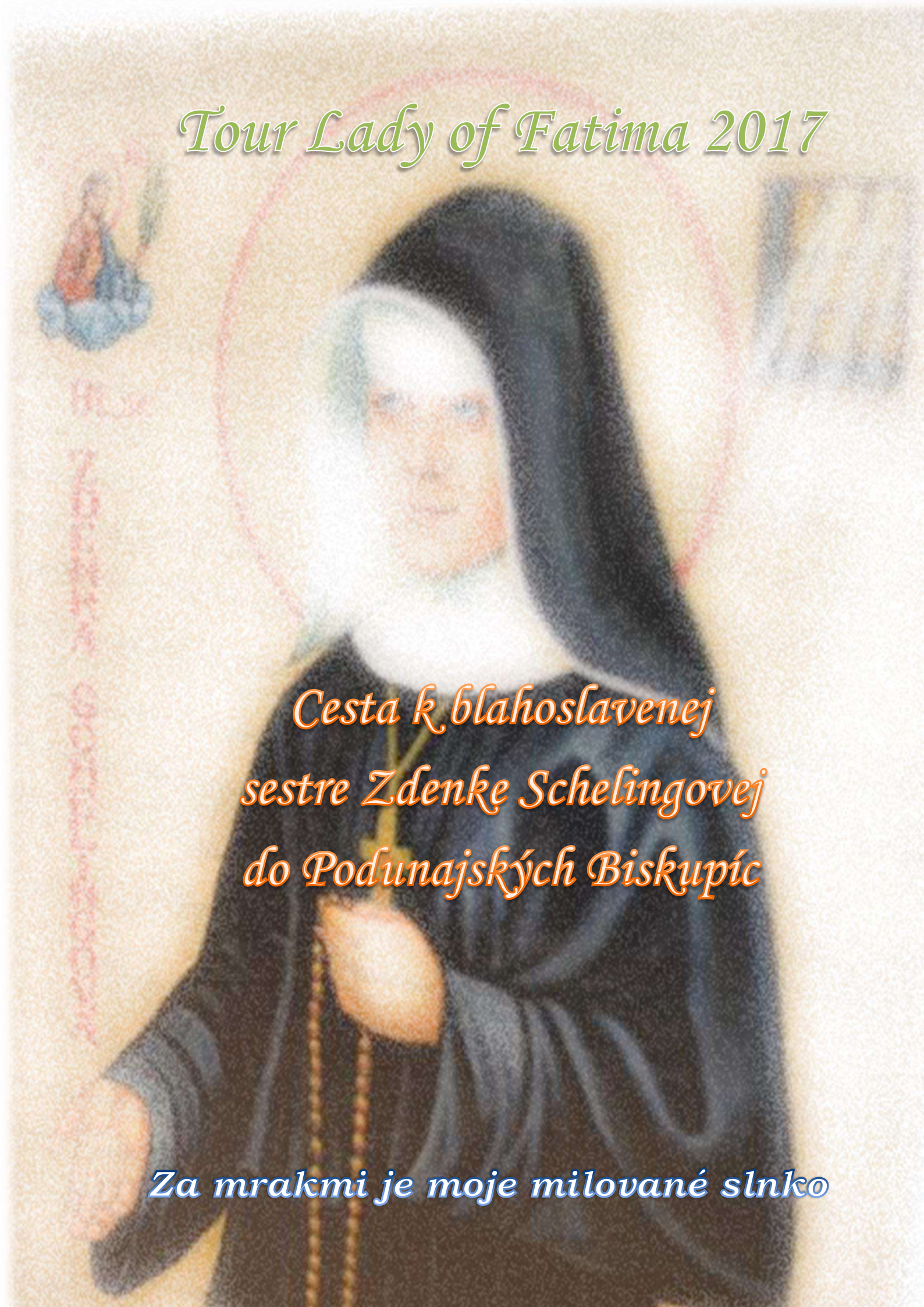

Cesta k blahoslavenej sestre Zdenke Schelingovej do Podunajských Biskupíc

Za mrakmi je moje milované slnko

Cykloklub
Fatimskej Panny Márie

pri

Rímskokatolíckej farnosti Fatimskej Panny Márie

Vranov nad Topľou Čemerné

Vás pozýva na

Tour Lady of Fatima 2017

100 years

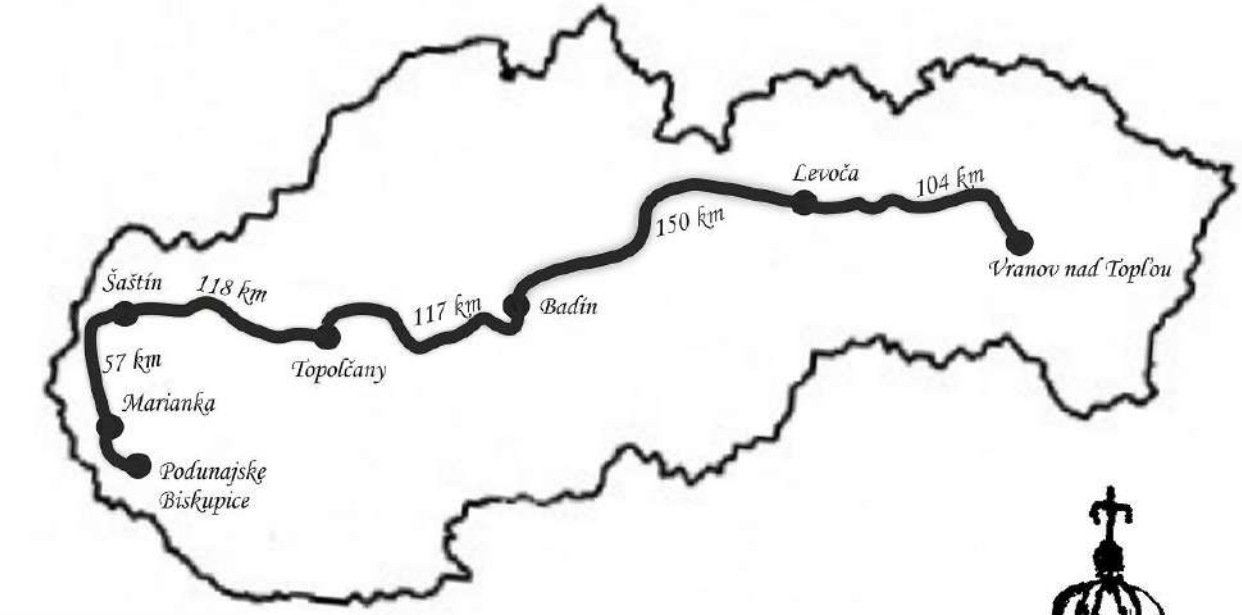

Cykloklub FPM

...je to ON, ktorý nám ukazuje cestu ...

Začíname...

Ešte v januári 2016 predkladám dva návrhy. Obidva súvisia so životom blahoslavenej sestry Zdenky, ktorej relikviu máme na oltári. Prvá je Krivá na Orave. Druhá Podunajské Biskupice. Tie sú dnes už súčasťou Bratislavy a tak pre dievčatá je to jasná voľba. Chlapcov zase viac lákajú kopce a tak dievčatá prehlasovali. Rok 2016 - ideme na Oravu.

Tohto roku sme cieľ cesty už mali jasný. Už iba vybrať správnu trasu. Vyznačujeme na mape písmeno „**M**“ (ako Mária) so začiatkom v Čemernom a koncom v Podunajských Biskupiciach. Postupom času sa nám to písmeno deformuje. Je to kvôli kilometrom na jeden deň a aj kvôli ubytovaniu. Máme ísť do Bojníc, na Staré Hory, v Trnave máme byť celý deň, ... Nakoniec vyberáme trasu, ktorá s písmenom „**M**“ nemá veľa spoločného, ale človek mieni a Pán Boh mení.

Na každom stretnutí, kontrolujeme trasu a ešte stále ju meníme podľa možnosti ubytovania a kontrolujeme aj plnenie ostatných úloh (sprievodné vozidlo, sponzori, tričká, dresy, náradie a náhradné diely, lieky, vitamíny, autovlak na spiatočnú cestu, ...). Tých úloh je naozaj veľa. Nesmieme na žiadnu zabudnúť, aby nás niečo neprekvapilo na ceste.

Ten čas rýchlo letí. Už je jún. Stretávame sa už častejšie, nielen osobne, ale aj cez facebook a aj tréningy sú intenzívnejšie a oveľa častejšie. Niekedy aj dva na deň. Jeden ráno 5^{50} Čemerné – Soľ – Jastrabie – a cez mesto späť a druhý pred večerom za Banské na vysielač Mošník. Ideme vždy na maximálny výkon, aby sme dostali čo najviac do nôh. Pre troch nových členov organizujeme špeciálnu cyklotúru, aby sa naučili jazdiť v pelotóne, ako brzdiť, ukazovať prekážky na ceste a podobne. Od Fera Baníka dostávajú ešte navyše niekoľko minútové školenie aj s praktickými ukážkami. Potom ešte jednotlivo upozorňuje na chyby počas cyklotúry. Každý

jeden detail je počas jazdy v pelotóne dôležitý. Stačí jedno zaváhanie, jeden nerozvážny pohyb, jedno neodhadnuté zabrzdenie a hromadnému pádu sa nevyhneme.
Naša Železničná spoločnosť Slovensko (ďalej len ŽSSK) je neskutočne pružná. Hneď reaguje a rieši danú situáciu. Niečo som si naštudoval na internete a ešte v máji ich kontaktujem telefonicky. Chcem vedieť informácie ako to je s prepravou auta, bicyklov a nás z Bratislavy na východ. Zakaždým mi zdvihne druhá osoba a ja dostávam vždy inú odpoveď. Už iba mesiac do odchodu a ja ešte neviem nič konkrétne. Tak som začal s nimi kontaktovať elektronicky. Nič sa nezmenilo. Akurát, že na odpoveď som čakal niekedy aj deň. Vždy som dostal inú odpoveď a od inej osoby. Je štvrtok 6.7. 2017 dva dni do odchodu na cyklotúru. Konečne tam bola jedna pozitívna odpoveď. Lístky si nemôžeme kúpiť a ani rezervovať cez internet. Treba poslať písomnú objednávku na prepravu auta a bicyklov a ísť osobne na pokladňu ŽSSK kúpiť lístky. Idem hneď na našu vlakovú stanicu. A tu som našiel pravý opak doterajšej komunikácie. Pani za pokladňou je maximálne ochotná. Telefonuje niekoľkokrát. Výsledkom toho bolo potvrdenie objednávky na prepravu auta a následné zakúpenie troch lístkov s maximálnou zľavou do autovlaku a pre ostatných do lôžkovej časti maximálny počet zľavnených lístkov – deväť kusov. Iba tri lístky sme platili v plnej výške. Jej ochotou sme ušetrili viac ako sedemdesiat eur. Ešte nám objednala výmenu vozňa na prepravu bicyklov a s veľkým ĎAKUJEM odchádzam spokojný domov. Potvrdenie objednávky mi majú zaslať elektronickou poštou a zavolať na mobil. Ak odsúhlasia našu objednávku na prepravu bicyklov, musíme dva dni pred uskutočnením prepravy uhradiť potrebnú sumu, aby akceptovali našu objednávku.
Je piatok, deň pred odchodom a ja nič nestíham. Konečne večer po jedenástej som po treťom pokuse zbalený. Ešte

posledná kontrola, či mám všetko a idem veci odviesť, tak ako každý rok na dvor Janíka Hrubovského, aby mohli veci postupne uložiť do sprievodného vozidla. Na moje prekvapenie je tam všade tma a ticho. Po minulé roky sme sedeli aj do polnoci. No nič. Ráno múdrejšie večera.

Sobota 8. 7. 2017

Ráno sa budím na poriadny dážď. Dobre začíname, pomyslel som si. Dážď, nedážď, idem odviesť veci do auta (obr. 1), aby som sa stihol prezliecť a prísť pred kostol už na bicykli. O ôsmej hodine máme svätú omšu s o. Marekom. Svätej omše sa zúčastnili aj naši príbuzní a ostatní farníci, ktorí nás prišli povzbudiť a šťastlivo vyprevadiť. Na predchádzajúcich cyklotúrach sme vždy čakali na o. Mareka. Teraz jeho štafetu prevzal Fero Baník. Prišiel najprv s jedným autom, z ktorého vyložil bedničky s náradím a náhradnými dielmi. Potom išiel vymeniť auta a nakoniec došiel aj sám na bicykli.

obr. 1

Je zaujímavé sledovať tváre nových členov, ktorí nevedia kde sa majú zaradiť, kde si nájsť svoje miesto. S balkóna fary (ako svätý otec) dostávame požehnanie (obr. 2) ochutené aj štipkou humoru od o. Marcela. Od Aničky Jenčovej dostáva každý cyklista banán na posilnenie. Ešte posledné

obr. 2

inštrukcie, spoločné foto (obr. 3) a konečne o 9^{30} vyrážame

obr. 3

v zložení Fero Baník, Matúš Fiaský – nový, Šimon Kuruc, Mišo Jenčo, Aďa Hricová – nová (doteraz absolvovala už dve cyklotúry, ale iba v sprievodnom vozidle), Martin Gera – Spajky – nový z Banského, Janík Hrubovský, Jakub Hrubovský, Paľo Popaďák zo Sečovskej Polianky – nový, otec Marek Kunder, Rado Bača, Paľo Fincický, Peter Tóth a v sprievodnom vozidle Zuzka Hrubovská a Dadka Slivková, ktorá má na tejto cyklotúre svoju premiéru. Z rodinných dôvodov sa k nám Martin Stahorský z Čaklova pripojí až večer v Levoči.

Je zamračené, ale nám to nevadí. Práve naopak. Nie je tak horúco a do chrbta nám fúka južný vetrík. Ideálny začiatok cesty smerom na sever. Ideme pekne vo vláčiku. Za čerpacou stanicou Shell mi tachometer ukazuje 37 km/hod. Paráda.

A zrazu ... Nestihol som ani ruky položiť na brzdy, keď som v plnej rýchlosti narazil zozadu do o. Mareka stojacieho predo mnou. Vyvrátil som sa na ľavý bok a šmykom som pokračoval ďalej po ceste. Za sebou som iba začul výkriky bolesti. Keď som konečne zastal, vypol sa s pedálov a otočil, za mnou ležal Paľo Fincický na kraji cesty s tvárou celou od krvi. Do

vysielačky som hneď zahlásil pád. Pelotón zastal a niektorí sa vrátili späť. Otraseného Paľa sme v rámci našich možnosti ošetrili a zavolali auto. Keďže v tomto úseku je veľmi úzka krajnica a auto by nemalo kde zastaviť, pokračujeme pomaly aj s otraseným Paľom do Čaklova. Paľo má dnes narodeniny. Pekný začiatok osláv, čo poviete? Čo sa vlastne stalo? To nikto nevie a ani sa to už nedozvieme.

V tomto úseku je na ceste zrazená, rozmliaždená a postupne hnijúca líška. My čo sme okolo nech chodili každé ráno na tréningoch, sme presne vedeli kde je. To je to, čo vysvetľoval Fero ako sa nejazdí v pelotóne. Pravdepodobne niekto z tých čo boli v druhej polovici pelotónu nevenovali pozornosť tým, čo boli vpredu a ukazovali: Pozor! Prekážka! Obísť! Keď zbadali prekážku a bicykel pred sebou, najjednoduchšie je zabrzdiť. A tu nastáva reťazová reakcia.

Keď Paľo zbadal, že sa pred ním veziem na boku, v snahe aby ma neprešiel bicyklom stlačil inštinktívne na brzdy. A to tak prudko, že s bicyklom urobil salto a padol rovno na tvár. Pomaly sme dorazili do Čaklova a naše dievčatá medzi tým už kontaktovali jedno dievča, ktoré býva v Čaklove a robí v záchrannej službe. Po základnom vyšetrení odvážajú Paľa pre istotu na röntgen hlavy (obr.4). Janík Hrubovský vykladá Paľov bicykel do stojana na strechu auta. Je pre nás otázkou, či bude Paľo môcť pokračovať v jazde.

obr. 4

10^{20} odchádzame bez Paľa a bez auta ďalej. Čaká nás ešte viac ako sto kilometrov väčšinou hore kopcom. Po hodine cesty sme už v dedine Lipníky. Zisťujeme telefonicky čo je s Paľom. Našťastie röntgen ukázal, že nemá žiadnu

zlomeninu a CT hlavy ukázalo, že nemá ani žiadne vnútorné krvácanie do mozgu. Chvála Bohu! Paľo napriek tomu, že je ešte stále otrasený a trošku oťapený, chce pokračovať v jazde. Dohodli sme sa, že ich v Prešove na čerpacej stanici Slovnaft, pri Merkury Market počkáme.

11^{30} odchádzame. Za dvadsať päť minút sme už na čerpacej stanici Slovnaft. Dávame si veľkú kávu a v tieni čakáme na sprievodné vozidlo. Okolo obeda prichádza auto aj s Paľom. Dávame mu bicykel zo strechy dole. Fero mení Spajkymu koleso. Už pri zjazde z Petiča mu začalo štrajkovať. Vyzerá to na ložiská v oske. Keď sme vyrážali z dediny Lipníky Fero ho pre bezpečnosť pelotónu poslal na koniec, aby sa mu náhodou počas cesty nezablokovalo koleso a bol by ďalší hromadný pád. Dievčatá nás núkajú sladkými koláčmi a pizzovníkmi. Zapíjame ich kávou, dopĺňame si vodu do fliaš a o 12^{30} odchádzame.

obr. 5

Ešte zopár semafórov (obr. 5) a opúšťame mesto Prešov.

V dedine Svinia stojíme, lebo dávame prednosť 70 člennej Grupy Rowerovej (Cyklistická skupina) z Rzeszowa vychádzajúcej z bočného parkoviska (obr. 6), ktorá smeruje do Mariazellu (veľké Mariánske pútnické miesto v Rakúsku). Majú dva autobusy, niekoľko osobných áut, dodávky, dvoch kuchárov a dva týždne na cestu. Podľa počtu kilometrov usudzujem, že nejdú celú cestu na bicykloch, iba niektoré úseky a určite cestu späť už iba autobusom. Sú poobliekaní, ktorí ako. Žiadne cyklistické oblečenie.

Aj bicykle majú rôzne. Väčšinou horské, trekové a sem tam aj cestné. Komplet cyklistické oblečenie a cestné bicykle mali iba tí, čo boli na začiatku a na konci ich pelotónu. Počkali sme kým boli už všetci na ceste a pomaly začali strácať na rýchlosti hore kopcom. Vtedy dal Fero pokyn a v pohode sme okolo nich viac ako 20 km/hod. prešli hore kopcom, ktorý je za dedinou. Už bez Poliakov pokračujeme v svojom tempe ďalej.

obr. 6

V Chminianskej Novej Vsi máme o 13^{10} nútenú zastávku. Spustil sa taký prudký dážď, že sme nestihli ani dôjsť do Motorestu Pod Lesíkom bez toho, aby sme nezmokli. Využívame túto možnosť, ktorú nám poskytol Pán Boh a obedujeme (obr. 7). Aj Poliaci sa pri nás zastavili, ale keď videli, že v motoreste nie je ani jedno voľné miesto pokračujú v tom prudkom daždi ďalej.

obr. 7

Spolu s nami tam sedeli aj mladí chlapci (kadeti) z Trenčína. Boli účastníkmi rýchlostných pretekov na cestných bicykloch okolo Prešova – Majstrovstvá Slovenskej republiky mládeže na ceste – časovka + preteky. O 13^{35} vyšlo slnko. Už v pohode

dojedáme a vychádzame von. A zase sa spustil dážď. Drobný, ale veľmi hustý. Taký, ktorý sa dostane všade. Berieme na seba nepremokavé bundy, na nohy a tretry návleky. Za dažďa o 14^{15} odchádzame. Dážď postupne slabol, až nakoniec celkom ustal. Pred dedinou Fričovce sa zobliekame a dávame všetko oblečenie do dažďa naspäť do auta. V dedine iba mláky popri ceste signalizujú, že aj tu pršalo. Cesty sú už úplne suché. Prichádzame do dediny Široké, kde nás čaká viac ako 12% stúpanie. Kopec nás pomaly rozdeľuje ale pokračujeme ďalej. Vrchol kopca nám oznamuje, že práve opúšťame dedinu Široké a my pokračujeme po hrebeni smerom k Branisku.
Na úpätí Braniska sa dávame zase dokopy a ideme k vrcholu Chvála Bohu. Z tejto strany od Prešova je to v pohode. Tento úsek je síce dlhý, ale iba s miernym stúpaním.
15^{33} prichádzajú poslední cyklisti na vrchol Braniska. Krátky oddych, foto (obr. 8), občerstvenie, dopĺňanie vody a o 15^{55} odchádzame.

obr. 8

Do Levoče to už nemáme ďaleko. Teraz nás čaká zjazd dole Braniskom. Malá kontrola brzd a ideme.
Ešte zopár kopcov a o 17^{05} prechádzame bránou do historického mesta Levoča. Po malom okruhu prichádzame na druhú stranu Baziliky svätého Jakuba, na ktorej rekonštrukcii vonkajšej fasády sa ešte stále pracuje.
Tu je miestna piváreň, kde sa dá posedieť vonku a mať tak bicykle na dosah a čapujú tu nepasterizované pivo. Keďže nás

čaká už iba výjazd na Levočskú horu, každý si doprial dobrý zaslúžený dúšok piva. Dnes ako prvý prešiel vstupnou bránou do historického mesta Levoča o. Marek. Ako víťazovi tejto etapy mu v mene celého cykloklubu odovzdáva Mišo Jenčo žltý dres (obr. 9).

obr. 9

Všetko sme mali dopredu pripravené. Otec Marek nevedel o ničom. Ani o tom, že sme ho naschvál nechali prejsť prvým levočskou bránou.

Odovzdávame mu dres zo slovami, že je to také malé poďakovanie cykloklubu za jeho veľmi obetavú prácu v našom tíme. Veríme, že aj keď odchádza z našej farnosti, táto cyklotúra nie je jeho posledná, ale o rok sa znova pridá k nám. Otec Marek je veľmi milo prekvapený a za búrlivého potlesku si oblieka žlté tričko. Po oblečení dostáva ako ináč, ako každý víťaz, pusu na obidve líca od našich dievčat (obr. 10).

obr. 10

Po malom oddychu o 18^{15} opúšťame historické centrum Levoče a ideme na horu. V kľude,

pokojne ideme hore kopcom. Dnes sa už nemusíme nikam ponáhľať a čas máme dobrý. Mladí chlapci, plní energie to za pár minút vyšprintovali až hore na horu. My postupne prichádzame a o 18^{43} sme už všetci na hore. Aďa prichádza na horu za potlesku a povzbudivého pokrikovania chlapcov.

obr. 11

Od chlapcov za to, že prvú etapu zvládla bez problémov dostala poriadneho hobľa.

Chlapci ju vyhadzujú do výšky až troch metrov. Ako keby iba pierkom nadhadzovali (obr. 11). Tak prvý krst má Aďa za sebou.

Rehoľné sestričky nás milo privítali a ukazujú nám izby, kde budeme spať. Izby sú trojmiestne. Na izbe máme samostatnú toaletu a sprchu. Paráda. My na najnižšom podlaží a dámy o poschodie vyššie.

O 19^{30} už po sprche a prezlečení dostávame v spoločnej jedálni výborný guľáš. Po ňom ešte malé prekvapenie. Zákusok. Mňam. Veru, dobre padol. Niektorí chlapci odišli s Ferom odložiť bicykle do obrovskej garáže a urobiť malé servisné práce. Tesne pred ôsmou večer prichádza k nám na pešo z Levoče aj Martin Stahorský. O 20^{10} sme už všetci na izbách a prichádzame za Paľom, aby sme mu trošku spríjemnili jeho narodeninový deň, popriali mu hlavne skoré uzdravenie a už žiadne pády. Dnes nevysedávame dlho, lebo zajtra skoro ráno vstávame. Čaká nás najdlhšia a najnáročnejšia etapa tohtoročnej cyklotúry.

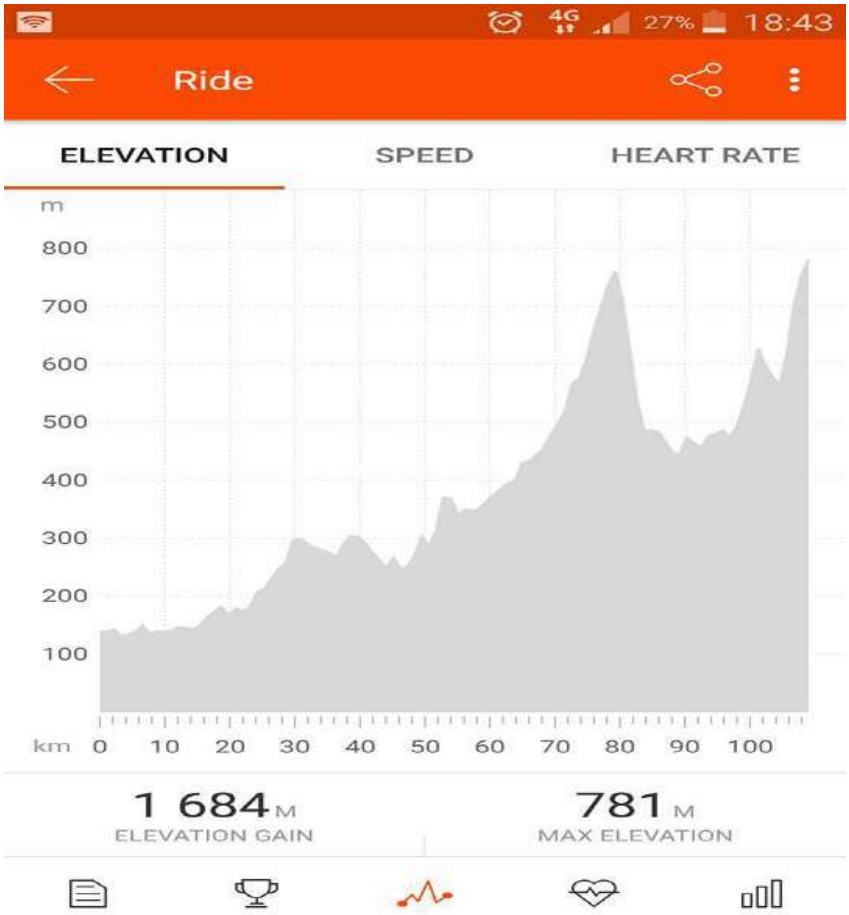

Bilancia dnešného dňa. Prešli sme 109,22 kilometra s priemernou rýchlosťou 21,6 km/hodinu a s čistým časom na bicykli 5 hodín a 2 minúty. Nastúpali sme 1684 metrov (to sú metre, kedy sme išli iba hore kopcom) a najväčšia nadmorská výška, ktorú sme dnes prekonali je 781 m.

Nedeľa 9. 7. 2017

Dnes je nedeľa. Človek si môže trošku dlhšie pospať. Na druhej strane je tento deň zasvätený Pánovi a preto by sme mali vstať oveľa, oveľa skôr, aby sme si tento deň čím dlhšie užili. Tak je to aj v našom prípade. K tomu sa pridružuje aj druhý hlavný dôvod. Dnes, aj keď je nedeľa, nás čaká najdlhšia trasa tohtoročnej cyklotúry.

obr. 12

6^{35} máme svätú

omšu v bazilike minor na levočskej hore. Iba **MY**. Aká to úžasná milosť. Okrem našich prosieb a ďakovaní, prednášame aj tie, ktoré sme priniesli so sebou z našej farnosti. Po svätej omši ešte foto pred bazilikou (obr. 12), potom raňajky a po nich zasa klasika ako každé ráno na cyklotúre. Balenie, nakladanie, kontrola výstroje, vysielačiek, bicyklov, ... Tak už máme všetko. Po spoločnej foto (obr. 13) a

veľkým ďakujem sestričkám o 8^{25} odchádzame. Smer Badín, kňazský seminár za Banskou Bystricou.

Prvú zastávku máme v dedine Hozelec pred Popradom. Dopĺňame iba vodu, malý servis na jednej zadnej prehadzovačke a natieranie opaľovacím krémom. Po desiatich minútach o 9^{50} odchádzame. Prechádzame cez Poprad, Svit, Mengusovce, a pred Tatranskou Štrbou o 11^{00} stojíme pri Motoreste Sosna. Niekedy to bol vychýrený motorest s 24 hodinovou prevádzkou a skoro vždy, keď ste tam prišli bolo plno. Neviem o nikom, kto by vyrážal z východu na západ a nezastavil sa na Sosne. Teraz je diaľnica postavená tak, že obchádza tento motorest, ktorý postupom času upadá do zabudnutia. Z našich mladých už nikto nevie o jeho zašlej

sláve. Ležíme v parku vedľa motorestu v tieni borovíc a dojedáme všetko, čo nám nabalili naši domáci. S chuťou jeme pizzovníky, sladké koláče s kysnutého cesta a dievčatá nás ešte núkajú krásnymi veľkými červenými jahodami (obr. 14). Po štyridsiatich piatich minútach zdvíhame svoje telá zo zeme a sadáme na bicykle.

obr. 14

Pokračujeme dedinami Važec, Východná, Hybe, Kráľová Lehota, ... Čaká nás horský prechod Čertovica. O 13[10] si dávame malú päť minútovú prestávku. Dopĺňame vody, energetické tyčinky a vyrážame. Tu sa začína postupne meniť terén a čím ďalej je to viac a viac do kopca. Mení sa aj fauna. Je to naozaj krásny pohľad. Idem tade prvý krát a tak si to skutočne užívam. Krásne majestátne hory. Pomedzi ne ukryté skalnaté bralá a na vypasených zelených lúkach pod horami sa sem tam objaví osamelá drevenica (obr. 15). Nádhera. Ak by som chcel tento horský prechod porovnať s Braniskom, tak je oveľa, oveľa väčší, dlhší a aj strmší. Z nášho pohľadu je to ako obrátené Branisko. Najprv poriadne dlhé stúpanie. Potom serpentíny. Tie sú oveľa väčšie ako na

obr. 15

Branisku. Niektoré rameno má kilometer a niektoré aj viac. Celý náš pelotón sa podľa zdatnosti jednotlivých členov cykloklubu rozdelil a rozťahal. Ja idem ako posledný a monitorujem celú situáciu. Na niektorých miestach zastavujem a fotím si túto úžasnú Božiu prírodu a výhľad z nej. Tesne pred vrcholom zbieram lesné jahody a posilňujem nimi posledných jazdcov. O 14^{45} sme už všetci na vrchole. Paráda. Vonku na laviciach pred Motorestom Čertovica dojedáme posledné kúsky z obeda, dávame si čapované pivo (kto môže +18) a dievčatá nám dopĺňajú vodu do fliaš. Počas nášho sedenia sa pri nás zastavili dvaja chlapi na motorkách Harley Davidson. Dadka ako veľká milovníčka motoriek neodolala a išla sa sfotiť s chlapcami, ale hlavne s ich motorkami a na jednu si aj sadla. Jej výraz tváre by sa dal prečítať slovami: „To hej! To je paráda! Juj! Najradšej by som ju hneď naštartovala a povozila sa!“ (obr. 16)

obr. 16

Všetko sa raz musí skončiť. Tak aj my končíme s oddychovaním a ideme na tú príjemnejšiu časť dnešnej cyklotúry. Niekoľko kilometrový zjazd dole Čertovicou. 15^{10} nasadáme na bicykle a vyrážame. 15^{35} sme už všetci dole po zjazde. To bola paráda. Chlapci sa chvália, ktorý koľko mal maximálnu rýchlosť. Boli tam aj takí, ktorí išli skoro 90 km/hod. Naša jediná cyklistka Aďa mala maximálku pri zjazde 82 km/hod. Fero s úsmevom na perách povedal: „My čo sme už ženatí a máme aj záväzky, nám stačí ísť aj sedemdesiat.“ Ja som iba

dodal: „A nám dedom stačí aj šesťdesiat.“ S chutí sme sa všetci zasmiali a po malej prestávke pokračujeme ďalej.

O 16^{30} stojíme na parkovisku pred Banskou Bystricou a nastavujeme navigáciu na prejazd cez mesto smerom na Badín. S parkoviska máme krásny výhľad na hrad Slovenská Ľupča (obr. 17). Po desiatich mi nútach odchádzame. Čaká nás neľahký prejazd mestom Banská Bystrica. Je tam niekoľko jazdných pruhov. Oddelené sú iba betónovými zátarasami. Vďaka Ferovi sme bez blúdenia a problémov prešli mestom a už nás čaká iba cieľ našej cesty – kňazský seminár v Badíne. Ideme ďalej po ceste a už vidíme z diaľky náš dnešný cieľ. Medzi nami a cieľom je iba lán poľa predelený rýchlostnou cestou vedúcou do Zvolena. Nám ale navigácia ukazuje, že máme ísť ďalej. Trošku nedôverčivo, či sme náhodou nemali niekde odbočiť, alebo ísť inou cestou, pokračujeme ďalej. Konečne máme pred sebou odbočku doprava s modrou smerovou tabuľou „Badín 1 km“. Ideme stále hore kopcom. Mostom prechádzame ponad rýchlostnú cestu a za chvíľu konečne vchádzame do Badína. Ešte trochu hore kopcom a o 17^{50} prichádzame na dvor Kňazského seminára sv. Františka Xaverského

obr. 17

obr. 18

(obr. 18).
Tu už nás čakajú mladí seminaristi. Ukazujú nám miesto, kde si zložíme bicykle, telocvičňu a jednu triedu kde budeme spať, sprchy a práčovňu, kde sú dve práčky. A nakoniec vec veľmi dôležitá – jedáleň. Miesto kde budeme jesť dnes večeru a zajtra raňajky. Postupne ideme do sprchy a veci do práčky dávame na jednu kopu. Keď sú už všetky o. Marek aj s rehoľnou sestričkou ich odniesli dole do práčovne.
My oblečení všetci v rovnakých zelených tričkách (obr. 19), na ktorých máme vzadu nápis „Tour Lady of Fatima 2017, 100 years. Pod nápisom je mapa Slovenska s vyznačením našej trasy a pod ňou je na ľavo obraz blahoslavenej Zdenky Shelingovej, v strede nápis Cykloklub FPM a na pravej strane obraz Fatimskej Panny Márie. Toho si všimol jeden kňaz, Poliak, ktorý pôsobí vo Vatikáne ako postulátor blahoslavenej sestry Zdenky Shelingovej. Teraz je tu na stretnutí kresťanských rodín. Okamžite sa dal s nami do reči a najviac si mal čo povedať s o. Marekom. Využili sme jeho príležitosť, aby nám požehnal jedlo a pustili sa do večere. Náš neznámy kňaz odišiel a za chvíľu sa vrátil aj s malými fotografiami svätého otca Františka s podpisom a každému z nás dal po jednej.

obr. 19

Najprv sme boli trošku podozrievaví voči tomu, čo nám seminaristi nachystali. Cestovinový šalát so zeleninou, majonézou a šunkou. Ale po prvom súste sme zmenili názor. Bolo to naozaj chutné. Chlapci nám oznamujú, že toho

nachystali veľkú kopu a tak kým všetko nezjeme, nemôžeme opustiť jedáleň. Po treťom plnom hlbokom tanieri už aj ja mám dosť. Takto najedený, lepšie povedané prejedený nezvyknem ísť spať a tak sa prechádzam po chodbách seminára. Aj keď je pre deti pokročilá hodina, žiadne z nich nespí. Na jednom mieste sa hrajú malé deti s väčšími. Tie na nich dávajú zároveň aj pozor. Na druhom mieste sa rozprávajú dojčacie mamičky. V aule sv. Cyrila a Metoda a v jedálni sedia malé skupinky rodín a debatujú spolu. Celý seminár žije. Je plný detského džavotu. Je niečo po pol jedenástej a tak po osobnej večernej modlitbe idem aj ja späť.

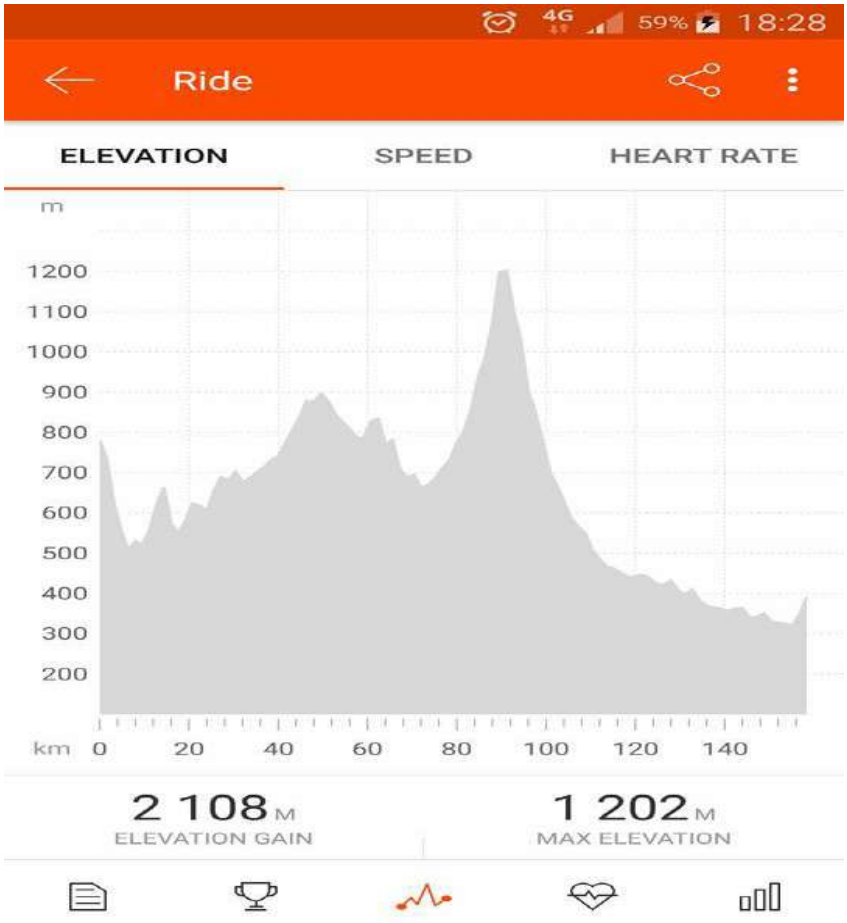

Dnešná bilancia. Prešli sme 159,09 km s priemernou rýchlosťou 22,4 km/hod. s čistým časom 7 hodiny a 5 minút. Nastúpali sme 2108 metrov a prekonali nadmorskú výšku 1202 metrov.

Pondelok 10. 7. 2017

Po osobnej modlitbe a rannej toalete ráno o pol siedmej vstávam. Do raňajok mám ešte hodinu času, tak využívam čas s fotoaparátom v ruke. Stojím v strede foajé a tu je do kruhu osadená veľmi pohodlná kožená sedacia súprava.

V strede tohto sedacieho kruhu je na čiernom mramorovom kvádrovom podstavci busta sv. Jána Pavla II. Na zadnej strane podstavca je jeho fotografia a pod ňou text: «SVÄTÝ OTEC JÁN PAVOL II. PRI NÁVŠTEVE SEMINÁRA 12. SEPTEMBRA 2003 POŽEHNAL OLTÁRNU MOZAIKU TEJTO KAPLNKY» (obr. 20).

Keď sa otočím smerom ku vchodu, pred sebou nad vstupom do seminára sa mi naskytne úžasný pohľad na sochu Panny Márie, ktorá ako keby držala ochrannú ruku nad každým, kto príde do tejto budovy. Na ľavej strane pri vchode je aula sv. Cyrila a Metoda. Na pravej strane je veľká jedáleň, za ňou malá (v tejto sme večerali a raňajkovali) a hneď za ňou kuchyňa. Chodba pokračuje ďalej smerom k telocvični. V tejto časti je posilovňa, sprchy, šatne, ... Pod ňou v suteréne sú priestory technického zabezpečenia celej budovy. Kotolňa, vzduchotechnika, práčovňa, ... Nad ňou sú zasa priestory

nám neprístupné. To sú miesta pre seminaristov. Po mojej ľavej ruke je chodba, na ktorej sú samé učebne.
Za mojim chrbtom, je kaplnka. Otáčam sa a idem do vnútra kaplnky. Po mojej ľavej ruke nachádzam veľkú nástenku, ktorá fotografiami a textom hovorí o storočnici zjavenia Fatimskej Panny Márie. Zídem dole desiatimi schodmi a na ľavej strane je sakrestia. Veľkými sklenenými dverami vchádzam do vnútra kaplnky. Ak by som ju chcel porovnať napr. s našim kostolom sv. Joachima a Anny, tak je kapacitne ešte raz taká veľká. Sú tam štyri rady lavíc, obrovský chór s organom, na ktorý sa dá prísť schodmi z kaplnky, alebo točitým schodišťom rovno z foajé. Na pravej strane sú spovednice. Vpredu po pravej strane oltára je drevená socha Badínskej Panny Márie. Na oknách, namiesto vitráže, je priamo v skle zaujímavou technikou vyleptaná ešte zaujímavejšia krížová cesta od nebohého akademického maliara Ladislava Záborského (obr. 21 a 22). Prvý obraz – znázorňuje Poslednú večeru – Ježiš podáva kalich svojim učeníkom. Druhý obraz – Ježiš sa modlí v Getsemanskej záhrade a učeníci spia. Tretí obraz – Judáš bozká Ježiša, štvrtý – Ježiš pred Kajfášom, piaty – Ježiša odvádzajú k Pilátovi, šiesty – Ježiš pred Pilátom, siedmy – Ježiš je odsúdený na smrť.

Prechádzam na druhú stranu kaplnky a začínam odzadu. Ôsmy obraz znázorňuje Ježiša ako berie svoj kríž na plecia, deviaty – keď sa stretáva so svojou matkou, desiaty – ako Ho

pribíjajú na kríž, jedenásty – Je ukrižovaný, dvanásty – rímsky vojak (stotník Longinus) mu kópiou prerazil bok, trinásty – Ježiša ukladajú do lona Panny Márie a posledný štrnásty nám predstavuje plačúcu Máriu Magdalénu pri otvorenom hrobe.

obr. 22

Ďalej na stene je veľký obraz Božieho milosrdenstva a za ním Bohostánok. Presbytérium je oddelené od kaplnky dvoma schodmi.

Za oltárom na zadnej stene je úžasná trinitárna mozaika (obr. 23). Keď som sa na ňu pozrel, jej autor mi bol hneď známy. S jeho dielami som sa už stretol v Lurdách – prečelie baziliky Ružencovej Panny Márie, San Giovanni Rotondo kostol sv. Pátra Pia, sanktuarium sv. Otca Jána Pavla II v Krakowe, … Jeho rukopis je jedinečný, osobitný a výnimočný. Je to jezuitský kňaz páter Marko Rupnik SJ.

Túto mozaiku osadili za desať dní. Denne pracovali viac ako dvanásť hodín.

Mozaika nám predstavuje svätú trojicu. Otec (nikto ho nevidel) je znázornený ako ruka, ktorá z vrchu požehnáva. Stvorenie pochádza z Otcovej ruky: celý vesmír, všetky živly, živá i neživá príroda, ľudia, je to dar milujúceho Boha.

Aj Boží Syn ako najväčší dar prichádza skrze Ducha Svätého od Otca. Dar z Božej ruky je vždy život. Úplne roztvorená dlaň, z ktorej vychádzajú návaly matérie, značí, že Boh si nič nenecháva pre seba. Darúva nám aj seba samého, a tak je absolútne dokonalým darom.

Duch svätý ako červeno biely modrý pruh prechádza celou mozaikou.
V strede dominuje ukrižovaný Ježiš, pribitý na pokrivené uhľovočierne brvno. Toto brvno predstavuje hriechy celého

obr. 23

sveta, ktoré samy sú pokrivením ľudskej dôstojnosti a vznešenosti. Kristus ich však všetky odstraňuje, keď ani sekundu neváha podstúpiť tie najmučivejšie chvíle a smrť, len aby sme ich nemuseli niesť. Zaujímavejšia je ale druhá, vertikálna časť kríža. Tvorí ju mohutný, neotesaný kmeň

stromu a je zjavné, že nám autor približuje udalosti z rajskej záhrady, kde človek prvýkrát odvrátil svoj zamilovaný pohľad od Boha a uprel ho na obyčajnú materiálnu vec, strom. No tak, ako pre plod stromu poznania prišiel na svet hriech, tak bol pre plod stromu života – Ježiša – hriech odstránený.
V ohromnom vyliatí matérie z ruky Otca si môžeme všimnúť neveľmi výraznú, ale zato mnohovravnú kamenistú cestičku, stekajúcu od Boha, cez Krista až na zem. Je vytvorená z okruhliakov, ktoré sú všade tam, kde tečie voda. Je to symbol, ktorý hovorí sám za seba a ktorý môže pochopiť každý. Pohľad na tieto okruhliaky môže byť vždy útechou v ťažkých časoch, keď máme pocit, že prestala tiecť Božia milosť. Dokážu nás utvrdiť v nádeji, že čoskoro sa privalia prúdy Božej milosti, a sú uistením, že rozhodne neprídu prvý a ani poslednýkrát. Kamenistá cesta, ktorá prechádza popod Ježiša Krista je ako keby zvislé rameno kríža a symbolizuje, že iba Kristus a to ukrižovaný, že iba jeho kríž, je naša cesta.
Po pravej strane kríža sú tri postavy postavené do trojuholníka. Prvá – svätý Ján Krstiteľ odetý v ťavej srsti s vystretou rukou, ktorá naznačuje – Hľa Boží baránok, ktorý sníma hriechy sveta. Za ním je svätý Ján evanjelista. V ruke drží sväté evanjelium – A slovo sa telo stalo …, čoho sme sa dotýkali, to zvestujeme Slovo života. A večný život je v tom … Pred nimi stojí svätý František Xaverský, patrón seminára, ktorý svojim životom naplnil slová svätého evanjelia – Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium … Krstite ich v mene Otca, Syna a Ducha Svätého … O svätom Františkovi Xaverskom je známe, že pokrstil najväčší počet ľudí na svete. Gestom pravej ruky, ktorá krstí, je preto pripodobnený Jánovi Krstiteľovi, ktorý vodou pokrstil nášho Pána Ježiša. Ján apoštol je mužom vysokej múdrosti, čo môžeme vidieť aj v jeho evanjeliu. Aj František vynikal svojou brilantnou mysľou a inteligenciou a spolu so svätým Ignácom z Loyoly bol

veľkým teológom tých čias. Preto obaja – Ján i František – zvierajú v ľavej ruke Sväté písmo ako symbol. Navyše, obaja sú si tak trochu podobní svojou poetickou dušou, nežnosťou a dobrým srdcom.

Na ľavej strane je malá postava Panny Márie najvzácnejšieho Božieho stvorenia práve pre svoju dokonalú poslušnosť a čistotu. A tieto dve hrdinské čnosti sú na mozaike vyjadrené nielen postavou sklonenej Panny, ktorá v hlbokej viere prijíma aj smrť svojho Syna, ale taktiež kusom bieleho pergamenu pri nej. Táto čistá biela listina je ponukou od Boha, ktorú dostala pri zvestovaní anjela, ale ktorú máme pred sebou aj my všetci. Ona, náš vzor, ju podpísala svojím: „Nech sa mi stane podľa tvojho slova.“ Aj my môžeme podpísať „bianko šek“ na veľké Božie dobrodružstvo!

Po raňajkách sme mali odísť na ďalšiu cyklotúru. Vzhľadom na počasie - vonku je poriadne silná búrka. Tma, blesky, prudký dážď - meníme program a rozhodli sme sa, že nebudeme nečinne čakať na zvrat počasia, ale budeme tu mať svätú omšu.

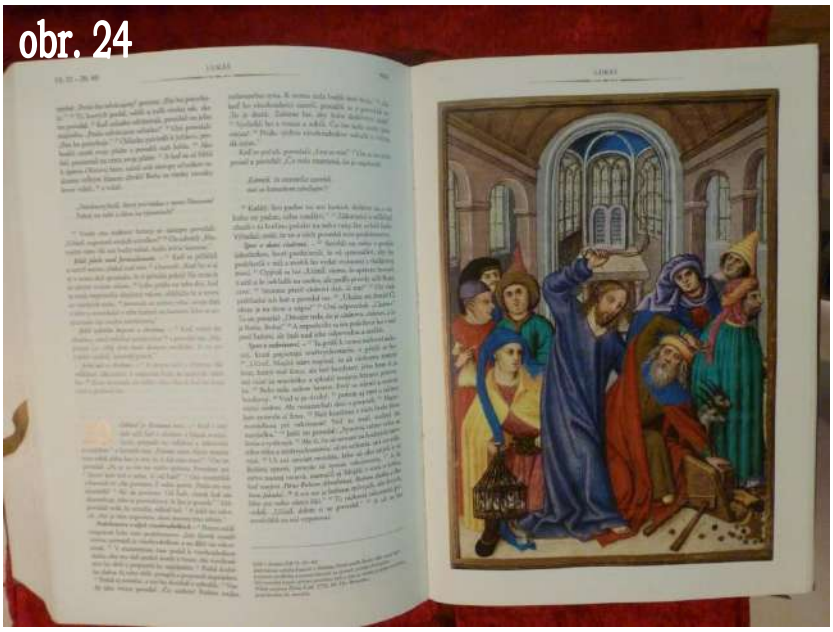
obr. 24

Ja pokračujem v prehliadke kaplnky. Obzerám si obrovskú bibliu (obr. 24), ktorá je položená na stolíku hneď pri vstupe do kaplnky na pravej strane. Niektoré texty sú doplnené aj obrázkami.

Cez okná obzerám areál seminára. Všade je plno zelene, okrasné dreviny a stromy. Krásna záhrada popretkávaná chodníkmi zo zámkovej dlažby, ktoré sú lemované metrovým živým plotom.

V kúte záhrady medzi stromami je ukrytý altánok. Hotová oáza pre odpočinok duše a duchovné rozjímanie.

Do kaplnky prichádzajú aj naše dievčatá (obr. 25), aby si prehrali piesne na sv. omšu. Za chvíľu je už celý cykloklub FPM v kaplnke. O 9^{00} začíname svätú omšu. Po omši dážď ustal.

obr. 25

Počas nakladania veci do auta zasa začalo pršať. Obliekame na seba veci do dažďa a kontrolujeme bicykle. Ešte spoločné foto (obr. 26) na vstupných schodoch seminára a aj keď prší

obr. 26

o 10^{30} vyrážame. Nedošli sme ďaleko, lebo hneď na prvej križovatke ešte v dedine má Mišo poruchu na bicykli. Odišla mu zadná prehadzovačka. Dole kopcom sa zviezol a tu už nás čaká sprievodné vozidlo s náradím a Ferom. Napriek veľkej snahe Fera, porucha sa opraviť nedá. Mišo si musí zakúpiť nové ovládanie zadnej prehadzovačky na volant. Nasleduje výmena bicyklov. Náhradný zo strechy dole pre Miša a jeho hore na strechu.

O 11^{00} pokračujeme. Stále prší. O dvadsať minút stojíme v Kováčovej. Ideme do poriadnej búrky. Obliekame si aj hrubé veci a pokračujeme. O chvíľu stojíme na obrovskom parkovisku pri Tescu pred Zvolenom. V takom silnom daždi sa nedá ďalej pokračovať. Stojíme všetci natlačení pod jednou striežkou do herne a čakáme, čo bude ďalej (obr. 27). Na

obr. 27

parkovisku je skoro desať centimetrov vody. Po dvanástej hodine dážď trochu zmiernil svoju intenzitu. Využívame tento čas a sadáme na bicykle. Do cieľa to máme ešte ďaleko.

Po trinástej hodine vchádzame do dediny pri Žiari nad Hronom – Ladomerská Vieska. Konečne prestalo pršať a dokonca sa ukázalo aj slniečko.

O 13^{25} stojíme pred obcou Hliník nad Hronom. Zobliekame zo seba mokré veci, žalúdok zásobujeme energetickými tyčinkami a len tak na ľahko v cyklistickom drese pokračujeme ďalej. 13^{40} odchádzame. Smer Žarnovica. V tomto meste meníme smer a odbočujeme smerom na Veľké Pole. Začíname pomaly ale isto stúpať. Kopec je čím ďalej strmší a strmší. Pred dedinou je už cesta poriadne hore kopcom. Ale ani v dedine to nie je iné a dokonca ani za dedinou. Tak ma napadá, že tá dedina by sa nemala volať Veľké Pole ale Nekonečný Kopec. Konečne po niekoľkých kilometroch prichádzame na vrchol kopca. O 15^{13} prichádzajú posledný cyklisti a po krátkej prestávke pre nich o štyri minúty odchádzame. Čaká nás zjazd dole kopcom do mesta Partizánske.

Aj keď je na obed už pokročilý čas, o 15^{57} zastavujeme v reštaurácii Latoscana, ktorá má vlastný dvor, kde sme zaparkovali naše bicykle a auto. Sedíme vonku na terase, tak máme všetko pod kontrolou. Po dlhšom čakaní dostávame naozaj zaujímavý obed. Kuracia polievka s cestovinou, veľmi chutná a v nej ako koláč ponorená pečeňová roláda (obr. 28). Naozaj zaujímavé a chutné. Ako druhé jedlo sme mali kuracie mä-

so, tri veľké kusy z kuracích pŕs, ryža, americké zemiaky a dusená zelenina (brokolica, mrkva, karfiol). Po takom dobrom obede ešte dostávame malý bonus. Zmrzlinový pohár. Personálu reštaurácie neušlo, že sme všetci na bicykloch a v rovnakých dresoch a tak sa s nami pustili do reči. Po chvíli rozhovoru nás žiadajú o spoločné foto (obr. 29) pre výzdobu ich reštaurácie.

Bez problémov ich žiadosti vyhovujeme a sadáme na bicykle. Je 17^{35}. Aj keď sme na obede strávili viac ako hodinu a pol, nepovažujem ten čas za stratený. Už nás čaká iba necelá hodina cesty.

O 18^{20} prichádzame do mesta Topoľčany. Teda nie všetci. Zastavujeme tesne pri informačnej tabuli, ktorá označuje obec, do ktorej sme prišli. Všetci stoja za dopravnou značkou s nápisom „Topoľčany“, iba ja na konci stojím pred ňou. Mišo sa otáča a takým láskavým pohľadom a úsmevom na perách mi hovorí: „Peťo, poď aj ty s nami do mesta.“ Presúvam bicykel o meter a pol, aby bol za značkou. Tento Mišov monológ všetkých rozosmial. Tu čakáme na sprievodné vozidlo. O päť minút prichádza a spoločne (auto pred nami a my za ním) vo formácii autobus prechádzame mestom.

Je 18^{40} keď prichádzame na dvor Cirkevnej školy úžitkového výtvarníctva sv. Lukáša. Pri bráne nás s otvorenou náručou víta o. Róbert Kurowidzki, ktorý je tu správcom farnosti od

10. 10. 2011 (Pavlín, ktorý predtým pôsobil vo Vranove na severe).
K dispozícii máme chodbu, telocvičňu, dve triedy a malé átrium. Duchovný otec z miestnej farnosti pre nás nachystal 9 balení vody, aby sme neboli smädní. Jedno balenie obsahuje 6 kusov dvojlitrových fliaš. Ak by som to prepočítal, tak to je 9 x 6 x 2 = 108 litrov vody, čo vychádza skoro sedem litrov na osobu. S radosťou prijímame a ďakujeme veľmi pekne, ale asi takí smädní až nie sme.
Po vybalení veci auta, odnášame postupne veci na faru, kde je práčka a dve sprchy. Budovu fary od školy delí iba miestna komunikácia. Fara, to je vlastne rodinný dom na začiatku ulice. Tu nás čaká druhé prekvapenie. O. Róbert pre nás nachystal pivo, minerálky a čokoládu. Postupne sa všetci vystriedame a ideme naspäť do školy.
Tu už nás čaká večera (obr. 30). Kým sme sa sprchovali, naše dievčatá nelenili a navarili nám pekne hustú polievku a baby guľáš (krupicová kaša). Ako pre malé deti. Veď vlastne nimi aj sme. Dievčatá sa o nás aj tak starali. Ako naše mamy. Zabezpečiť jedlo, navariť, nakŕmiť, doplniť vodu vo flašiach, poprať, ... Čo ostatné ešte pre nás robia, to vie len ON.

Po večeri sa ešte nikomu nechce spať. Ani sa nečudujem. Chlapci sú ešte plní energie. Veď keď to porovnám s minulým dňom išli sme skoro o 50 km menej. A tak sa chlapci delia do skupín. Jedna skupina si išla pozrieť večerné mesto a druhá

sa rozhodla, že športu na dnešný deň bolo málo a keď už máme tú telocvičňu, tak to treba využiť. Ja som ostal v tej druhej skupine, ale iba ako pasívny pozorovateľ. Chlapci hrajú basketbal, potom máme halovú cyklistiku (obr. 31A/B)

a nakoniec skúšajú liezť hore lanom. Poviem vám toto bola zábava. Zopár chlapcov, ako opice bez použitia nôh, sa vyšplhali hore a v pohode zliezli aj dole. Druhí to skúšali aj za pomoci nôh, ale to lano sa im vždy vymotalo z objatia.

Obracajú sa na mňa, či neviem ako sa pri šplhaní lanom majú držať nohy. Ja ako človek vychovaný starým režimom, ktorý nás tvrdo učil, že máme byť vždy kondične pripravení na stret s imperialistami, to chlapcom ukazujem. Po druhom pokuse konečne správne ukladám nohy a idem hore (obr. 32). Horšie to už bolo dole, lebo ruky už nevládali udržať váhu tela. Zemská príťažlivosť je silná a pokožka na mojich nohách slabá. Nevadí. Náš Pán robí zázraky a všetko uzdraví. Aj moje spálené holenné kosti na hrubom konopnom

lane (časom). Chlapci to skúšajú podľa môjho vzoru, aj keď ich ten rýchly zjazd dole lanom trošku vystrašil, ale ide im to dobre. Aj hore, aj dole. Predsa sú s kondíciou trošku na inom mieste ako ja. Po chvíli sa už vracajú aj chlapci z mesta a tak sa všetci rozchádzame na svoje miesta nočného odpočinku a s prianím dobrej noci usíname.

Dnešná bilancia - 115 km. Nič viacej nemám. Tá veľká búrka, ktorá nás zastihla pred Zvolenom, nám vyradila z činnosti každú jednu meraciu techniku, ktorú sme mali na bicykloch. Od otca Mareka dostávam informácie z jeho mobilnej aplikácie Strava. Čas, ktorý sme strávili na bicykloch je 4 hod. 33 min. Priemernú rýchlosť máme 25,2 km/hod. Je to doteraz najvyššia priemerná rýchlosť tohtoročnej cyklotúry. Nastúpali sme 894 metrov a najvyššia nadmorská výška, ktorú sme dnes prekonali je 615 m.

Utorok 11. 7. 2017

7^{06} začína pršať. Pekne, intenzívne, len tak šuští. Po dlhšej dobe o 7^{30} vyhlasujem budíček. Za chvíľu prestáva pršať. Raňajky máme výdatné. Dievčatá ráno urobili nákup a tak máme všetko čerstvé. Zelenina, chlieb, maslo, kakao, ... A znova klasika. Balenie, upratovanie, nakladanie, kontrola

bicyklov a vyrážame. Naša dnešná cyklopúť má prvú zastávku v kostole sv. Ladislava (obr. 33).

Tu už nás čaká o. Róbert a rozpráva nám o histórii tohto kostola. Kostol sa začal stavať v roku 1995, ako filiálny kostol. Miestnym veriacim sa nie veľmi páčilo, že budú mať kostol zasvätený uhorskému kráľovi a chceli aby bol pri ňom aj slovenský svätec. A tak bol kostol posvätený 13. mája 2000 ako kostol sv. Ladislava a Gorazda. Čas ale ukázal, že je potrebné vytvoriť novú farnosť a tak 7. januára 2001 vzniká farnosť sv. Gorazda, ktorej bol pridelený tento kostol ako farský. Od 15. septembra 2002 preberajú duchovnú správu farnosti otcovia Pavlíni. 13. mája 2004 z rúk otca biskupa preberajú farníci sochu fatimskej Panny Márie zo sanktuária Matky Božej vo Fatime a vyčleňujú jej čestné miesto na pravej strane pri oltári. Tu stojí na drevenom podstavci a pod ňou je maketa fatimského námestia aj s bazilikou. O. Róbert nám rozpráva, že sú tu teraz tri odpustové slávnosti. Sv. Ladislava, sv. Gorazda, ale najväčšia z nich je odpustová slávnosť Fatimskej Panny Márie.

obr. 33

Pre nás je to také nemé svedectvo, ako nás naša (ak si ju môžeme aspoň na chvíľu privlastniť) fatimská Panna Mária sprevádza. Stretávame sa s ňou všade. Levoča, Badín a teraz tu v Topoľčanoch. Ostávame ešte trochu v tichom osobnom rozjímaní. Po ňom ešte obdivujeme krásne okenné vitráže, ktoré sú umiestnené na strope kostola ako svetlíky. V jednej je erb Pavlínov. V druhej ľalia, ktorá je obklopená kruhom z dvanástich hviezd. Tá predstavuje našu nebeskú matku a v tretej je Svätá Trojica. Otec znázornený ako ruka, ktorá

požehnáva, Syn znázornený ako sediaci baránok s víťaznou vlajkou zmŕtvychvstania a Duch svätý ako holubica. Na obvodovej stene je pekná krížová cesta vyrobená ako bas relief z mramoru ozdobená farbami.
Ešte spoločné foto (obr. 34), po ňom modlitba a požehnanie

obr. 34

od o. Róberta. Znova po daždi o 9^{46} vyrážame. Dnešný cieľ našej cyklopúte je ... Však sa to za chvíľu dozviete. Na kopci za dedinou Nemčinamy si pri takom zvláštnom drevenom odpočívadle dávame o 10^{20} malú prestávku. Odpočívadlo vyzerá ako trojpodlažná vyhliadková veža so slovenským dvojkrížom na streche (obr. 35). Také som ešte nikde nevidel. O hodinu neskôr máme na ďalšom kopci pred mestom Hlohovec desať minútovú prestávku. Dopĺňame zásoby vody a cukru v tele a pokračujeme.

obr. 35

Z pôvodnej trasy robíme viac ako dvadsať kilometrovú zachádzku. Chceme navštíviť mesto Trnava. Doteraz sme prešli 59,80 kilometrov s priemernou rýchlosťou 21,6 km/hod.
O 13^{00} prichádzame do historického centra Trnavy, ktoré bolo v roku 1987 vyhlásené za MESTSKÚ KULTÚRNU REZERVÁCIU. Je tu veľmi veľa sakrálnych pamiatok od gotických po barokové, pre ktoré dostala prívlastok Malý Rím. Medzi najhodnotnejšie sakrálne pamiatky patrí prvý rannobarokový kostol na Slovensku – Katedrála sv. Jána Krstiteľa s bohatou výzdobou. Skvostom jeho interiéru je kolosálny hlavný drevený oltár z roku 1640, ktorý je vysoký takmer 20 m a široký skoro 15 m. V roku 2003 ju navštívil Sv. Otec Ján Pavol II. Najstarším kostolom v Trnave je pôvodne románsky kostol sv. Mikuláša. Na jeho základoch vyrástol gotický honosný chrám bazilikálneho typu. V 18. storočí bola na severnej strane kostola pristavaná baroková kaplnka Panny Márie Trnavskej. Vďaka milostivému obrazu žehnajúcej Panny Márie je Trnava známym pútnickým miestom. Neopakovateľné čaro majú starobylé ulice s kláštornými komplexmi a meštianskymi domami. Mestské opevnenie je jedno z najstarších na Slovensku. Predstavuje veľmi hodnotnú stavebnú pamiatku svojho druhu a patrí k najvýznamnejším fortifikačným (systémom opevňovania) celkom v stredoeurópskom priestore.
Dominantou celého historického mesta je Trojičné námestie so súsoším Najsvätejšej trojice a renesančnou mestskou vežou, z ochodze ktorej sa naskytuje panoramatický výhľad na mesto a turisticky príťažlivé okolie. Bola postavená v roku 1574 ako pozorovateľňa. Má štvorcový pôdorys, osem podlaží. Ochodza je vo výške 29 m, celková výška veže je 57 m. Horné podlažie a nárožia zdobí iluzívne kvádrovanie. Na vrchole barokovej kupoly je pozlátená socha Panny Márie – Immaculaty. Hodinový stroj vo veži pochádza z roku 1729 a ovláda päť ciferníkov. Zvony z roku 1692 odbíjajú štvrťhodiny a celé hodiny. Na južnom priečelí sú jediné zachované slnečné hodiny v meste.

Pod vežou na námestí je impozantné barokové súsošie Najsvätejšej trojice, ktoré vytvoril Ján Krištof Khien v roku 1695. Na rohoch štvorhranného základu sú sochy: sv. Florián, sv. Agáta, sv. František Xaverský a sv. Anton Paduánsky. V kamennom hrobe je ležiaca socha sv. Rozálie a na vrchole 4 m vysokého stĺpa súsošie Najsvätejšej Trojice korunujúce Pannu Máriu. Na kartušiach (ozdobná obruba, ornamentálny rámec okolo erbov, nápisov a pod.) umiestnených uprostred stien základu sú erby mesta Trnavy, Uhorského kráľovstva, biskupa Štefana Dolného a reliéf Panny Márie Immaculaty.

Ako päsť na oko je na tomto námestí postavený za vlády bývalého režimu betónový Dom kultúry Tirnavia a za ním obchodný dom Jednota. Neviem aké historické budovy im padli za obeť, ale aj z pohľadu laika narúša celý historický architektonický celok Trojičného námestia. Na okraji námestia je zasa nová budova Slovenskej pošty a za ňou ... Tých budov je tam oveľa viac. Keď som na tie budovy pozeral, spomenul som si na naše mesto Vranov. Z historických budov v centre skoro neostala žiadna. Všetko, čo prezentovalo naše mesto, bývalý režim zničil. No ale už dosť bolo nostalgie. Vrátiť a ani zmeniť to už nemôžeme.

Pokračujeme ďalej. Obhliadku mesta využívame aj na hľadanie vhodnej reštaurácie, kde by sme sa mohli dobre najesť a mať pri tom bicykle na dohľad. Po krátkej chvíli nachádzame jednu reštauráciu, ktorá je na bočnej ulici a

obr. 36

spája centrum s vedľajšou ulicou. Tu máme stoly vonku a bicykle hneď pri nás opreté o stenu reštaurácie. Po chutnom obede sa vraciame na Trojičné námestie a pred súsoším si dávame spoločnú fotografiu (obr. 36). Chceme ešte stihnúť večernú sv. omšu na mieste nášho dnešného cieľa a tak sa dlho nezdržiavame.

14^{20} odchádzame. Opúšťame Trnavu a ideme smerom na Senicu. Až do dediny Trstín je cesta v pohode. Taká malá pahorkatina. Väčšinou rovina, sem tam nejaká pahorkatina. Za dedinou sa to ale začína meniť. Pre nás k horšiemu. Ideme hore do kopca, do lesa – Biela hora je jeho názov. Toto nám nevadí. Na toto sme si už zvykli. Horšie je to, že cesta je veľmi úzka, sama zákruta, hneď za bielou čiarou sú zvodidlá, takže sa nemáme kde vyhnúť. Cesta je plná kamiónov (slovenských, českých, ukrajinských, maďarských, rumunských, ruských, poľských) a každý z nich má naponáhlo. Pre nich je to hlavný ťah z tohto smeru do Českej republiky. Na najbližšom možnom mieste (malé odpočívadlo) o 15^{50} zastavujeme a čakáme na ostatných. 16^{13} už sme všetci spolu. Kvôli bezpečnosti premávky, ale hlavne kvôli našej vlastnej sa delíme do skupín. Po päť cyklistov, po piatich minútach. Prvá skupina vyráža 16^{15}, druhá 16^{20} a posledná aj so mnou o 16^{25}. Po zjazde dole kopcom sa v dedine Jablonica dávame znovu do kopy a pokračujeme ďalej.

Až po mesto Senica nás sprevádzajú kamióny. Tu ešte pred mestom Senica meníme smer a mesto vlastne iba obchádzame okolo priemyselnej zóny. Je to otvorená stráň a fúka tu poriadne silný južný vietor. Tým, čo sú vpredu vôbec nezávidím. Ja v závese mám čo robiť a tí, čo sú priamo vystavený vetru … Teda klobúk dole. Meníme smer a vietor máme z boku. Dobre, že nás nevyvrátil.

Medzi dedinami Dojč a Štefanov si o 17^{15} v tieni lesa dávame poslednú prestávku dnešného dňa. Vonku je 30° Celzia. Po 15 minútach odchádzame. Po necelej polhodine prichádzame

do nášho dnešného cieľa. Šaštín-Stráže. Je 18^{00} a my prichádzame pred baziliku Sedembolestnej Panny Márie. Akurát ide úvodná pieseň. Bicykle na rýchlo zaparkujeme v chodbe baziliky, prilby dole a ideme na svätú omšu. Stihli sme to (obr. 37). Naše prvé dojmy z baziliky sú úžasné. Je to

obr. 37

veľký boží dar, ktorý sme dostali. Prísť na bicykloch k našej patrónke celého Slovenska – Sedembolestnej Panne Márii. Ďakujeme Matke za ochranu a za milosť, ktorej sa nám dostalo.

Po svätej omši sa nás ujíma o. Ondrej Kentoš – náš rodák z Vranova. Bicykle odkladáme do dvora kláštora, do obrovskej garáže. Pozostatok po bývalom režime. Ale k tomu sa ešte vrátim. Všetky veci z auta vykladáme na chodbu a aby sme nezdržiavali personál kuchyne, ideme najprv na večeru. Po nej už ideme s o. Ondrejom na druhé poschodie kláštora, kde budeme tejto noci spať. Máme k dispozícii celé podlažie. Izby postupne prechádzajú celkovou rekonštrukciou. Predtým to bol internát pre cirkevné gymnázium, ktoré tu donedávna bolo. Teraz sa postupne izby prerábajú na izby hotelového typu. Vypadli poschodové postele a do každej izby ešte

pribudla komplet sanita (WC, sprcha, umývadlo) v samostatnej bunke. Nové postele, podlaha, omietky. Pred spaním si ešte ideme pozrieť ako to vyzerá vonku. Malá prechádzka pred spaním nám neuškodí. Cestou si rozprávame zážitky dnešného dňa. Boli všelijaké. Také, pri ktorých sme sa s chuťou zasmiali, ale aj také pri ktorých nám behal mráz po chrbte. Pomaly sa vraciame späť a po večernej modlitbe ideme spať.

Dnešná bilancia: prešli sme 120,22 km s priemernou rýchlosťou 21,3 km/hod. a s čistým časom na bicykli 5 hodín a 38 minút. Nastúpali sme 1107 metrov a dnešná maximálna nadmorská výška bola 321 metrov.

Streda 12. 7. 2017

Pre tých, ktorí si radi ráno dlhšie pospia vyhlasujem o 7^{50} budíček. Najvyšší čas, lebo o ôsmej už máme raňajky. Po raňajkách klasika ako vždy. Balenie, upratovanie a všetky veci postupne znášame dole k autu. O 9^{30} máme svätú omšu. Iba **my**. Tu v národnej bazilike, pri našej patrónke celého Slovenska. Sedembolestnej Panne Márii.

Po raňajkách mám ešte čas do svätej omše a tak beriem do ruky fotoaparát a idem loviť po bazilike. So všetkými

informáciami, ktoré som svojim fotoaparátom získal sa s vami postupne podelím.
Stojím pred presbytérium, ktoré je od ostatnej plochy kostola oddelené troma vyvýšenými schodmi. Na začiatku je v strede oltár. Po pravej strane ambón a po ľavej strane kríž a miesto pre kňaza. Rozloženie presne ako u nás. Za nimi sa nachádzajú kreslá a lavice pre kňazov a miništrantov a na konci presbytéria je obrovský bohostánok a na ňom socha Sedembolestnej Panny Márie (obr. 38).

obr. 38

Sakristia sa nachádza na pravej strane presbytéria. Otáčam sa smerom vľavo a tu je bočný východ z baziliky, ktorý nás vyvedie vedľa kaplnky trojuholníkové tvaru. Práve v tejto kaplnke bola predtým uložená socha Sedembolestnej Panny Márie. Pokračujem po ľavej strane a v samostatných výklenkoch sú kaplnky Svätej rodiny, sv. Jána Nepomuckého a sv. Anjelov strážcov. Za nimi je hlavný vchod do baziliky

a nad ním chór, na ktorom je obrovský organ (obr. 39) /podrobnejšie neskôr/.

Oproti poslednej kaplnke je na druhej, pravej strane, kaplnka sv. Anny, za ňou kaplnka sv. Pavla Pustovníka a posledná patrí sv. Jánovi Boscovi. Nasleduje východ na chodbu, ktorá nás vyvedie až von z baziliky. Tu na tejto chodbe je veľmi veľa zozbieraných informácii textových aj obrazových, o ktoré sa chcem s vami podeliť.

Za chvíľu začíname svätú omšu, tak sa vraciam späť do baziliky, aby som sa duchovne pripravil. Naše dievčatá si už sadli za taký malý organ, ktorý je hneď pri presbytériu po ľavej strane (obr. 40).

Kým ešte omša nezačala, využívajú čas a predspievajú si piesne. Konečne. Je 9^{30} a my začíname sláviť svätú omšu. Otec Marek v homílii vyzdvihol okamih našej prítomnosti na tomto pútnickom mieste, ktorý nás približuje viac k Bohu, viac k Ježišovi a to prostredníctvom jeho matky, matky sedembolestnej, ktorá najlepšie vie, že k Bohu vedie cesta cez mnohé trápenia a súženia. Sama ich vo svojom živote prežila a práve preto je pre nás tou najväčšou oporou v ťažkostiach nášho života na

ceste k Ježišovi, k jej synovi a našom Pánovi. Po svätej omši k nám prichádza o. Ondrej Kentoš a spolu s ním a jeho komentárom robíme prehliadku celej baziliky. Svoju reč najprv začal pri oltári (obr. 41) a my sme ho pozorne počúvali: „Na základe šíriacej sa úcty k soche Sedembolestnej a údajných zázrakov na jej príhovor, vymenoval ostrihomský arcibiskup Imrich Esterházy (1664 – 1745) na jar v roku 1732 desať člennú komisiu, ktorá mala preskúmať pravdivosť zázrakov. Zozbierali 816 písomných svedectiev, z toho boli komisiou uznaných viac ako 720 za autentické, ktoré mali pôvod nadprirodzeného charakteru. Od roku 1732 je zaznamenaných už 2160.

obr. 41

Aby sa predišlo prípadným neželaným zásahom bola socha sedembolestnej počas procesu v tichosti prenesená do Loretánskej kaplnky na námestí vedľa farského kostola. Na svoje pôvodné miesto do trojhrannej kaplnky bola slávnostne prenesená 9. novembra 1732 až po skončení procesu za účastí viac ako 20 000 veriacich, ktorých viedol šaštínsky archidiakon Imrich Esterházy, synovec a zároveň aj menovec arcibiskupa.

Kult Sedembolestnej Panny Márie sa začal veľmi rozširovať a pútnici prichádzali nie v stovkách ale v desať tisícoch. Otec arcibiskup zistil, že je potrebné vybudovať dôstojné miesto pre tento kult a začal hľadať vhodných ľudí, vhodné projekty a tak si spomenul na otcov Pavlínov. Sám totiž patril do tejto rehole. Zavolal si Pavlínov, ktorí už mali s budovaním

pútnických miest svoje skúsenosti – Marianka, Jasná Hor, … A tak na Zelený štvrtok 1. apríla 1733 prišli prvý traja Pavlíni a začali na zelenej lúke pri trojhrannej kaplnke slúžiť pútnické sväté omše. Na podnet otca arcibiskupa Esterháziho sa začala v roku 1736 budovať súčasná bazilika, ktorú dokončili v roku 1776.

Počas stavby boli rôzne komplikácie. Pozemok, na ktorom stojí bazilika bol močariskom. Najprv ho museli vysušiť. Vedľa kláštora je vybudovaný rybník, do ktorého sa zvádzala niekoľko rokov voda z miesta, kde dnes stojí bazilika. Tento rybník slúži na tieto účely až podnes. Stavbu projektoval dvorný cisársky architekt Ján Damiáni z Viedne, ktorý nepočítal s tým, že keď sa močiar vysuší – tak jeho podložie bude z piesku, bude sa stále rozdrobovať, jeho terén je nestabilný a nevhodný na stavbu základov. Z Božej prozreteľnosti sa vtedy vracia z Ríma do Marianky Pavlín páter Matej Vépy rodák z Trnavy. Do Ríma bol vyslaný generálnym predstaveným na štúdium dogmatiky a popritom chodil aj tajne na prednášky z architektúry. On navrhol, aby sa k pilotom, ktoré boli zasunuté v zemi privádzala sieťou kanálikov voda. Tak zabezpečil stále rovnakú vlhkosť podložia a stabilitu základov. Funguje to dodnes. Neďaleko kláštora, kde je teraz futbalové ihrisko, je artézska studňa, ktorá nepretržite perlí vodu. Z nej je potom voda odvádzaná podzemnými kanálmi do dvoch vyrovnávajúcich studní, aby tam bol stály tlak a stála hladina vody. Odtiaľ preteká sieťou malých kanálikov všetkými pivnicami a steká do podložia k základom. Tá voda, ktorá sa nevstrebe do základov vyteká do rieky Myjavy.“

Chlapci rozprávajú, že tým pádom je celá bazilika vlhká, čo je aj poriadne vidno na múroch v chodbe baziliky. Otec Ondrej pokračuje:

„Túto vlhkosť zapríčinili komunisti. Potrebovali pivnice ako

sklady a tak ich vybetónovali. Tým zabránili prirodzenému úniku vlhkosti. Páter Matej Vépy vybudoval tieto pivnice nie ako úžitkový priestor, ale na to, aby sa v nich sústreďovala relatívna vlhkosť a dômyselnými odvetrávajúcimi systémami bola odvádzaná von. Tým pádom, že sa pivnice zabetónovali sa z relatívnej vlhkosti stala vzlínavá, ktorá sa tiahne murivom hore cez všetky prekážky. Od Barbarskej noci v roku 1951 tu bola armáda, ktorá tam mala posádku pohraničnej stráže, neskôr direkciu vojenských lesov a nakoniec útvar pre výkon civilnej služby až do roku 1992 kedy armáda definitívne odchádza."

Chlapci sa pýtajú, či tu boli Paulíni po celý čas.

„Paulíni z tohto miesta odchádzajú v roku 1786 na základe dekrétu cisára Jozefa II., ktorý zrušil všetky žobravé a kontemplatívne rehole v Uhorsku. Časť Paulínov odchádza do Poľska, druhá do Portugalska a o správu šaštínskej baziliky sa stará diecézny klérus až do roku 1923. Vtedy prichádzajú na toto miesto saleziáni a otvárajú tu nižší seminár. Ich činnosť bola prerušená v roku 1950 a obnovená až po odchode armády z tohto priestoru v roku 1992. Saleziáni tu spravovali chlapčenské internátne gymnázium, ktoré ukončilo svoju činnosť v roku 2007 a vtedy sa naspäť po 221 rokoch vracajú na toto miesto Paulíni."

Potom nastala malá diskusná debata, než sme sa presunuli do iných priestorov a tak nám ešte o. Ondrej porozprával o ich organe:

„Organ - tá stredná časť, kde je na vrchu kráľ Dávid, pochádza z roku 1761. Slováci žijúci vo Viedni urobili zbierku ešte počas druhej svetovej vojny na rozvoj organu a v marci roku 1950 začali stavať. V lete roku 1951 po Barbarskej noci sa hranice definitívne zatvorili a tak ostal organ nedokončený. Podľa projektu malo byť veľa súčiastok dovážaných z Nemecka a tak ich potom dorobili doslova iba na kolene

v Ostrave. Organ nikdy v plnej kráse nehral (údajne vraj fungoval iba štyri dni).
Má 5 manuálov, 120 registrov a 5500 píšťal. V sakrálnych objektoch u nás je to najväčší organ. Na Slovensku sú ešte dva väčšie. Prvý v Slovenskej filharmónii a druhý v Koncertnej sále Slovenského rozhlasu. V súčasnosti sa postupne podľa finančných možností rekonštruuje organ, ale skôr sú to iba také servisné zásahy, lebo priority pre baziliku sú trochu iné. Teraz funguje 98 registrov."
My vychádzame dvermi na bočnú chodbu, ale pred tým vám ešte niečo napíšem o výzdobe baziliky zachytenej mojim fotoaparátom.
Bazilika je architektúrou podobná našej bazilike na severe (obr. 42). Je to jednoloďová stavba, ktorá má po pravej strane chodbu a na ľavej strane bočný vchod (na severe je to presne naopak). Vo všetkých bočných kaplnkách je nad oltárom obrovský obraz. Na pravej strane približne v strede je kazateľnica. Na strope sú nádherné maľby. Ornamenty, rámy okolo malieb, výzdoba hlavných pilierov sú až na malé rozdiely také isté ako v bazilike na severe. Nad organom je maľba anjelov ako orchester. Anjeli hrajú na trúbkach, violončele, husliach. Riadi ich najmenší anjel a nad tým

obr. 42

všetkým ako keby ochranná ruka je svätá trojica. Druhá maľba znázorňuje Pannu Máriu v nebi, ktorá v spoločenstve anjelov vyzdvihuje Ježišov kalich krvi a poukazuje na Písmo sväté. Anjeli dookola majú pohľad uprený na kalich a písmo. Tretia maľba znázorňuje anjelov, ktorý vynášajú do neba kríž, symbol našej spásy. Štvrtá maľba znázorňuje anjelov, ktorý s radosťou držia obraz Ježišovej tváre na šatke (Veronikina šatka). Posledná maľba, ktorá je nad oltárom, znázorňuje Boha ako nekonečné svetlo v prítomnosti anjelov. Všetkých päť stropných malieb znázorňuje iba jedno. Ak dvihneš hlavu hore, nezabudni, že tvoja vlasť je v nebi. Všetky stropné maľby a fresky na strope a nad bočnými oltármi namaľoval Jean Joseph Chamant v roku 1757.

Tak a teraz vychádzam na chodbu. Je priestranná, široká a po ľavej strane smerom von, je v každom výklenku stará spovednica (obr. 43). Na otázku pre otca Ondreja, či sa ešte tieto spovednice používajú, odpovedal, že už nie. Ani pri veľkých sviatkoch. Sú tu už iba na pamiatku. Na stene vedľa spovedníc je umiestnená obrazová krížová cesta, ktorá do roku 1943 zdobila interiér baziliky. Vtedy darovali bazilike Slováci žijúci vo Viedni plastickú krížovú cestu.

obr. 43

Na druhej stene, ktorá je spoločná s bazilikou sú umiestnené obrazy s historickými fotografiami, kópiami historických dokumentov a textami, o ktorých vám teraz bližšie napíšem.

Začnem postupne. Nad vchodom do sakristie visí kríž a na ňom čierny Ježiš. Prečo čierny, to nám nevedel vysvetliť ani otec Ondrej. Na pravej strane steny je zamurovaný epitaf Imricha Cobora (o ňom neskôr). Obrazy sú chronologicky usporiadané podľa rokov. Od vstupu na chodbu až po bočný vchod do baziliky.

Začínam prvým (obr. 44), ktorý hovorí o rokoch 1564 – 1731. Informácie z obrazov doplním informáciami od otca Ondreja a niečo aj z internetu, aby som vám poskytol, čím najširší obraz o našej národnej baziliky.

Angela Bakičová, manželka Imricha Cobora, bola rumunská šľachtičná pravoslávneho vierovyznania. Napriek svojmu vierovyznaniu sa vždy utiekala k našim svätým. Zvlášť sa utiekala k Sedembolestnej Panne Márie s prosbou o pomoc za neustále ponižovanie zo strany jej manžela. Imrich Cobor bol arogantný a panovačný. Dal to pociťovať nielen svojmu služobníctvu, ale aj svojej manželke, ktorú verejne ponižoval urážkami a nadávkami. Jeho manželka Angela Bakičová sa modlila s prosbou k Sedembolestnej Panne Márie o zmenu jej manžela. Raz keď ju manžel, Imrich Cobor, znova vyhodil z koča a došiel bez nej do hradu, niečo sa v ňom zlomilo. Poslal služobníctvo aj s kočom po svoju hradnú pani. Sám ju čakal pri bráne hradu s kvetmi a prosil o odpustenie. Odvtedy žili s manželkou spolu v rodinnej harmónii. Angela Bakičová na znak veľkej vďaky dala v roku 1564 vyrobiť sochu

Sedembolestnej Panny Márie dnes neznámemu autorovi. Je z hruškového dreva, vysoká 85 cm a široká 91 cm s rovnou zadnou stenou. Angela Bakičová ju umiestnila do trojhrannej kaplnky, ktorú dala postaviť na mieste, kde ju vyhodil Imrich Cobor, jej manžel, z koča. Prvými pútnikmi k soche bola práve rodina Coborovcov. V nepokojnom 17. storočí sochu preniesli v roku 1654 do hradnej kaplnky sv. Imricha v Šaštíne, kde zostala skoro 50 rokov. Zásluhou Barbory Erdődyojej, manželky Adama Cobora sa socha Sedembolestnej Panny Márie vrátila na pôvodné miesto do trojhrannej kaplnky. Krátko o Imrichovi Coborovi. Bol majiteľom Šaštínskeho a Holíčskeho panstva. Pôsobil v kráľovských službách a od roku 1572 bol zástupcom palatína v Uhorsku. Zomrel 8. 1. 1581 v Šaštíne. Bol pochovaný do rodinnej hrobky pod kostolom na námestí. Po zrušení kostola v roku 1786 bol epitaf prenesený a zamurovaný v chodbe vedľa baziliky.

Prechádzam k druhému obrazu (obr. 45), ktorý nám predstavuje iba 3 roky 1732 – 1735. Píše sa na ňom, že potom ako sa socha vrátila naspäť do trojhrannej kaplnky, začali k nej ľudia prichádzať. Zvlášť tí, ktorí hľadali útechu pri Nebeskej Matke. Najviac ľudí sa schádzalo vždy večer pred mariánskymi sviatkami. Chýr o zázrakoch, ktoré sa tu udiali, sa rýchlo šíril a prichádzalo k soche Sedembolestnej Panny Mári

čoraz viac pútnikov nielen z okolia ale aj z okolitých krajín. O celú záležitosť sa začala zaujímať aj cirkevná vrchnosť. Arcibiskup Imrich Esterházy potvrdil zázraky a 18. októbra 1732 vyhlásil sochu Sedembolestnej Panny Márie za milostivú. Po ukončení procesu 9. novembra 1732 sochu slávnostne preniesli do trojhrannej kaplnky za prítomnosti mnohých duchovných a viac ako 20 000 pútnikov. Sochu zverili do opatery miestnemu šaštínskemu farárovi Jánovi Schonovi.

Idem k ďalšiemu obrazu (obr. 46). Ten nám hovorí o rokoch 1736 – 1786. 1. apríla 1733 prichádzajú traja Pavlíni, ktorí sa začínajú starať o toto pútnické miesto a slúžiť na holej lúke pri trojhrannej kaplnke Sedembolestnej Panny Márie sväté omše.

Pavlíni dostávajú aj rehoľný dom, ktorý bol v roku 1738 povýšený na priorstvo. Od cisára Františka Štefana Lotrinského, majiteľa pozemkov, dostávajú v roku 1754 ovocný sad a záhradu, kde nachádzali pútnici odpočinok. V júli 1736 bol posvätený základný kameň pútnického kostola. Dokončený bol v roku 1776. Celá stavba bola financovaná zo zbierok prostého ľudu a príspevku cisárovnej Márie Terézie. Podľa pôvodného plánu

z roku 1757 súčasťou chrámu mala byť aj trojhranná kaplnka. Tento zámer sa ale nikdy nezrealizoval. Píše sa rok 1760. Pokračuje vnútorná výzdoba chrámu podľa návrhu Františka Antona Hildebranta, cisárskeho staviteľa, ktorý navrhol aj stavbu hlavného oltára z červeného mramoru a celého priečelia chrámu. Otec Ondrej nám rozprával, že hlavný oltár, na ktorom je umiestnená milostivá socha, bol taký vysoký, že celkom zakrýval kríž, ktorý je na zadnej stene baziliky. Výška pôvodného oltára je zachytená na freske nasledujúceho obrazu. V roku 1765 posvätili zvony na veže, ktoré dosahovali len výšku strechy a boli ukončené ihlanmi. 1771. roku bol postavený organ s 25 variáciami a kazateľnica. Postupne postavili bočné oltáre z mramoru, okrem jedného. Oltárne obrazy maľoval Ján Lukáš Kracker (aj v našej bazilike na severe časť interiéru zdobia fresky práve tohto významného českého barokového maliara). Dňa 15. augusta 1776, tri dni po posviacke chrámu, ostrihomský arcibiskup František Barkóci za veľkej účasti veriacich a panovníčky Márie Terézie s rodinou preniesol milostivú sochu na hlavný oltár novoposväteného chrámu. Z tejto udalosti je na obraze aj freska, ktorá zachytáva práve túto jedinečnú udalosť.

Stojím pred štvrtým obrazom (obr. 47). Ten

zachytáva udalosti z roku 1787 – 1923.
Dekan Štefan Hrebíček sa podujal dostavať dve veže do súčasnej výšky. Stavbu previedol hodonínsky staviteľ Jozef Bárta. Kríže na veže slávnostne vytiahli 26. júna 1864. Celý chrám zrenovovali. 6. septembra 1864 sa z Trnavy vydala veľká procesia na púť - okolo 40 000 pútnikov. Išla cez Trstín, Jablonicu, Senicu a večer 7. septembra 1864 prichádza do Šaštína (po tej istej ceste sme išli aj my na bicykloch). 8. septembra 1864 sa konala veľká slávnosť - oslava tristoročného výročia uctievania sochy Sedembolestnej v Šaštíne, pri ktorej ostrihomský arcibiskup, kardinál Ján Scitovský, korunoval sochu zlatými korunami (tri koruny). Bl. pápež Pius IX. pri tejto príležitosti vydal zvláštnu bulu a pútnikom udelil plnomocné odpustky. Slávnosti sa zúčastnilo 300 duchovných a vyše 120 tisíc pútnikov. Na obraze sú aj kópie dobových fresiek, ktoré tieto udalosti zachytávajú. Počas slávnosti otec kardinál Ján Scitovský kázal po slovensky.

V roku 1902 dekan Jozef Mária Škarda, pri príležitosti príchodu cisára do Šaštína na ukončenie manévrov, dal obnoviť chrám. Počas 1. svetovej vojny v roku 1914 zobrali z veží všetky zvony, okrem najmenšieho.

Piaty obraz (obr. 48) vydáva svedectvo o rokoch 1924 – 1949.
Na podnet dekana Karola Nečesálka a rozhodnutím trnavského biskupa Dr. Pavla Jantauscha prišli 8. septembra 1924 do

Šaštína saleziáni – synovia Don Bosca.
Saleziáni povzniesli toto pútnické miesto po stránke duchovnej ale aj hmotnej. Hneď po príchode zakladajú súkromné chlapčenské gymnázium, ktoré bolo štátom uznané v roku 1928. Koncom 30. rokoch 20. storočia tu už študovalo okolo 120 chlapcov. Saleziáni opravili starý farský kostol na námestí, ktorý slúžil 150 rokov ako sýpka. Zasvätili ho svojmu zakladateľovi sv. Jánovi Boscovi. Do chrámu zadovážili štyri nové zvony. Ich posviacka bola 31. októbra 1926 a v roku 1928 bola posviacka veľkého národného zvona Sedembolestnej, ktorého hmotnosť je 4 745 kg. V roku 1929 zaviedli do chrámu a kláštora elektrické osvetlenie.
Pápež Pius XI. vydal 22. apríla 1927 dekrét „Celebre apud Slovaccham gentem“, ktorým vyhlásil Sedembolestnú Pannu Máriu za patrónku Slovenska. 22. mája to slávnostne vyhlásil za účasti 3 biskupov a 40 tisíc pútnikov.
V roku 1939 začala rekonštrukcia baziliky. 1941 - 1943 sa uskutočnila oprava svätyne a potom celej budovy. Slováci žijúci vo Viedni v roku 1943 darovali plastickú krížovú cestu. Po skončení zároveň objednali rozšírenie organa.
Plodnú činnosť saleziánov nútene ukončila barbarská noc.

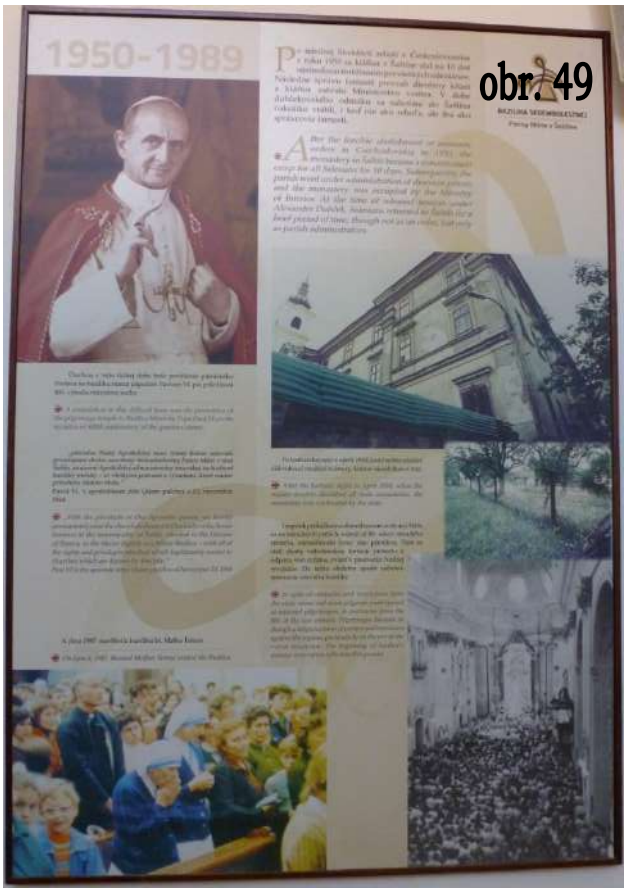

Šiesty obraz (obr. 49) hovorí o rokoch, ktoré sú nám blízke a predsa by som chcel aby boli od nás čo najďalej, alebo aby vôbec neboli. Ale taký je život a tak to ide ďalej. V niektorých prípadoch nemáme žiadnu šancu to ovplyvniť. Veď aj Jób vo svojej knihe hovorí svojej žene: „Azda máme len dobré brať od Pána, a zlé prijať by sme nemali?“ (Jób 2, 10 b). Sú to roky 1950 – 1989.
A práve začínajú barbarskou

nocou. Presne o polnoci z 13. na 14. apríla 1950 obsadili Ľudové milície, Verejná a Štátna bezpečnosť všetky mužské kláštory. Aj kláštor saleziánov v Šaštíne. Na desať dní sa stal sústreďovacím táborom pre všetkých saleziánov. Správu farnosti prebrali diecézni kňazi a kláštor prebralo Ministerstvo vnútra. Pútnici aj naďalej, aj cez prekážky navštevovali pútnický chrám.
Útechou v tejto ťažkej dobe bolo povýšenie pútnického chrámu na baziliku minor - menšiu pápežom Pavlom VI., ktorý na žiadosť pánov biskupov Dr. Ambróza Lazíka a Dr. Eduarda Néczeyho povýšil svätyňu Sedembolestnej dekrétom "Ad perpetuam rei memoriam" z 23. novembra 1964 pri príležitosti 400 – ročného uctievania milostivej sochy. Slávnostné vyhlásenie sa konalo 27. decembra za účasti trnavského pána biskupa Lazíka, mnohých duchovných a veriacich.
Na krátky čas pri Dubčekovom odmäku r. 1968 – 1970 znovu farnosť spravujú saleziáni. Zavádzajú nové ozvučenie, elektrický pohon zvonov a postavili provizórny oltár k ľudu.
V roku 1975 vdp. Farár Karol Senáši dal postaviť nový mramorový oltár k ľudu, ktorý posvätil p. biskup Dr. Július Gábriš, veľký mariánsky ctiteľ a každoročný pútnik k Sedembolestnej.
I napriek prekážkam a obmedzeniam zo strany štátu sa na národných púťach zúčastňuje stále väčší počet veriacich. Najmä od 80. rokoch. Púte sa stali ako keby náboženskou formou protestu a odporu voči štátnemu režimu. Rok 1987 je vyhlásený za Mariánsky rok. 6. júna 1987 baziliku navštívila sv. Matka Tereza z Kalkaty a nový trnavský biskup Mons. Ján Sokol. Pod vedením miestneho pána farára Jána Bašu sa začala generálna oprava baziliky.

Predo mnou je šiesty obraz, ktorý hovorí o zvonoch a ich histórii. O zvonoch som už písal, ale doplním ešte informácie. Všetkých zvonov je sedem. V ľavej veži je národný zvon s názvom „Sedembolestná Panna Mária", najväčší a najťažší. Váži 4475 kg, jeho priemer je 198 cm a ulial ho Richard

Herold v roku 1928. Je štvrtým najväčším zvonom na území nášho Slovenska. Na národnom zvone je nápis: „DAR SLOVENSKÉHO NÁRODA – Z MILODAROV ŠAŠTÍNSKYCH VERIACICH A RÍM. KATOLÍKOV ZO SLOVENSKA – DALI ULIAŤ SALEZIÁNI, SYNOVIA CTIH. JÁNA BOSKA.“
V pravej veži je šesť zvonov. Začnem od najväčšieho. Zvon sv. Cyrila a Metoda váži 1774 kg s priemerom 148 cm. Ulial ho Richard Herold v roku 1926. Zvon sv. Kríža venovali potravinové spolky zo Šaštína, Stráži, okolia a prispeli naň domáci veriaci. Váži 1414 kg s priemerom 136 cm. Tretí zvon sv. Františka darovali slovenskí saleziánski spolupracovníci v Amerike. Jeho hmotnosť je 742 kg a priemer 110 cm. Ulial ho Richard Herold v roku 1926. Štvrtý je zvon sv. Anjela strážcu, ktorý venovali pobožní pútnici z okolia Šaštína. Jeho váha je 500 kg a priemer 95 cm. Ulial ho Richard Herold v roku 1928. O šiesty zvon sv. Jozefa sa postarali mariánski pútnici. V roku 1928 ho ulial Richard Herold. Váži 342 kg a jeho priemer je 81 cm. Posledný siedmy zvon sa zachoval ako jediný pôvodný z roku 1775. Vtedy ho ulial Libor Martinů s váhou 256 kg a priemerom 74 cm. Je zasvätený sv. Pavlovi Pustovníkovi a sv. Antonovi.

Ďalší obraz fotografiami a pôdorysom hovorí o stavbe, ale hlavne o výzdobe interiéru baziliky.

Stojím pred posledným, v poradí ôsmym obrazom (obr. 50). Ten už hovorí o súčasnosti od roku 1990.
Koncom februára 1990 sa do baziliky vrátili naspäť saleziáni a pod vedením farára - dekana Jána Malženického pokračuje oprava baziliky. 9. marca 1990 preberá časť kláštora a už 9.

mája sa tu koná prvá celonárodná púť pre všetkých duchovných Slovenska, ktorej sa zúčastnilo 900 kňazov za účasti všetkých biskupov Slovenska a mnohých veriacich. 22. apríla sv. Otec Ján Pavol II. pri ceste vrtuľníkom zvlášť pozdravil Sedembolestnú zakrúžením nad bazilikou a pri homílii sľúbil, že príde na púť. Potom nasledovala za účasti veľkého počtu veriacich Svätodušná púť na prelome mája a júna. Vyvrcholením pútnickej sezóny bola veľká púť na sviatok Sedembolestnej Panny Márie – Patrónky Slovenska, kedy už celé priečelie bolo bez lešenia. Obnovili gymnázium a začali vydávať časopis Mariánske zvony. Kompletne opravili kláštor a baziliku. V roku 1991 bol areál pútnického miesta vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Pokračovali renovačné práce vnútra baziliky: nová elektrická inštalácia, nové ozvučenie, úprava oltára a presbytéria, úprava sakristie, účelné temperovanie baziliky, obnova dlažby a dokončenie mariánskeho múzea pri bazilike. Najnákladnejšie však bolo očistenie a oživenie krásnych Chamantových fresiek a celého vnútra baziliky. Posledné lešenie bolo z baziliky upratané pred národnou púťou v septembri 2005.
V budove kláštora bolo (znovu)založené cirkevné katolícke chlapčenské internátne Gymnázium Jána Bosca.
Počas svojej druhej pastoračnej návštevy Slovenska navštívil 1. júla 1995 Šaštín a baziliku pápež sv. Ján Pavol II.. Za prítomnosti niekoľko stotisícového davu veriacich milostivú sochu korunoval. V homílii sv. otec – pápež Ján Pavol II. povedal: „Je dobre, keď máte vo svojej veľkej rodine Matku, ktorej možno dôverovať a zveriť jej všetky bolesti a nádeje. Na tomto mieste ju uctievate ako Sedembolestnú, ako Matku, ktorej srdce bolo pod krížom prebodnuté siedmimi mečmi bolesti.“
Pre množstvo veriacich sa začali konať púte pred bazilikou.

Pokračujem ďalej po chodbe smerom k východu. Všade v kostole, ale aj pri vstupe a na chodbách sú letáky, ktoré nám oznamujú kedy a kde bude blahorečenie božieho služobníka, kňaza - saleziána Títusa Zemana. Najprv nechápem súvislosti, keď baziliku majú na starosti otcovia

Paulíni, ale za chvíľu mi je všetko jasné. Na stene je na čiernej mramorovej doske ako keby obraz busty a pod ním nápis: Tu študoval a pôsobil Boží služobník Títus Zeman, kňaz – salezián, 4. 1. 1915 – 8. 1. 1969. Vedľa neho sú ešte dvaja kňazi. Po ľavej strane Andrej Šándor – Gorazd Zvonický, kňaz a salezián, 29. 6. 1913 – 27. 7. 1995. Po pravej strane je Enest Macák, kňaz – salezián. Na ďalšej mosadznej doske sú mená všetkých saleziánov (44 mien), ktorí tu pôsobili od roku 1950 – 1989. Medzi tými menami som zaregistroval známe mená Títus Zeman, Štefan Sandtner a Anton Srholec (obr. 51).

S otcom Ondrejom prichádzame k dreveným starým, veľmi starým dverám. Otec Ondrej ich otvára a nám sa naskytne pohľad na staré točité drevené schodište (obr. 52), ktoré nás privádza na chór.

Vystupujeme hore a mňa zaujal obraz organistu Ladislava Chudého. Narodil sa 20. mája 1928 v Štefanove (susedná dedina) a zomrel 18. júna 2010 v Štefanove. V tejto bazilike pôsobil ako organista 34 rokov. Od 1968 do 2002. V júni roku 1950 emigroval do Rakúska. Tam ho prevelili do americkej zóny, kde vstúpil do kresťanského združenia slovenských katolíkov. V decembri tohto istého roku sa vracia naspäť na Slovensko s úlohou vybudovať kanál na prevádzanie ľudí cez hranice. Pri prechode hranicami ho zadržali československé bezpečnostné zložky. Dostal sa pred najvyšší súd, ktorý mu vymeral 18 rokov väzenia, 20 000,-Kčs pokuty a stratu ľudských práv na desať rokov. Dostal meno väzeň číslo 2965.

Po viac ako jedenásť rokov putovania po tých najhorších väzniciach bývalej Československej ľudovo demokratickej republiky sa 10. mája 1962 dostáva vďaka amnestii prezidenta Antonína Novotného na slobodu. S nálepkou politický väzeň si nemohol zohnať prácu. Ak ju niekde dostal, tak iba po známosti a maximálne na rok. Pri rokoch odmäku v roku 1968 založil v bazilike Sedembolestnej detský spevácky zbor a viedol aj zbor dospelých. Svojej rehabilitácie sa dožil až v roku 1990. Väzenský život sa podpísal na jeho zdraví. Od roku 2005 sa jeho zdravotný stav veľmi zhoršil a 18. júna 2010 vo svojej rodnej obci dokončil svoju životnú púť.

Otec Ondrej nám ešte rozpráva o organe. Je úžasný. Pozeráme na manuál. Vyzerá ako obal štvrtiny gule. Pre ilustráciu uvediem ako keby ste rozrezali napr. pomaranč na polovicu na výšku aj na šírku. A z tej spodnej zadnej štvrtiny by ste vybrali dužinu a ostala by vám iba šupka (obr. 53). Má päť radov klávesov a dookola nich 120 rôznych, chronologicky usporiadaných gombíkov na ovládanie registrov. Rukami, ale aj nohami. Všetko úplne, práve vďaka polguľovitému tvaru, úplne dostupné organistovi. Pod nohami má ďalší manuál. Naša Zuzka si sadla na miesto organistu. Mali by ste vidieť jej oči. Tie prezrádzali radosť, úžas, nadšenie. Už len ho zapnúť.

obr. 53

S povolením otca Ondreja vstupujeme aj do vnútra organu (obr. 54), kde je umiestnených 5500 píšťal. Nie nezmýlil som sa. Je ich naozaj 5500.

obr. 54

Tie najväčšie majú priemer možno aj tridsať centimetrov a výšku viac ako 3 metre. Najmenšie sú v priemere tenšie ako 1 centimeter a výšku do 30 centimetrov. Môžeme tam vojsť iba po jednom a tak sa postupne striedame. Vzadu za organom je obrovská nožná páka a nad ňou tlakomer. Spomínam si, že ešte ako chlapec, keď som chodil do baziliky na severe na chór a vypadla elektrika, tak sme sa chlapci striedali práve na takejto nožnej páke aby sme vháňali vzduch do registrov a odtiaľ do píšťal. Presne na to funguje aj táto nožná páka (obr. 55). Za ňou je v kúte položený dvojmanuálový register, ktorý sa práve používal na tieto účely (obr. 56). Otec Ondrej nám hovorí, že nevýhodou tejto organovej hry bolo asi trojsekundové omeškanie. To znamená, že keď organista zadal tón, tak až o tri sekundy vyšiel z píšťal hlas. A to veľmi sťažovalo spev. Ale s Božou pomocou sa dá všetko zvládnuť.

obr. 55

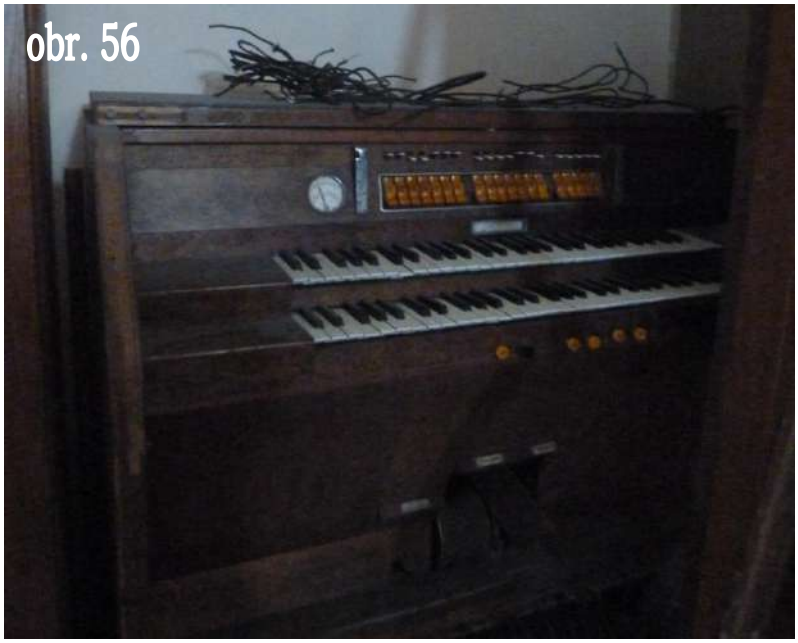
obr. 56

obr. 57

Pod vedením otca Ondreja vystupujeme ďalej hore schodišťom, ktoré sa po chvíli mení iba na drevené schody. Vystupujeme (obr. 57) stále vyššie a vyššie hore na vežu. Z nej

vychádzame na strechu a po drevených hrubých doskách sa dostávame pod strechu baziliky. Tu vidíme celý krov. Je spravený z poriadne hrubých trámov. Zase vychádzame von na strechu a po drevených hrubých doskách prechádzame do prvej veže. Pri prechádzaní to má z nás najťažšie Rado. Dvere mu siahajú tak do výšky pliec. Musí sa poriadne zohnúť, aby vôbec prešiel. V tejto súvislosti som si spomenul, že niekedy sa robili vstupné dvere do kostolov práve také malé. Dôvod bol úplne jednoduchý. Skloň človek svoju hlavu pred Pánom aby si nezabudol kde, ale hlavne ku komu si prišiel. A znova nás čakajú drevené schody o niečo strmšie (obr. 58) a prichádzame hore k národnému zvonu Sedembolestnej Panny Márie.

obr. 58

Je naozaj obrovský. Stojíme prakticky vo vnútri zvonu a máme povolenie si zo srdcom zvonu udrieť o jeho bok (obr. 59).

obr. 59

Skúšame to ale iba úplne s citom, lebo všetky naše hlavy sú vo vnútri zvonu a nechcem si ani predstaviť čo by to urobilo s našim sluchom pri údere plnou silou. Ten zvuk aj pri slabom údere je úžasný. Celý zvon rezonuje a máme pocit, že aj naše telo rezonuje s ním. Schody pokračujú ešte ďalej hore do veže a až na samý vrch kde je ukotvený kríž. Tam už nikto z nás nejde. Sme Bohu vďačný aj za tento dar. Výhľad odtiaľ z veže je úžasný.

Nepoznám tento kraj, ale tým, že je mierne kopcovitý, vidno do

obrovských vzdialenosti. Na každú stranu. Zachytávame si tento moment fotoaparátom a začíname zostupovať dole schodmi. Presúvame sa na vrchol druhej veže, kde je šesť zvonov (obr. 60). Tie sú uložené v dvoch radoch po tri nad sebou. Dole sú ťažšie a hore ľahšie a menšie.

obr. 60

Pomaly ale hlavne opatrne schádzame dole. Vychádzame úplne von na priestranstvo pred bazilikou a vychutnávame si pohľad smerom hore na veže, kde sme práve boli. Náš pohľad upútal obrovský zlatý nápis na priečelí baziliky nad vchodom: SEDEMBOLESTNÁ PANNA MÁRIA TEBE SLOVENSKÁ SPIEVA KRAJINA (obr. 61).

obr. 61

Obchádzam ešte baziliku dookola okolo trojhrannej kaplnky (obr. 62) a prichádzam na dvor za kláštorom.

obr. 62

Tu sú štyri obrovské garáže. Podľa otca Ondreja je to jediné, čo ostalo dobré po bývalom režime. V jednom parkovali cez noc aj naše bicykle (obr.63).

obr. 63

Obzerám vonkajšie priestory kláštora. Je tu krásne átrium v strede, ktorého je fontána (v súčasnosti nefunkčná). Na konci na ľavej strane v kúte je malé vyvýšené pódium aj s premietacím plátnom. Okolo pódia sú lavičky. Na druhej strane je vysoký drevený kríž.

Hneď vedľa kláštora po pravej strane je veľké ihrisko. Na ňom sú teraz dva indiánske stany, medzi nimi vysoký drevený totém a pred nimi krížový stojan na kotlík. Znova sa nachádzam pred bazilikou. Je tu obrovská plocha a za ňou je lipový sad. Lipy sú veľmi staré, o čom svedčí ich výška ale hlavne obvod ich kmeňa. Veľmi dobré miesto na oddych pre pútnikov (obr. 64).

obr. 64

Na začiatku tohto lipového sadu na ľavej strane je v malom štvorcovom kovanom železnom oplotení kamenná socha Sedembolestnej Panny Márie na obrovskom podstavci (obr. 65). Na podstavci je text: *Kucti a chvále sedmibolestnej Rodičky Božej postavila Helena Malinovszký Občanka šasstinská roku 1883.*

obr. 65

Z našej národnej baziliky sa nám

nechce odísť. Už je 12^{20} a stále sme tu. Ešte zápis do pamätnej knihy (obr. 66) a o 13^{00} s požehnaním otca Ondreja

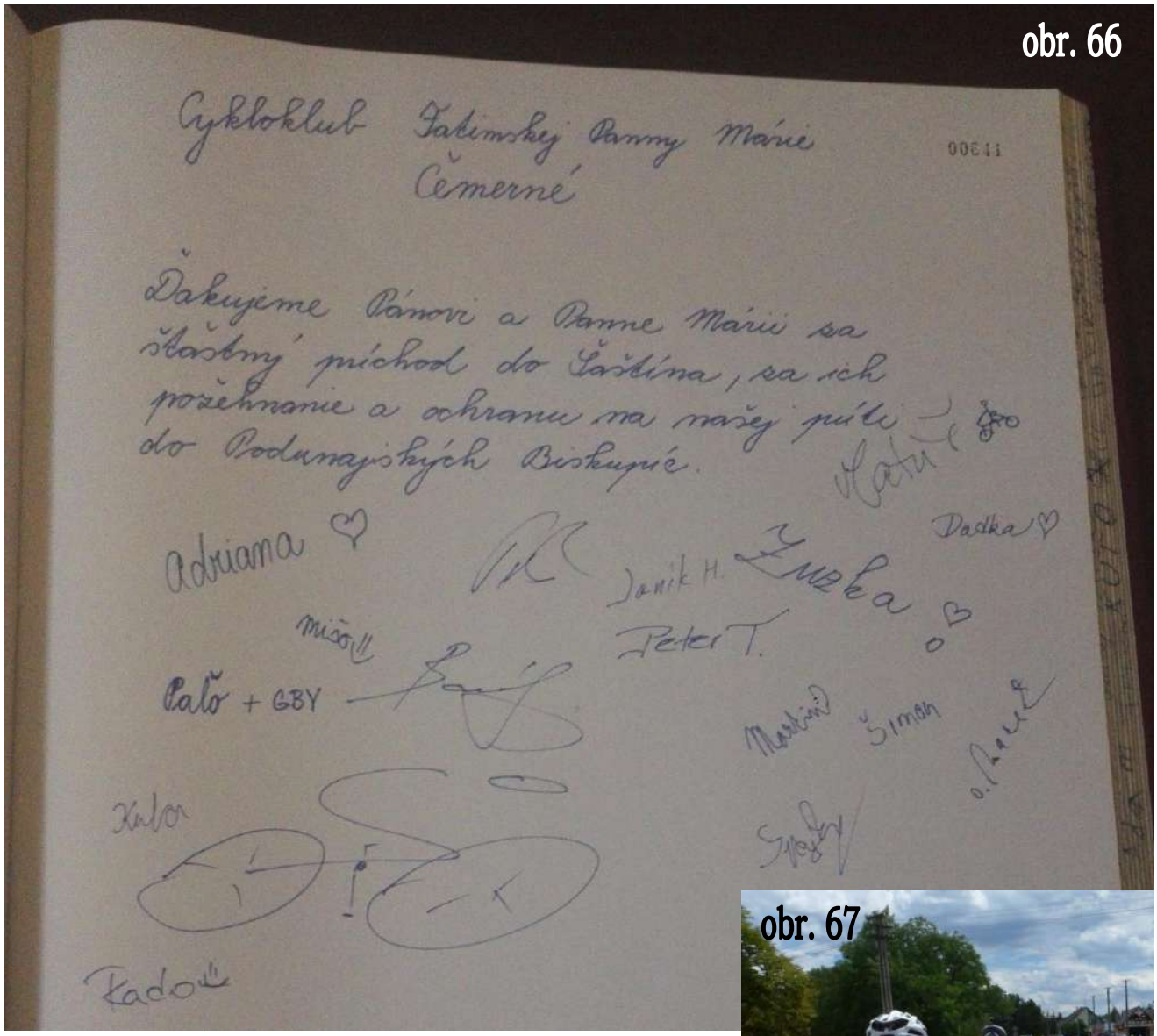

obr. 66

obr. 67

sa vydávame na ďalšiu púť.

Dnešný cieľ - Marianka.

Prechádzame dedinami Borský Svätý Jur, Sekule, Moravský Svätý Ján. Cesta je stále rovnaká (obr. 67). Rovná. Sem tam nejaké prevýšenie. Flóra je všade rovnaká. Ako keby sme stáli na jednom mieste. Taká, ako by som to nazval, taká skromnejšia a chudobnejšia ako u nás. Taká, ktorá

musí rásť na piesku, kde má málo výživných látok a málo vlahy. Pred dedinou Leváre sa to trochu mení. Prechádzame borovicovým lesom. Ale akým lesom? Umelým. Všetky borovice sú rovnako vysoké, rovnako široké a rastú v zástupoch, v radoch, približne v dvoch metrových medzerách. Ako keby tu stáli nastúpení vojaci. Po obidvoch stranách oddeľuje les od cesty hlboký rigol. Je to kvôli preneseniu požiaru z jednej strany lesa cez cestu na druhú stranu (obr. 68).

obr. 68

Za dedinou nás cesta vedie rovno do Malaciek. Vchádzame do mesta a mňa fascinuje pohľad na synagógu (obr. 69). Je tak vynovená ako keby ju teraz na novo postavili.

obr. 69

Pokračujeme ďalej mestom, hľadáme reštauráciu, kde by sme sa mohli naobedovať a mať bicykle pod dozorom, keď mi zrazu zazvoní mobil. Bez zobrazenia čísla. S ťažkosťou prijímam hovor. Poviem vám nie je to jednoduché, vytiahnuť z vrecka mobil, prijať hovor, s druhou rukou riadiť bicykel, sledovať cyklistov pred sebou, semafóry, netrpezlivých chodcov a to všetko pri rýchlosti viac ako 20 km/hod.. Najhoršie bolo keď som potreboval s jednou rukou zastaviť bicykel a potom sa znova pohnúť. Riadny adrenalín. Volali mi zo železníc. Konečne. Je dva a pol dňa pred naším odchodom autovlakom späť na východ. Po schválení našej žiadosti o výmenu vozňa na prepravu bicyklov

musíme najneskôr dva dni pred odchodom zaplatiť, aby akceptovali našu žiadosť a vymenili vozeň v súprave. Je už menej ako dva a pol dňa do nášho odchodu a oni mi až teraz zavolali. Pani na druhom konci telefónu mi oznamuje, že naša žiadosť bola schválená a že treba dodržať podmienky zaplatenia. Diktuje mi číslo účtu a sumu, ktorú treba zaplatiť. Musel som ju zastaviť v jej naučenom monológu a vysvetľujem jej v akej situácii sa práve nachádzam. Prosím ju, aby mi všetky informácie poslala elektronicky a diktujem jej svoju emailovú adresu. Konečne to pochopila.
A aj my sme konečne našli reštauráciu s názvom Vlora Gourmet Restaurant, kde na vývesnej tabuli oznamujú, že majú denné menu. Bicykle nechávame na chodníku a my ideme na terasu reštaurácie. Pri našich bicykloch je miesto aj pre naše sprievodné vozidlo (obr. 70). Lepšie miesto sme ani

obr. 70

obr. 71

nemohli nájsť (obr. 71).
Vzhľadom na pokročilý čas, je 14^{40}, denné menu už nenúkajú a tak si objednávame polievku a pizzu.
Kým nás obslúžia, využívam čas a zapínam internet v mobile. Email od železníc došiel aj s potrebnými informáciami. Celý email preposielam dcére do Bratislavy s prosbou, aby išli priamo na hlavnú stanicu a tam to vyplatili rovno v pokladni. Oskenovaný doklad o zaplatení treba elektronicky zaslať na emailovú stránku železníc. Dostávam kladnú odpoveď a tak som rád, že tento problém mám už vyriešený. Nám zostáva už iba povinnosť zaplatiť za prepravu bicyklov tesne pred odchodom vlaku priamo v pokladni.

Po oddychu o 16^{10} odchádzame a pokračujeme v našej cyklopúti. Konečne sa aj flóra mení. Je bohatá, zelená a podobá sa našej. O štyridsať minút máme prvú poruchu. Sme rovno nad diaľnicou smerujúcou do Bratislavy, keď sa Janíkovi utrhla reťaz. Aby sme neblokovali premávku rovno na moste presúvame sa asi o pol kilometra nižšie, kde môžeme my s bicyklami a aj naše sprievodné vozidlo zísť z cesty. Fero presne podľa šírky reťaze vyberá spojku a nasadzuje ju na reťaz (obr. 72). Ja osobne to prvýkrát vidím. Ani som nevedel, že aj na tieto reťaze sú spojky. Teda Fero sa naozaj dôkladne pripravil a vybavil náhradnými dielmi. Po jej založení a skúšobnom pretočení kolesom sme ju už ani nemohli nájsť. Fero, teda klobúk dole.

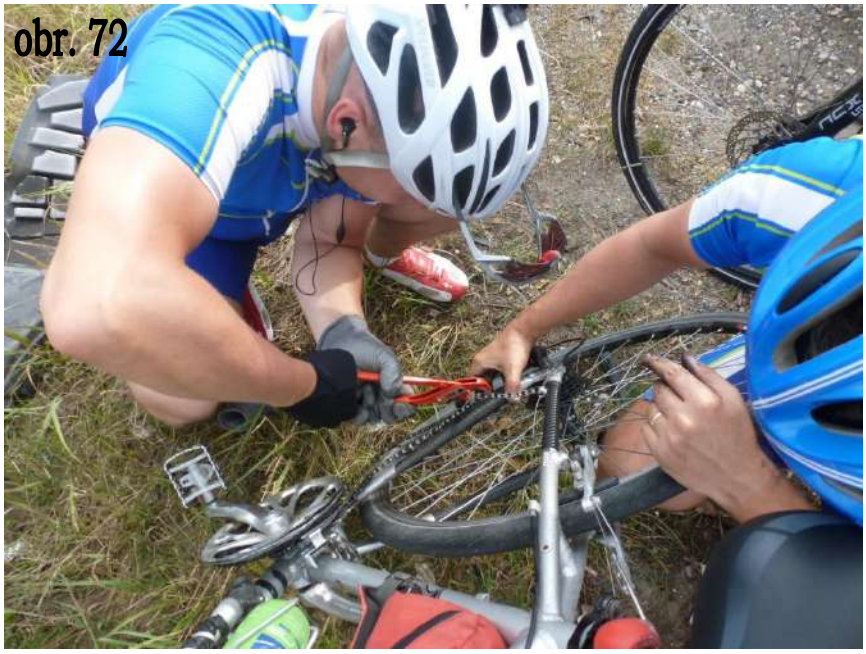
obr. 72

17^{15} pokračujeme. Míňame po pravej a ľavej strane dediny Plavecký Štvrtok, Lozorno a vchádzame do Stupavy. Meníme formáciu na autobus a tu na križovatke na stopke máme prvý pád. Našťastie sa zaobišiel bez zranení a poškodení bicykla a tak môžeme bez problémov pokračovať ďalej. Cesta vedie popri diaľnici a na prvej križovatke, kde sa schádza z diaľnice odbočujeme doľava a za chvíľu prichádzame do Záhorskej Bystrice.

obr. 73

Prechádzame úplne iba krajom, lebo hneď znova odbočujeme doľava a začína také malé stúpanie. Vychádzame zo Záhor-

skej Bystrice a vchádzame do Marianky. Ak bude individuálna rodinná zástavba pokračovať ďalej, tak sa za chvíľu tieto obce spoja. Posledná zákruta a o 17^{50} prichádzame pred budovu farského úradu (obr. 73), za ktorou je bazilika minor Narodenia Panny Márie. Hneď za bazilikou

obr. 74

je Exercičný dom Nepoškvrnenej Panny Márie (obr. 74).

Tam odišiel otec Marek a za chvíľu sa vrátil aj s duchovným otcom, ktorý nám otvára bránu dvora, aby sme mohli vojsť s bicyklami a sprievodným vozidlom. Vykladáme veci z auta, bicykle postupne ukladáme na chodbu a odchádzame na izby. Dnes spíme ako páni. Na posteli, pod paplónom a s hlavou na vankúši. Spíme podelení po izbách – trojposteľové a štvorposteľové. Každá má vlastné sociálne zariadenie. Naša izba je obrátená smerom k bazilike a na celé mariánske údolie. Tak máme z izby pekný výhľad. Vybalenie najnevyhnutnejších vecí, sprcha a o 19^{00} odchádzame dole do jedálne na večeru.

Po večeri máme voľný program. Ale dokopy sa nechce nikomu nikam ísť. Akurát mladí sa vybrali obzrieť si dedinu. Pred deviatou večer prichádza k nám na návštevu naša rodáčka Anička Diľová.

obr. 75

V príjemnej atmosfére na tej najmenšej izbe sme sa dali všetci dokopy (obr. 75). Sedeli, rozprávali, a spomínali. Ručičky na hodinách sa pomaly ale isto približujú k polnoci a my sa postupne rozchádzame do svojich izieb. Je čas

ísť spať.

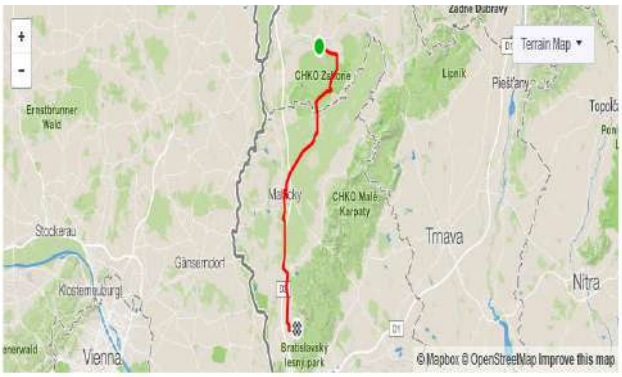

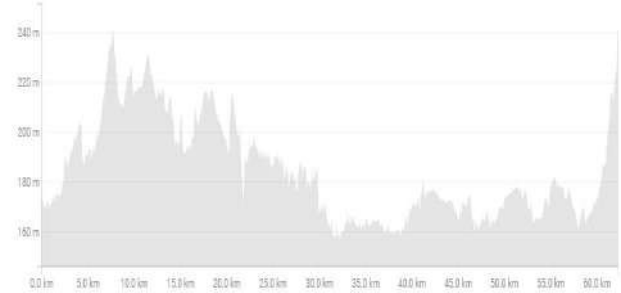

Bilancia dnešného dňa. Prešli sme bez pár metrov 62 km s priemernou rýchlosťou 23 km/hod. a čistým časom na bicykli 2 hodiny a 41 minút. Nastúpali sme 570 metrov.

Kým budeme odpočívať, tak vám v krátkosti opíšem históriu tohto pútnického miesta.

Kostol „v zemi zvanej Tál...“

Najstarším pútnickým miestom na Slovenku je Marianka. Toto pútnické miesto sa nachádza v malebnej dedinke vzdialenej od Bratislavy iba niekoľko kilometrov. Vstup do pútnického údolia je tajomný a otvára sa vám ako rozprávková kniha. História hovorí, že sláva tohto pútnického miesta sa kedysi rovnala rakúskemu Mariazellu či poľskému pútnickému miestu Częstochowá.

Pre počiatky osídlenia Mariánskeho údolia mala nepochybne determinujúcu (vymedzenú, určenú, stanovenú, prirodzene závislú na javoch a veciach) úlohu v mnohom jeho strategická geografická poloha na križovatke niekoľkých svetov – rímskeho a barbarského, kresťanského a pohanského, germánskeho a slovanského, ríšskeho a veľkomoravského (neskôr uhorského). Nespornú úlohu v jeho rozvoji zohrávala skutočnosť, že práve tade viedla slávna cesta, ktorou sa rímsky obchodník mohol z Bratislavy, alebo z Carnunta popri Morave najefektívnejšie dostať k vysnívanému kameňu všetkých rímskych dám – čarovnému, medovému jantáru. Ak sa však z rôznych dôvodov rozhodol zvoliť si považský variant tejto cesty, stačilo mu prejsť Mariánskym údolím v smere na Dračí hrádok a zakrátko vystúpiť na druhej strane Malých Karpát, v dnešnom Svätom Jure pri hrade Biely kameň.

Pôvod a história tohto pútnického miesta je sčasti zahalená legendami. Historici rádu pavlínov, ktorý toto miesto spravoval zapísali ústne tradovanú legendu o pustovníkovi, ktorý žil v tomto údolí a z hruškového dreva si vytesal sošku Panny Márie (podľa pavlína Ľudovíta Kummera to bolo v roku 1030). Krátko po jej dokončení v Uhorsku po smrti kráľa Štefana nastali krvavé časy. Krajina sa zmietala v bojoch o trón a pohanskí jazdci nemilosrdne plienili všetko kresťanské. Pustovník musel zo svojho miesta utiecť. Rozhodol sa milostivú sošku zachrániť a ukryl ju v bútľavom strome. Našla sa o niekoľko desaťročí neskôr. Spôsob ako sa soška našla je tiež zahalený. Najznámejšie tradovaná legenda hovorí, že v údolí žil zbojník, ktorému sa narodili ťažko postihnuté deti – dvojičky *„dvojnásobná potvora, která ne člověku, ale k nerozumnému zvířeti podobná byla“*. Keď to nešťastný otec videl, sľúbil že napraví svoj život a dal sa na pokánie. Vo sne sa mu vraj zjavila Matka Božia a ukázala mu miesto, kde má kopať v zemi, nájsť tam sošku a pod ňou prameň. Ak vo vode prameňa vykúpe deti, budú zdravé. Tak sa aj stalo a bývalý zbojník zasvätil po tejto udalosti svoj život Božej službe. Zvesť o čarovnej moci prameňa a milosrdenstve, cez neho zoslanom sa onedlho rozšírila po celej krajine. Celé zástupy slepých, chromých a nemocných úbožiakov sa s prosbami o vyslyšanie ponáhľali napiť a umyť vodou z požehnaného prameňa. Verili, že zázračná moc pochádza od Panny Márie, v litániách tiež nazývanej Prameňom milosti a Studničkou múdrosti.

História pútnického miesta sa začína písať od roku 1377. Základný kameň nového kostola položil uhorský kráľ Ľudovít I. Veľký (obr. 76), z rodu Anjou z vďaky za víťazstvo nad tureckými vojskami. Kráľovskou listinou zo 16. mája 1377 (obr. 77) zveril správu pútnického miesta rádu Pavlínov.

obr. 77

My Ľudovít, z Božej milosti kráľ Uhorska, Poľska, Dalmácie atď...

Touto listinou zaznačujeme pre budúcnosť, že pre nádej a úctu, ktorú máme k preblahoslavenej a slávnej Panne, ako aj pre zvláštnu priazeň, ktorú prechovávame k Rádu sv. Pavla, prvého pustovníka, chceme rozmnožiť kláštory týchto bratov pustovníkov a zväčšiť počet ich miest v našom kráľovstve, a preto kostol blahoslavenej Panny Márie v zemi zvanej Tál, nad hradom Pajštún, pri obci Stupava a Mást aj s pozemkami, čo k nemu patria, ako aj so všetkými úžitkami sme vyňali spod jurisdikcie a panskej moci uvedeného hradu a naveky a neodvolateľne sme ho dali, darovali a odovzdali do vlastníctva spomenutému rádu bratov pustovníkov, a to bez toho, že by boli poškodené práva iných, čoho svedectvom je táto naša listina, ktorú, keď nám bude predložená, vydáme opatrenú našou veľkou pečaťou.

Dané v sobotu pred sviatkom Zoslania Ducha Svätého, roku Pána 1377.

Z tohto textu jasne vplýva, že v Marianke, teda v *„zemi zvanej Tál“* už stál kostol s priľahlým objektom, či objektmi. Starý kostol bol zbúraný a na jeho mieste postavený nový aj s kláštorom, ktorý vyhovoval rádovým pravidlám Paulínov. Tento dôkaz vracia počiatok kostola a kláštora o pol druha storočia dozadu, do prvej polovice 13. storočia, ak nie ešte hlbšie. Marianka bola už dávnejšie preslávená svojou zázračnou sochou Panny Márie. Úcta k Matke Ježiša Krista, Bohorodičke Panne Márii siaha už do čias svätých Konštantína-Cyrila a Metoda. Svedčí o tom najstarší zachovaný hymnus venovaný Panne Márii z Poľska. Hoci je napísaný latinsky, Matka Božia je tu titulovaná

staroslovienskym termínom Bogorodica, syn Boží zasa ako Božič. Mariánsku úctu si osvojili aj neskorší uhorskí králi, ako o tom svedčia literárne stvárnené Životy svätého Štefana Kráľa či svätého Kráľa Ladislava. Ideológovia Arpádovcov už v prvej tretine 13. storočia formulovali v Uhorsko-poľskej kronike tézu o Uhorskom kráľovstve ako Regnum Marianum, teda „Máriinom kráľovstve“. Fázovo a obsahovo posunutú formu novej v tomto zmysle stredovekej, mariánskej zbožnosti, ktorá akcentovala skôr panenstvo než materstvo Márie, do našich krajín priniesla rytierska kultúra Západu. Soška *Panny Márie „Tálskej“*, je vyrezaná z hruškového dreva (obr. 78). Výšku má 42 cm. Sedí na tróne s malým Ježiškom na kolenách. Mária v ruke drží jablko, ktoré, podobne ako v ruke Kristovej, symbolizuje vykúpenie a spásu zeme. Na hlave Márie a dieťaťa sú zlaté korunky, podľa historických záznamov tých koruniek mala viac. Najstaršie pochádzajú zo 17. storočia – prvýkrát sa korunovanie udáva v roku 1660 na sviatok Ducha Svätého, kedy korunku z čistého zlata darovali Pavol Pálfi a Ján Landlskrov, druhýkrát zlatou korunkou korunoval zázračnú sošku 27. júna 1664 uhorský palatín knieža Pavol Eszterházi. Neskoršie, pri predpokladanom 900. výročí vzniku zázračnej sošky, v roku 1930, bola pripravená nová korunka, ktorú zo zlatých a strieborných votívnych predmetov zhotovil bratislavský zlatník Ambróz. Tú má *„tálska“* Madona na hlave dodnes. Soška prešla viacerými úpravami a naposledy bola reštaurovaná v roku 1974.

obr. 78

V roku 1380, keď bol kostol dostavaný, ten istý kráľ Ľudovít I. Veľký slávnostne preniesol milostivú sošku na hlavný oltár.

Kostol Narodenia Panny Márie je pôvodne gotický. Gotickú konštrukciu si aj zachoval. Koncom sedemnásteho storočia bol na náklady cisára Leopolda I. rekonštruovaný v barokovom slohu. Z tohto obdobia pochádzajú štuky, maľby,

ozdoby a bočné oltáre, ktoré sa nachádzajú v lodi kostola (obr.79, obr. 80, obr. 81). Aj presbytérium bolo prestavané v

obr. 79

obr. 80

obr. 81

barokovom štýle, ale koncom devätnásteho storočia (1877) bolo regotizované. Z tohto obdobia pochádza neogotický hlavný oltár (obr. 82), bočný

obr. 82

oltár Božského Srdca Ježišovho a vitráže v oknách kostola. Väčšina architektonických pamiatok v mariánskom údolí pochádza z obdobia baroka.
Lurdská jaskyňa a krížová cesta boli postavené v prvej polovici dvadsiateho storočia.

Cisár Ferdinand III. Habsburgský zaviedol zvyk, že novokorunovaní uhorskí králi z jeho rodu sa po korunovácii prišli pokloniť Panne Márii do Marianky. Sošku Panny Márie povýšil na patrónku Uhorska.

Rakúski Habsburgovci siahli po španielskom baroku, ktorého honos a krása až dodnes vyráža dych. A to bol aj dôvod barokovej prestavby kostola a pavlínskeho kláštora v Marianke. Mariánska zbožnosť, ktorú protestanti zväčša úplne vylučovali, bola navyše v ľude veľmi populárna.

Spojením týchto pilierov a masovejším používaním slovenčiny v kázňach čítaných na verejne konaných mnohotisícových púťach, aj tých v Marianke, ale aj populárnych protireformačných argumentačných knihách sa stalo, že čoraz viac Slovákov, ktorí boli odjakživa dominantným obyvateľstvom Slovenska prechádzalo spontánne na stranu Habsburgovcov. Na papieri síce stále stálo *cuius regio*, *eius religio*, čiže ten kto má moc, rozhoduje o konfesii (vyznanie, viera, presvedčenie, spravidla náboženské) svojich poddaných, skutočnosť však bola iná. Katolícki Slováci sa navyše ukazovali aj ako účinná zbraň v boji proti pyšným reformovaným uhorským, extravagantným maďarstvom a Istanbulom navoňaným šľachtickým stavom. Príťažlivosť katolicizmu po Tridentskom koncile (skončil 1563) v habsburskom súštátí, vojenskej porážke posledného stavovského povstania roku 1711, odrazení osmanských Turkov pod Viedňou a pri Štúrove v roku 1683 a ich postupnom zahnaní za dolný Dunaj, slávila u širokých más slovenského ľudu zaslúžený úspech. No netreba v tejto súvislosti zabúdať ani na to, že lojalita k habsburskému dvoru sa „vyplácala“. Katolícki Slováci tak v nejednej mestskej rade Slovenska zaujali miesta evanjelických Nemcov, ale platilo to nielen o mestských radách. Jedným z efektov takto poňatého širokospektrálneho politického, náboženského i ekonomického zápasu sa stal rodiaci sa moderný slovenský politický národ. Nezastupiteľná úloha v tomto procese pripadla aj Marianke, ktorá sa popri Starých Horách a Levočskej hore stala rozhodujúcim pútnickým miestom, ktoré s vesmírnou pravidelnosťou integrovalo Slovákov lojálnych viedenskému dvoru, uhorskej krajine a svätopeterskému stolcu v Ríme. Svedčí o tom napríklad fakt, že pavlínsky páter Alexander Máčaj, ktorý bol, zdá sa, nielen jedným z významnejších slovenských kazateľov, ale krátko vykonával aj úrad priora kláštora, vydal tlačou svoje kázne v slovenskom jazyku. V roku 1718 v Trnave vyšli v kultúrnej západoslovenčine jeho *Chleby prvotín (Panes primitiales, aneb chleby prwotjn, lačnegyjcym slowa božího dušem predložene).* Je to prvá katolícka tlačou vydaná zbierka

kázní v domácej reči a bola jedným zo zdrojov inšpirácie pre kodifikátora spisovnej slovenčiny Antona Bernoláka. Marianka tak významne prispela aj k rozvoju slovenského jazyka.

Rád sv. pavlínov spravoval pútnické miesto od spomínaného roku 1377 do roku 1786. Na tomto mieste zažil slávny rozkvet ale aj úpadok a zánik. Od šestnásteho storočia sídlil v Marianke generálny predstavený rádu a pavlíni tu mali aj teologické štúdium. Generálny predstavený mal právo udeľovať doktorát teológie.

V roku 1786 Jozef II. zrušil okrem iných aj rád pavlínov a tak Marianku dlhé roky spravoval diecézny klérus. Kláštor neskôr kúpil knieža Schwarzenberg z Orlíka nad Vltavou, ktorý ho prestaval v klasicistickom štýle na poľovnícky zámoček. Z kláštora sa stal kaštieľ, ktorý vlastnilo viacero grófskych rodín.

V roku 1922 vznikla Kongregácia bratov tešiteľov z Getseman. Josef M. Litomiský, CCG. Kanonik viedenskej kapituly, zakladateľ a prvý generál Kongregácie bratov tešiteľov v roku 1927 z rúk biskupa Jantauscha prebral správu pútnického miesta Marianka. V roku 1936 dali tešitelia postaviť krížovú cestu so sochami v životnej veľkosti. V roku 1950 bola kongregácia násilne zlikvidovaná spolu s ostatnými rehoľami na Slovensku. Kostol odovzdali do správy diecézneho kléru a kláštor zatvorili a na 40 rokov ho ponechali vlastnému osudu. Od roku 1990 sa Kongregácia bratov tešiteľov znova ujala správy Marianky. Tešitelia zrekonštruovali kostol a úplne zdevastovaný bývalý pavlínsky kláštor (kaštieľ), ktorý dnes slúži ako pútnický a exercičný dom. V súčasnosti v Marianke sídli generálny predstavený Kongregácie bratov tešiteľov z Getsemán.

Kláštorný komplex Marianka ako bájny Fénix povstáva z popola. 31. júla 2011 slávnostným dekrétom pápež Benedikt XVI. povýšil Kostol Narodenia Panny Márie na Baziliku minor.

Týmto okamihom začali nové dejiny Mariánskeho údolia. A možno sa mu vráti zašlá sláva.

Svätý otec František prostredníctvom apoštolskej penitenciáre (možnosť denne získať úplne odpustky pri splnení zvyčajných podmienok) vyhlásil v Marianke jubilejný rok z príležitosti 640. výročia konsekrácie kostola a prvej písomnej zmienky o Marianke od 13. mája 2017 – 16. mája 2018 s heslom Láska Matky posilňuje.

Štvrtok 13. 7. 2017

Dnes máme raňajky o ôsmej. Žiadny budíček sa nevyhlasuje. Každý sa môže vyspať dokedy chce. Disciplína sa v cykloklube mení každým rokom. Samozrejme, že k lepšiemu. Aspoň čo sa týka budenia. Ešte nebolo ani osem hodín a už sme boli všetci v jedálni (obr. 83). Po raňajkách máme voľno do 10^{30}. To je

obr. 83

čas dokedy musíme uvoľniť izby. Najprv zbaliť veci a potom

ich všetci znášame do vestibulu. Ukladáme ich na jednu kopu, aby to bolo jednoduchšie pri nakladaní do auta. Čas, ktorý nám ešte ostal do pol jedenástej každý využíva po svojom. Ja, tak ako vždy, beriem fotoaparát do ruky a idem loviť. Teraz som si spomenul na jeden príbeh. Jeden fotograf v Južnej Amerike sfotil domorodca z kmeňa, ktorý ešte stále žije v amazonskej džungli. Keď mu ukázal fotografiu domorodec naňho skočil a fotograf mal veľké šťastie, že to prežil. Domorodec to nemohol pochopiť a tvrdil všetkým, že ten beloch mu ukradol tvár. A ako bude on teraz žiť bez tváre? Je to zaujímavé. Teraz keď nad tým uvažujem tak fotoaparátom dokážeme zastaviť čas, presne daný okamih, ktorý sa v našom živote už nikdy nezopakuje. Kamerou dokážeme čas vrátiť späť a stále dookola aj keď náš reálny život beží bez jediného zastavenia ďalej. V živote nie je možné tak ako na počítači urobiť krok späť a opraviť chybu.

Keď si pozerám fotografie, ktoré som urobil počas cyklotúry, vraciam sa späť na jednotlivé miesta a z pamäti sa mi vynára všetko, čo sme tam zažili. Ešte včera večer si robím zopár záberov s interiéru a exteriéru exercičného domu. Vonku pred vchodom sú dva obrovské stromy – platany (obr. 84). Iba samotné kmene sú vyššie ako samotný dom a nad ním ešte ich koruny.

Obraciam sa smerom k dedine a hneď oproti domu je veľké parkovisko. Za ním krásne upravený zelený park, popretkávaný chodníkmi, popri ktorých sú lavičky. Príjemné prostredie na

oddych. Vraciam sa dovnútra domu. Na vstupnej chodbe je schodište. Tu máme odložené bicykle. Schodište je postavené do tvaru obvodu štvorca. Vzniknutý štvorec využili v rámci rekonštrukcie (1997 – 1999) a osadili tam výťah. Zo schodišťa sa vychádza na každom podlaží na chodbu. Obzerám všetky obrazy, ktoré zdobia steny chodby na jednotlivých podlažiach. Sú tu fotografie exercičného domu, ktorý prebrala kongregácia bratov tešiteľov po štyridsiatich rokoch. Všetko zarastené. Stará tráva a kroviny vyššie ako dva metre dookola budovy (obr. 85). Okná porozbíjané. Všetky dvere a zárubne vo vnútri vyrúbané. Všetky dvere a sklenené výplne na prízemí zamurované. Ostal iba taký malý priezor tak na výšku maximálne 15 cm (obr. 86). Spomenul som si na našu synagógu vo Vranove nad Topľou. Tam to vyzeralo podobne. Všetko zarastené a všetky možné vchody a okná na prízemí zamurované.

obr. 85

obr. 86

Stojím pred ďalším obrazom a ten mi slovom a fotografiami rozpráva o tejto mladej kongregácii bratov tešiteľov. Iba v skratke. Jej zakladateľom je český kňaz otec Jozef Litomiský. Narodil sa v kresťanskej rodine, kde dostal prvé základy viery. Odchádza študovať do Prahy, kde si jeho výnimočnú charismu a intelekt všimol pražský arcibiskup otec Pavel Huyn. Ten ho posiela na ďalšie štúdia do Viedne. Je to akurát v čase, keď v Európe zúri prvá svetová vojna.

Otec Jozef sa dobrovoľne ujíma pastorácii v nemocnici, kde utešuje ranených vojakoch. Nemocnica sa stalo preňho Getsemanskou záhradou, kde počul Ježišov hlas: „Zostaň tu a bedli so mnou ...“ Odpovedajúc na túto výzvu 7. 4. 1922 založil otec Jozef Kongregáciu bratov tešiteľov z Getsemán. Je to spoločenstvo bratov a kňazov, ktorí opustili všetko a v úplnej čistote, chudobe a poslušnosti sa snažia byť nablízku Božskému srdcu Ježišovmu, ktoré tak trpelo pre nás v Getsemanskej záhrade. Ani apoštoli, ktorých si vyvolil sám Pán to nedokázali a prespali Jeho volanie. Bratia tešitelia si dali za svoj sľub, aby aspoň trošku svojou prácou zmiernili Ježišove ubolené srdce. Po dennej hodinovej adorácii odchádzajú pracovať do nemocníc, väzníc, hospicov, k bezdomovcom. K tým najbiednejším. K tým, ktorí v poslednej hodine svojho pozemského života potrebujú cítiť Krista. Práve táto mladá kongregácia bratov tešiteľov na pozvanie otca biskupa Jantauscha preberá v roku 1927 správu tohto pútnického miesta Marianka.

obr. 87

Po prečítaní všetkých informácii prechádzam k ďalšiemu obrazu. Priznám sa, taký obraz som ešte nikde nevidel. Ježiš v Getsemanskej záhrade celý zmorený, kľačiaci na kolenách opiera svoju hlavu o hruď anjela, ktorý ho svojimi rukami láska a potešuje (obr. 87).

Ešte mám chvíľu čas a tak vychádzam von,

obr. 88

smerom ku kostolu. Hneď na začiatku, po pravej strane kostola je kamenná socha sv. Pavla Pustovníka (obr. 88).

Pokračujem chodníkom, ktorý lemuje kostol a pri bráne je kaplnka sv. Anny (obr. 89) postavená v roku 1691. Aj na nej sa podpísal zub času. Zvlášť čo sa týka vlhkosti, ktorá postupne ide od základov a poškodzuje omietku a už aj maľby, ktoré znázorňujú udalosti zo života sv. Anny. Pred bazilikou na pravej strane je súsošie, na ktorom dominuje sv. Ján Nepomucký (obr. 90).

obr. 89

obr. 90

Blíži sa čas, kedy sa máme dať všetci dokopy a spoločne odchádzame z exercičného domu do baziliky. Okolo baziliky je postavený rigol, ktorý nám hovorí, že za tých 700 rokov od jej postavenia sa terén zdvihol minimálne o jeden meter. Pri starých kovaných dverách (obr. 91), ktoré smerujú do sakristie baziliky je na stene pamätná tabuľa, ktorá nám oznamuje, že tento kostol sa v roku 2011 stal bazilikou minor.

obr. 91

obr. 92

Dole schodmi vstupujem do sakristie. Na konci je socha Sedembolestnej Panny Márie, pod ňou kľakátko. Po jeho obidvoch stranách päťradové svietniky na zapálenie sviec a pod nimi malé zásobníky so sviecami (obr. 92).

Pri prechodových dverách do baziliky sú kamenné artefakty (obr. 93) zachované asi ešte z prvej baziliky. Pred nimi je na úrovni podlahy sklenená tabuľa (obr. 94) a my len s úžasom pozeráme, že pod sklom je hĺbka minimálne tridsať centimetrov a tam sú nasypané kamenné okruhliaky. Takže vôbec nevieme ako hlboko bola vlastne pôvodná po dlaha baziliky.

obr. 93

obr. 94

Vstupujeme do baziliky. Aj keď je dosť poškodená, je úžasná (obr. 95). V súčasnej dobe sa vykonáva rekonštrukcia všetkých malieb. Na strope sú maľby ozdobené

obr. 95

a olemované zlatými ornamentmi a reliéfmi, ktoré znázorňujú výjavy zo života sv. Pavla Pustovníka a sv. Antona. Po bokoch sú maľby, ktoré zachytávajú rôzne časti sv. písma. Taká veľká obrazová biblia. Pri každej maľbe je v latinčine text, ktorý oznamuje, čo vlastne maľba znázorňuje. V súčasnosti nie je tu ani jedna maľba, ktorá by nebola označená reštaurátormi. Každá malá prasklinka, vyblednutá farba, poškodená omietka je označená nalepeným štítkom, na ktorom je písmeno a číslo (obr. 96). Aj keď sme v bazilike my, pokračuje jedna pani v reštaurovaní bočného oltára.

obr. 96

Prajeme jej veľa božích milosti pri jej tak náročnej práci a pokračujeme v prehliadke baziliky.

Niektoré bočné oltáre sú už dokončené. Oltár Božského srdca Ježišovho, oltár Božieho milosrdenstva a pri presbytériu po pravej strane oltár sv. Joachima a po ľavej oltár sv. Jozefa.

obr. 97

Presbytérium (obr. 97) je poriadne dlhé a od lodi kostola ho oddeľujú tri schody. Dva metre od začiatku na ľavej strane je ambón, za ním asi v trojmetrovom odstupe oltár.

Za ním asi ďalšie tri metre je bohostánok. Nad ním je nádherný drevený oltár (obr. 98). Neviem, do ktorého storočia by som dával jeho vznik. Vrch je podobný oltáru v našom kostole sv. Joachima a Anny. Stred, v ktorom je umiestnená soška Panny Márie (obr. 99), a boky

obr. 98

obr. 99

sú ako skladacie obrazy. Niečo podobné ako oltár majstra Pavla v bazilike sv. Jakuba v Levoči – iba skromnejší a menší.

Na strope som našiel roky, kedy sa robili rekonštrukcie tejto baziliky 1899, 1939, 2001. Neviem. Môj tip by bol asi rok 1899. Postupne sa usádzame a ostávame v tichom rozjímaní. Asi po polhodine vstávame z lavíc. Spoločné foto (obr. 100) a vychádzame von.

Prichádzame k tabuli, ktorá nás informuje o mariánskom údolí. Toto údolie bolo kedysi zasadené v hlbokých lesoch. Doma som si pozeral na internete satelitné snímky z tohto údolia. Dnes je to už iba zopár stromov, ktoré lemujú toto

obr. 100

údolie. Dookola je všade sama domová zástavba. Začiatkom tohto desaťročia chceli developeri aj toto údolie prestavať na pekné sídlo pre zopár víl vyvolených. Vďaka dobrovoľníkom, ktorí si vzali Marianku za svoju, zachránili petíciou toto údolie aj pre ďalšie generácie.

Po vyznačenej trase nastupujeme na cestu mariánskym údolím. Začíname krížovou cestou. Jednotlivé zastavenia sú ako také malé kaplnky. Tri steny tvorí múr a čelná strana je celá zo skla. Sochy sú v životnej veľkosti a čo je zaujímavé, sú oblečené ako v stredoveku. Ak si pamätáte film Posledná bosorka, tak tam sa používali presne takéto dobové kostýmy a pritom bola postavená v tridsaťšiestom roku minulého storočia. Po krátkom tichom rozjímaní opúšťame Prvé zastavenie a chodníkom pokračujeme ďalej.

Prichádzame ku kamenným schodom, ktoré nás vyprevádzajú hore k buste kňaza a národného buditeľa Jozefa Závodského.

Informačná tabuľa nás informuje o jeho bohatom, plnom utrpení, živote. Narodil sa v početnej roľníckej rodine 10. marca 1870. Študoval gymnázium v Skalici, potom v Ostrihome, kde skončil aj teologické štúdium. Po vysviacke za kňaza v roku 1895 odchádza naspäť na Slovensko. Pracuje s mládežou, podporuje slovenskú reč a tlač. Svoje kázne má iba v slovenskom jazyku. Za to je maďarskými úradmi prenasledovaný a často prekladaný. Pre jeho výrok: „Som Slovák a za svoj cieľ som si vytýčil vyslobodenie slovenského národa spod maďarského jarma," je v roku 1914 odsúdený na dva roky. Po odpykaní trestu ho prekladajú na veľmi chudobnú faru do Banskej Hodruše a pripomínajú mu, aby zabudol „zapodievať sa národom." V roku 1931 ho prekladajú už veľmi chorého, raneného mŕtvicou, do jedného miesta svojho bývalého pôsobiska – do Marianky. 16. Februára 1940 dokončil svoju životnú púť. Bol pochovaný tu, v mariánskom údolí. Na žiadosť prešovského biskupa, otca Čárskeho, ktorý bol aj na jeho pohrebe, mu bol postavený pomník a slávnostne odhalený 8. júna 1941.

obr. 101

Chodník nás ďalej privádza k druhému zastaveniu krížovej cesty. Cesta k tretiemu zastaveniu už ide hore kopcom ale my pokračujeme ešte rovno a prichádzame k Lurdskej jaskyni. Je tu nespočetné množstvo ďakovných tabuliek v slovenskom jazyku. Nachádzame tu aj v maďarskom, nemeckom, poľskom a českom. Po krátkom tichom rozjímaní, spoločnej modlitbe a fotografii (obr. 101) sa vraciame späť a hore kopcom pokračujeme v krížovej ceste (obr. 102).

obr. 102

Na najvyššom mieste je dvanáste zastavenie (obr. 103). Toto nie je v kaplnke, ale v životnej veľkosti tu stoja tri kríže.

obr. 103

Pri strednom kríži, na ktorom je ukrižovaný náš Pán Ježiš Kristus je veľká kopa krížov, ktoré tu ľudia doniesli so sebou počas výstupu krížovej cesty ku krížu. Väčšina krížov je z konárov, ale sú tu aj z dosák, palíc. Niektoré aj vyzdobené a niektoré s nápismi, ktoré oznamujú kto ich sem priniesol.

Odtiaľ už ide cesta iba dole kopcom. schádzame dole, ale cesta začína byť veľmi nebezpečná. Hlavne pre naše nežnejšie pohlavie. Pod nohami máme malé kamienky, ktoré sa dole kopcom správajú ako keby sme sa šmýkali na ľade. Po trinástom zastavení nasleduje ďalšie prekvapenie. Po poslednej vetrovej búrke je tu veľa povyvracaných stromov,

ktoré treba niekde preliezať, niekde preskakovať zo stromu na strom, niekde podliezať (obr. 104). Všetci zdraví, bez jediného úrazu prichádzame k poslednému štrnástemu zastaveniu.

obr. 104

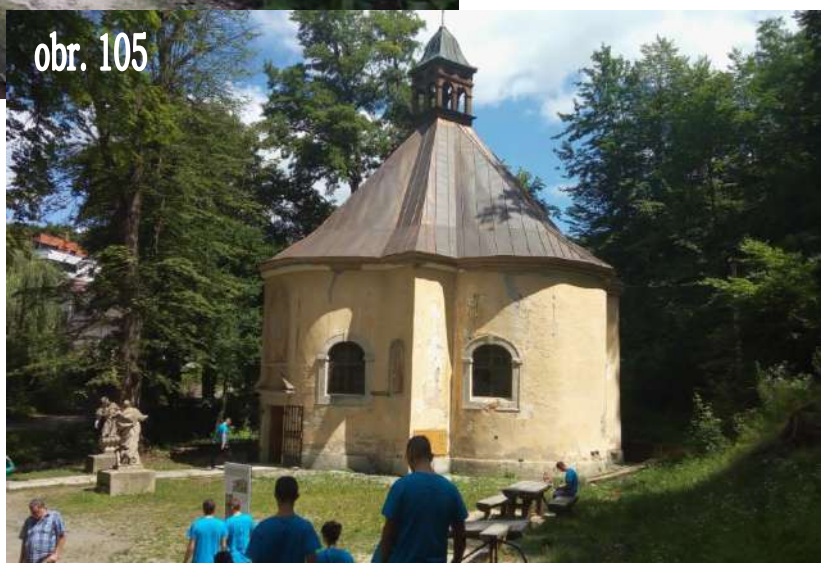
obr. 105

Cesta dole nás privádza k rotundovej kaplnke Svätej studne, kde bola podľa legendy nájdená soška Panny Márie (obr. 105).
Kaplnku dal postaviť za 1000 zlatých v roku 1696 knieža Pavel Eszterházy a krajinský personál, barón Ján Macholányi, ktorý je spolu s rodinou zobrazený na jednej stropnej maľbe.
Rovno z kopca nás chodník vedie k informačnej tabuli, ktorá nám predstavuje projekt rekonštrukcie okolia kaplnky svätej studni – obnova odberu vody (obr. 106). V opernom múre z marianskej bridlice budú osadené tri odberné miesta, nad nimi bude reliéf Panny Márie z Marianky a na vrchole múra bude kamenná doska, ktorá sa v prípade potreby slúžiť svätú omšu

obr. 106

vonku bude dať využiť ako oltár.
V súčasnej dobe tam voda tečie iba cícerkom. Priamo v kaplnke je za oltárom svätá studňa ohradená hustým pletivom. Z nej je potrubím vyvedená voda von k odbernému miestu, ktoré je asi jeden meter pod úrovňou terénu. V kamennom múre, ku ktorému vedú štyri schody, je coľová trubka napojená na svätú studňu. Keď sme videli rodinu, ktorá tam naberala s trpezlivosťou vodu, vzdali sme sa nádeje, aby sme sa aj my dostali k vode. Mali dva koše dvojlitrových fliaš (48 litrov), 15 päťlitrových fliaš (75 litrov), dve 20 litrové bandasky (40 litrov), dve igelitové vrecia plné plastových fliaš a práve začali naberať vodu do fliaš.
Popri oddychovej zóne, kde sú z bukového dreva vyrobené lavice a stoly, prichádzame ku kaplnke (obr. 107). Na dverách je nápis: „Jedno z najstarších pútnických miest na Slovensku – Svätá studňa Marianka“. Nad nimi je nástenná maľba Panny Márie z Marianky. Vchádzame dnu.

obr. 107

Úžas strieda smútok.

obr. 108

Tak krásnu kaplnku a tak zničenú som ešte nikde nevidel.
Nádherné, aj keď vyblednuté nástenné maľby, nádherný oltárny obraz narodenia

Panny Márie osadený v ružovom mramore, ozdobné reliéfy, sochy, v oknách vitráže, ... Na strope sú veľké praskliny. Na niektorých miestach je úplne vypadaná omietka. Vidieť tam stropné trámy a rákosovú trsť. Ponad okná je murivo úplne popraskané, vypadávajú z neho kusy kameňa, omietky a dreva (obr. 108).

Podlaha je nová z mramoru osadená v roku 1986. Idem k oltáru. Dvíham hlavu vyššie a pozerám na obraz (obr. 109). Je chronologicky delený do troch častí. V hornej časti je znázornené nebo s troma anjelmi, medzi ktorými je logo Panny Márie. Stredná časť nám predstavuje samotný pôrod, kde je svätá Anna pri jej ľavom boku sv. Joachim a po pravej strane slúžky s babicou. V spodnej časti je sv. Anna, ktorá s pomocou slúžok zavíja Pannu Máriu. Vedľa obrazu sú dve sochy. Vo vedľajších výklenkoch vedľa oltára, aj na náprotivnej strane sú ďalšie sochy. Pri oltári sú v okenných rámoch nádherné vitráže.

obr. 109

obr. 110

Jedna znázorňuje scénu pod krížom (obr. 110).

Na druhej vitráži je sv.

rodina v chráme pri obetovaní pána Ježiša, s prorokom Simeonom (obr. 111) a jeho proroctvom: „a tvoju vlastnú dušu prenikne meč“ (Lk 2, 35a).

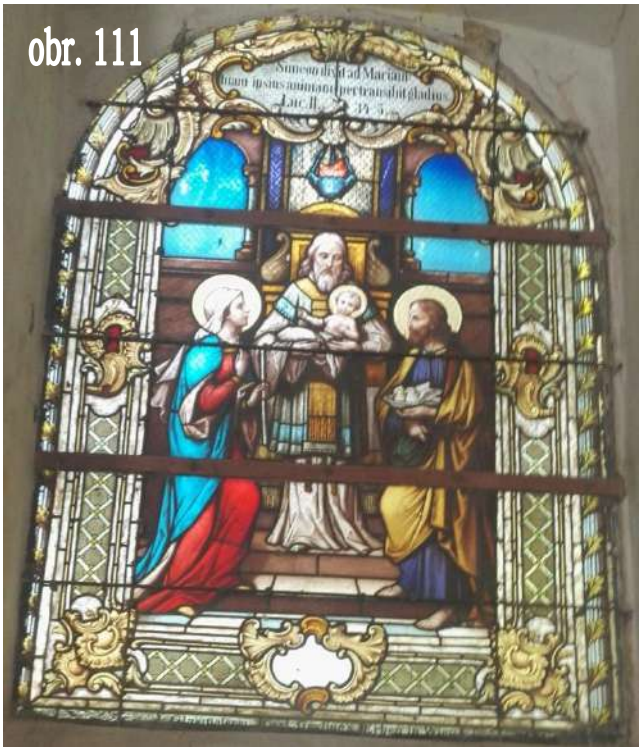
obr. 111

Svoju hlavu dvíham ešte vyššie a pozerám na nástenné a stropné maľby. Jedna znázorňuje mnícha, ktorý ukladá sošku Panny Márie do bútľavého stromu. Druhá zbojníkovú ženu, ktorá umýva svoje deti v studni, z ktorej sa vynára socha Panny Márie. Ďalší znázorňuje žobráka, ktorý si umýva oči a chromú ženu s barlami, ktorá sa uzdravuje. Na ďalšom je kráľ Ľudovít I. veľký (obr. 112), ktorý za prítomnosti biskupov, kňazov a veriacich prináša sošku Panny Márie na oltár.

obr. 112

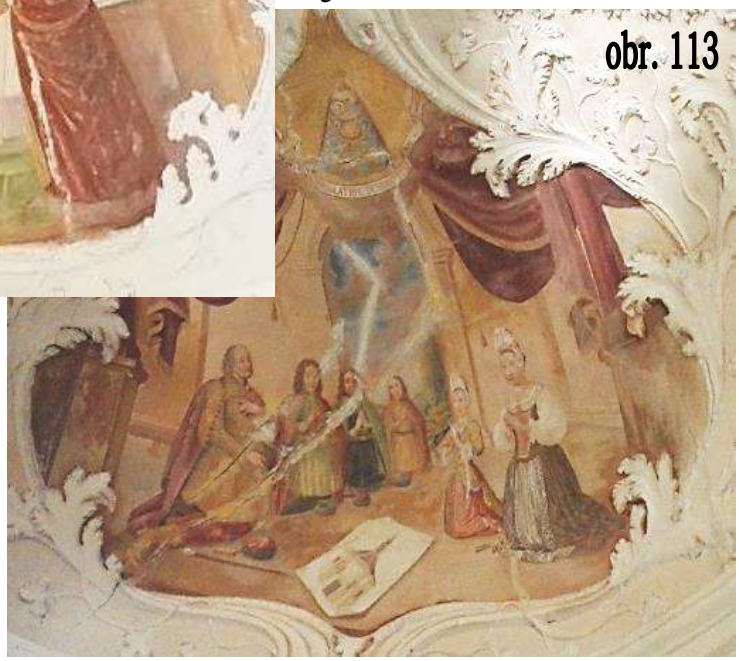
obr. 113

Na piatom je barón Ján Macholányi, ktorý sa spolu s rodinou modlí pri obraze kaplnky svätej studne (obr. 113).

Šiesty znázorňuje procesiu

so soškou Panny Márie. Maľby, ktoré sú na bočných nosných pilierov predstavujú rôzne výjavy zo života Panny Márie.
Chodníkom opúšťame túto nádhernú kaplnku, ktorá má tak blízko k nášmu kostolu sv. Joachima a Anny. Vedľa chodníka

obr. 114

je na pravej strane socha sv. Pavla Pustovníka (obr. 114) a oproti nemu je socha sv. Antona (obr. 115). Ako keby svojou prítomnosťou strážili vstup do kaplnky.

obr. 115

Chodník nás privádza ku kaplnke Obetovania Pána Ježiša v chráme. Tie mariánske kaplnky sú asi také veľké ako na kalvárii v Humennom. Druhá kaplnka je zasvätená Magnifikátu, tretia Navštíveniu Panny Márie, štvrtá Zvestovaniu Panny Márie, piata Narodeniu Panny Márie a šiesta Panne Márie Tálenskej. Medzi treťou a štvrtou kaplnkou je vchod do, dnes už nepoužívanej, bridlicovej bane (obr. 116). Svoju ťažbu oficiálne ukončila v roku 1916. Bridlice z tej to bane sa používali pri stavbe domov ako obkladový materiál, alebo ako strešná krytina. V škol ky na písanie. Prichádzame k exercičnému domu, vyberáme bicykle a o 13[15] chceme odísť. Dievčatá musia ísť autom inou cestou ako my na bicykloch. Zapli si navigáciu a vyrazili. Dohodli sme sa, že sa stretneme

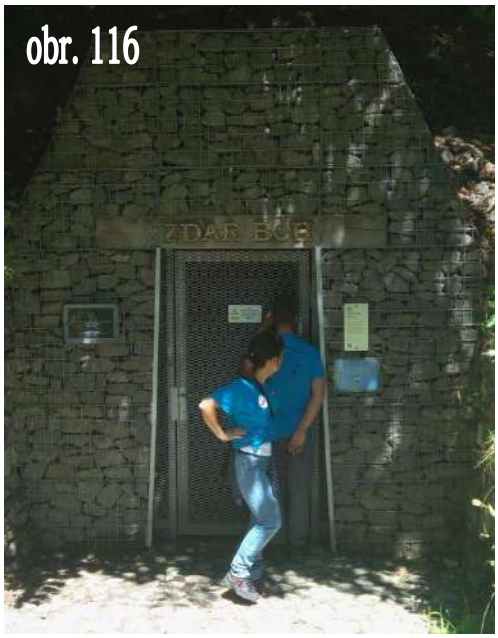

obr. 116

v Podunajských Biskupiciach pri kláštore, v ktorom pôsobila sestra Zdenka Schelingová. Presne o štvrť na dve keď nám chcel dať o. Marek požehnanie na ďalšiu cestu sa spustili zvony baziliky. Bili tak silno, že sme pod nimi nepočuli vlastné slovo. Ako keby nás svojim zvonením vyprevádzali na ďalšiu púť. Po piatich minútach hlas zvonov ustal, my dostávame požehnanie a vyrážame. Dnes musíme prejsť krížom cez Bratislavu. Na čelo pelotónu sa postavil Fero, ktorý má novú mobilnú aplikáciu, ktorá by nás mala bezpečne previesť cez hlavné mesto. Ideme dole kopcom, opúšťame Marianku, prechádzame mestskými časťami Bratislavy - Záhorská Bystrica, Lamač. Mostom La Francone

obr. 117

(obr. 117) prechádzame na druhú stranu Dunaja a prichádzame do Petržalky.

Ideme cestou, miestami aj po chodníku, ale od mosta La Francone ideme už po cyklistickom chodníku. Ten lemuje Dunaj a tak pozdĺž jeho brehu pokračujeme ďalej. Ten cyklochodník tu je naozaj využitý a poriadne. Cyklistov je tu dosť a dosť. Prechádzame okolo mosta SNP a Starým železničným mostom prechádzame Dunajom na druhú stranu.

Po niekoľkých sto metrov opúšťame cyklochodník a vychádzame na cestu. Sme asi dva kilometre od Podunajských Biskupíc. Práve tu stojí policajná hliadka a záchranári, ktorí zastavujú vodičov a skúšajú ich z poskytovania prvej pomoci. Keď nás zbadali, nedovolili nám

vstúpiť na cestu. Vraj je to najnebezpečnejší úsek, na ktorom sa vždy stáva najviac dopravných nehôd. Vysvetľujeme im, že sa potrebujeme dostať do Podunajských Biskupíc a potom do Dunajskej Lužnej. Odporúčajú nám pokračovať ďalej po cyklochodníku, ktorý nás bezpečne dovedie do cieľa našej cesty.

obr. 118

Pokračujeme teda ďalej po cyklochodníku a o 14^{45} prichádzame k bufetu Šimani (obr. 118). Zatiaľ sme prešli 24,5 km s priemernou rýchlosťou 21,7 km/hod.. Na cyklochodník sa tu napája cesta. Nevieme kde vedie, preto radšej pokračujeme ďalej po cyklochodníku. Pokračuje ďalej popri Dunaji. Cyklochodník je vlastne povodňový val, na ktorom je asfaltový koberec. Prichádzame k smerovej tabuli, ktorá nám oznamuje, že do Gabčíkova je to ešte 43 kilometrov.

Za chvíľu vidíme, že súbežne s našim cyklochodníkom ide ďalej od brehu Dunaja druhý cyklochodník. Ten je od nás vzdialený asi 200 metrov. Pekná zábrana aby sa Dunaj nevylial na celú Podunajskú nížinu. To znamená, že ak by sa vylial z koryta je tu prvý val, po ktorom teraz ideme my. Ak by ho naplnil, tak voda preteká do druhej hrádze, ktorú lemuje ďalší val, druhý cyklochodník. Práve po tom cyklochodníku sme mali ísť do Podunajských Biskupíc. Ale to sme sa dozvedeli až neskôr.

Ideme stále popri Dunaji a najbližšie miesto, kde môžeme zísť z tohto cyklochodníka a napojiť sa na cestu je až v dedine Kalinkovo. A to sme už za Dunajskou Lužnou, o Podunajských Biskupiciach ani nehovoriac. Práve tam nás

naše dievčatá čakali, čakali a čakali. Skoro tri hodiny na nás čakali pri kláštore a znášali útrapy slnka, lebo tam sa niet kam ukryť a nás sa aj tak nedočkali. Aj nám volali, aby sme im povedali, že ako dlho ešte majú čakať a kde vlastne sme. Problém bol v tom, že my sami sme vlastne nevedeli presne kde sme. Naša odpoveď znela veľmi stručne: „Nevieme. Teraz sme na cyklochodníku pri Dunaji (obr. 119).“ S odstupom

času to človek berie s humorom, ale vtedy nebolo ani nám a dievčatám už vôbec do smiechu. V tej súvislosti som si spomenul na ruský film Mrázik. Ako tam baba jaga chodila vyzerať svojho kocúra a prasiatko. Ruku si dala na čelo aby jej nesvietilo slnko do očí a pozerala do diaľky: „Nič!“, otočila sa na druhú stranu: „Nič!“ a naspäť: „Zasa nič!“. Možno aj tak nás dievčatá vyzerali, že z ktorej strany k ním prídeme. A my sme vôbec nedošli.

Dostali sme sa do dediny Kalinkovo a po cyklochodníku vchádzame do dediny Dunajská Lužná. Volám dievčatám, aby si sadli do auta a prišli k nám do Dunajskej Lužnej. Návšteva Podunajských Biskupíc sa odkladá na druhý deň. Čas 16^{36}. V reštaurácii Jánošík si vonku na terase dávame aj keď neskorý, ale chutný obed. Za chvíľu k nám prichádzajú namrzené dievčatá s výčitkou v očiach, že tie tri hodiny, ktoré strávili na slnku mohli prežiť aj inak. 17^{45} prichádzame ku kostolu Povýšenia sv. kríža. Tu už nás čaká s úsmevom

a otvorenou náručou páter Bruno Branislav Donoval z rehole dominikánov.
Kontakt na neho som dostal od redaktora Rádia Lumen Martina Ďurča, ktorý u nás natáčal reláciu „Lupa“. Elektronicky sme sa spojili a keď som mu predstavil kto som a hlavne odkiaľ som, hneď mi odpísal, že keď pôsobil v Košiciach tak bol v našej farnosti dávať ružencovému bratstvu duchovné cvičenia. Dobre si pamätá p. Helenu Musákovú aj o. Mareka. A nocľah bol vybavený. Zvlášť sa tešil, že prídeme 13. júla a tak spoločne budeme sláviť sviatok fatimskej Panny Márie a Madony Žitného ostrova, ktorej sošku majú na hlavnom oltári. Zrazu som si uvedomil, aký je ten náš svet malý. Ten pozná toho, ten zas toho a zrazu zistíme, že sa poznáme všetci a žijeme ako jedna rodina. Spomenul som si na jeden vtip, kedy sa Číňan pýtal Slováka: „Koľko vás je?“ Slovák mu odpovedá: „Päť miliónov.“ Na to reaguje Číňan slovami: „Hm. Vám je tam dobre. Vy sa tam všetci poznáte.“
Vchádzame do kostola, ktorý dal postaviť v 13. storočí opát benediktínskeho opátstva na Hore sv. Martina v Dénesde. Kostol bol zasvätený sv. Bartolomejovi. V čase náboženských rozbrojov v 17. storočí plnil aj funkciu farského kostola.
Kostol získal vzácnu sochu Panny Márie s dieťatkom od mníchov z kláštora Celldömölk, ktorí utekali pred Turkami. Už v tomto kláštore preukazovali soche mimoriadnu úctu. Uctievali ju ako zázračnú, uzdravujúcu a pomáhajúcu. Po soške Panny Márie Tálskej v Marianke je to druhá najstaršia drevená plastika na Slovensku. Bola vyhotovená v 12. – 13. storočí pravdepodobne v juhotalianskych provinciách Molise a Abruzzo. Je vyrezaná z hruškového dreva. K soche sa viažu viaceré pozoruhodné legendy, ktoré súvisia s uzdravením chorých, preto ju ľudia nazvali Pomáhajúca Matka Božia.

Po príchode do Dénesdu uložili sochu na bočný oltár v kostole sv. Bartolomeja apoštola, kde ju veriaci uctievali. Bočný oltár neskôr pôsobením drevokazných červov schátral a následne sochu uložili do skrine v sakristii. Neskôr ju kaplán Pavel Reidl premiestnil na faru v Mischdorfe, kde sa k nej modlieval.

obr. 120

Úradníci Bratislavskej župy požiadali farára, aby ju vystavil k verejnému uctievaniu. 14. augusta 1749 bola socha premiestnená na hlavný oltár (obr. 120). Schádzali sa k nej pútnici zo širokého okolia uctievajúc ju ako „Pomáhajúcu Matku Božiu“. Vyslúžila si aj pomenovanie „Madona Žitného ostrova“. Od roku 1749 až do roku 1942 kostol slúžil aj ako pútnické miesto k vzácnej soche Pomáhajúcej Matky Božej.

Keďže svojou veľkosťou nevyhovoval pre pútnikov, vtedajší opát Daniel Somogyi dal v rokoch 1786 až 1797 postaviť na mieste románskeho kostola sv. Bartolomeja apoštola väčší kostol. Ako kostol Povýšenia sv. Kríža ho posvätili v roku 1797. Potom sa počas vojnových rokov a počas totalitného režimu tradícia pútí prerušila. Od roku 1997 sa púte opäť obnovili. Púte sa v obci konajú každý rok okolo sviatku Nanebovzatia Panny Márie (15. augusta). Konajú sa v nemeckom, maďarskom a slovenskom jazyku. Prečo? Dôvod je veľmi jednoduchý. Púte sa zúčastňujú aj veriaci z Maďarska, Rakúska a Nemecka. Prečo? Vysvetlenie. Obec Dunajská Lužná vznikla 1. januára 1974 zlúčením troch pôvodne samostatných obcí:

Jánošíková (do r. 1948 Schildern nem., Dénesd maď.). Pôvodné obyvateľstvo dediny tvorili vo väčšej polovici Nemci, potom Maďari a malé percento Slovákov. Po druhej svetovej vojne Benešovým dekrétom museli opustiť dedinu Nemci a Maďari a do dediny prišli slovenské rodiny z vypálenej obce Terchová, rodnej dediny Juraja Jánošíka a dali jej názov Jánošíková. Do druhej dediny s nemeckým názvom Tartschendorf a maďarským Torcs sa v roku 1945 nasťahovali slovenské rodiny z Oravy z obce Veľká Lipnica, ktorá po povojnovom usporiadaní Európy pripadla Poľsku. Dedine dali názov Nová Lipnica. Posledná dedina Nové Košariská (rodná obec generála M.R. Štefánika) sa predtým menovala Mischdorf nemecky a Miserd maďarsky. Tu sa po druhej svetovej vojne nasťahovali slovenské rodiny z Rumunska a Juhoslávie.

obr. 121

Obsadzujeme prvé lavice po pravej strane oltára (obr. 121). Na začiatku sv. omše nás páter Bruno predstavil domácim veriacim a privítal pri oltári spolucelebranta o. Mareka. Po sv. omši dostáva o. Marek priestor, aby domácim predstavil náš cykloklub.

Na výzvu pátra Bruna sa spoločne presúvame do parku hneď pri kostole, kde je v kamennom poloblúku socha Lurdskej Panny Márie. Tu sme spoločne s domácimi vytvorili jedno ružencové bratsvo. Bolo to krásne. Na chvíľu som si spomenul na Fatimu. Ako nás tam spojila modlitba sv. ruženca. Tam sa ju modlil každý vo svojom jazyku a predsa

sme sa modlili spolu, rovnako tú istú modlitbu. Modlitba posvätného ruženca spája ľudí, národy, krajiny. Škoda, že je tak málo ľudí, ktorí si to uvedomujú. Zvlášť tých, ktorí sú hore.

Po skončení modlitby spoločné foto s pátrom Brunom pri soche Lurdskej Panne Márii (obr. 122) a odchádzame do domu „Klub Ostrov“. Bola to budova bývalého kláštora sestier

sv. Kríža, ktorý bol založený v roku 1908. Od roku 1945 bola v budove umiestnená základná a neskôr materská škola. V súčasnosti je tu ambulancia praktického lekára, lekáreň, sídlo Mládežníckeho združenia Ostrov a Materského centra Ostrovček.

Tu budeme dnes spať. Sprchy tu nie sú a tak po vyložení vecí z auta odchádzame postupne po malých skupinkách na faru. Prišli nás navštíviť aj naši bývalí farníci. Moja dcéra s manželom, ktorí teraz bývajú v Podunajských Biskupiciach. Cyklochodníkom (cca 7 km) tu boli za pár minút.

Dnes je posledná noc na tejto cyklopúti. Nikomu sa nechce spať. Sedíme dlho, dlho vonku na dvore pred budovou, kde je na to prispôsobené sedenie. Sedíme, jeme, voľne debatujeme,

rozprávame zážitky, vtipy, ... Všetkému je raz koniec a tak o pol tretej ráno rozpúšťam náš cykloparlament. Ja som sa ešte presťahoval do kuchyne, aby som umyl riad, ktorý po nás ostal vonku. Ráno by sa mohlo stať, že dievčatá po príchode do kuchyne nevedeli čo skôr. Či chystať raňajky, alebo robiť poriadok po včerajšom večeri. Ku mne sa pridal aj Martin Stahorský a o tretej už bolo všetko tip top.

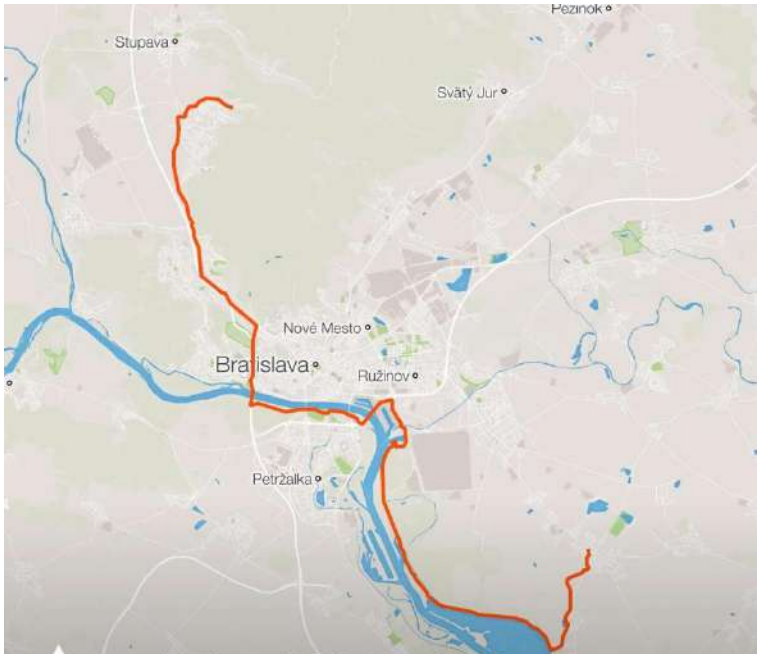

Prešli sme 47,7 km s priemernou rýchlosťou 21,3 km/hod., s čistým časom na bicykli 2 hodiny a 14 minút. Dnes to mala byť taká rýchla jazda za hodinku a pol - necelých 32 km.

Vďaka policajtom, ktorí nás odklonili od našej trasy sme urobili viac

ako 15 km navyše. Ale čo je 15 km navyše oproti ľudskému životu. Tak to malo byť. Tak to prijímam a tak to beriem. Iba mi je ľúto dievčat, že na nás čakali a nedočkali sa. Dobrú noc.

Piatok 14. 7. 2017

Chlapci si na raňajky objednali krupicovú kašu. Dievčatá im s radosťou vyhoveli. Keďže sme boli hore skoro do rána, raňajky sú až o 10^{30} (obr. 123). Dnes sa aj tak nikam neponáhľame. Fero za ten čas vybavuje prepravu bicyklov do

obr. 123

Bratislavy, otec Marek ich uloženie, lebo železnica nedisponuje takým veľkým batožinovým priestorom. Skoro po polhodine je všetko vybavené.

Všetky naše veci sme naložili do auta, urobili generálny poriadok a o pol jednej odchádzame z Dunajskej Lužnej.

obr. 124

Miestnou hromadnou dopravou, vlakom, autom, ktorí ako chceli (obr. 124). Všetci sa stretávame tam, kde nás včera dievčatá čakali. Pri kláštore, pri ktorom je kostol Povýšenia sv. kríža. Pre verejnosť je kostol zatvorený. Otvára sa iba 30. dňa v mesiaci kedy je pútnická sv. omša o 17^{00} ku cti bl. sestry Zdenky. Ak to vychádza na nedeľu tak o 10^{30}.

Kým všetci dorazili, trochu si to tu obzerám. Je to široká ulica. Z jednej strany popri budovách jednosmerná cesta. Potom park - široký pás zelene so stromami a zase

jednosmerná cesta a budovy. V tej horúčave, ktorá tu teraz panuje je tráva úplne vyschnutá. Stromy na tom nie sú o nič

obr. 125

lepšie. O taký čas sa pred priamym slnkom niet kam ukryť. Mňa zaujal jeden široký, asi dva a pol metra vysoký hraničný stĺp – rímsky míľnik, ktorý nám oznamuje, že za týmto stĺpom je už Rímska provincia – písal sa rok **MIL** - 1049 (obr. 125).

O jednej prichádza rehoľná sestrička a otvára nám kostol. Vchádzame dnu, dievčatá idú hneď na chór, kde je organ, o. Marek do sakristie. Po malých úpravách začíname o 13[15] svätú omšu. Po nej si robíme malú prehliadku kostola.

Rehoľný Kostol Povýšenia Svätého kríža v Podunajských Biskupiciach je hlavné pútnické miesto, kde je od 20. 9. 2003 v relikviári uložená prevažná časť pozostatkov blahoslavenej Zdenky identifikovaných pri exhumácii 16. 6. 2003 (obr. 126, obr. 127).

obr. 126

obr. 127

Kostol je oproti ostatným sakrálnym budovám dosť mladý. 15. júna 1947 bol posvätený základný kameň. O tri roky neskôr bolo ukončenie stavby, maľovanie kostola, príprava interiéru. 26. septembra 1950 sa uskutočnilo príslušníkmi štátnej bezpečnosti a milícii násilné vyvezenie sestier z Podunajských Biskupíc a v priestoroch kláštora zriadili nemocnicu. Od roku 1950 - 1990 sa novopostavený kostol využíval iba ako skladisko

zdravotníckeho materiálu. V roku 1991 kostol znovu ožíva, aby slúžil tomu na čo bol postavený. Postupne sa vykonáva obnova priestorov a príprava kostola na posviacku. 13. jún 1992 je konsekrácia kostola Povýšenia Svätého kríža. Slávnostné prenesenie pozostatkov bl. sestry Zdenky Shelingovej z miestneho cintorína do Kostola Povýšenia Svätého kríža sa uskutočnilo 20. septembra 2003. Od tohto dňa sa stáva pútnickým kostolom bl. sestry Zdenky Schelingovej. Posledná rekonštrukcia interiéru kostola sa uskutočnila minulého roku. Je to jedno boková loď so sklenenými oválnymi vitrážami na prízemí. Chór je v tvare písmena U. Lemuje kostol od ľavej strany presbytéria po celom jeho obvode a končí na pravej strane pred presbytériom (obr. 128). Všetko je nové, jednoduché ale krásne vyzdobené.

obr. 128

Zvláštne sú lavice. Kostol je celý biely a lavice sú skoro čierne. Majú zvláštny tvar. Sú úplne jednoduché, strohé. Všetko presne geometrické tvary. Čo je na nich zaujímavé je operadlo. Je v tvare postupne sa zdvíhajúcej krivky. Od stredu kostola po obvodovú stenu.

obr. 129

Vpredu na pravej strane kostola je socha (obr. 129) bl. sestry Zdenky

Schelingovej na okrúhlom mramorovom podstavci, v ktorom sú jej telesné pozostatky. Práve tu si robíme spoločné foto (obr. 130). Od rehoľnej sestričky dostávame medailónik bl.

sestry Zdenky Schelingovej a s veľkým ďakujem opúšťame kostol.

Schádzame dolu Biskupskou ulicou a prichádzame na Trojičné námestie. Tu na zástavke Mestskej hromadnej dopravy čakáme na spoj. Kým príde autobus ešte sa trochu obzerám. Za nami je trojičný stĺp postavený v roku 1851. Oproti nám je pomník padlým vojakom, občanom Podunajských Biskupíc, v prvej svetovej vojne. 14^{30} odchádzame do Bratislavy.

Fero s o. Marekom ostali čakať na dodávku. Podľa dohody ich mala vyzdvihnúť o 14^{45} a ísť s nimi do Dunajskej Lužnej. Tam naložili bicykle, vrátili kľúče od Klub Ostrova pátrovi Brunovi a s veľkým ĎAKUJEM sa rozlúčili. Prichádzajú na Hodžove námestie do podzemných garáži Tatrabanky oproti prezidentskému palácu a tam ukladajú v obrovskej klietke naše bicykle. To nám vybavila Anička Diľová.

Po príchode do Bratislavy, pod most SNP, máme voľný program v podstate až do večera. Niektorí z našich odišli na návštevu rodinných príslušníkov, my pokračujeme smerom do centra. Prechádzame okolo Morového stĺpa, ďalej Rybným námestím a okolo busty Antona Bernoláka na Pánskej ulici. Odbočujeme na Ventúrsku ulicu. Ideme stále hore kopcom na Michalskú ulicu smerom k Michalskej bráne. Hurbanovým námestím prechádzame až na Obchodnú ulicu. Tu sa kvôli obedu delíme. Každý podľa chutí. Jedni chcú pizzu a druhí sú za klasický obed. K tej druhej skupine patrím aj ja. Prichádzame do reštaurácie **KGB** na denné menu. Teda poviem Vám toľko fotiek, obrazov a búst Lenina a ostatných pohlavárov bývalého Sovietskeho zväzu som pokope nikde nevidel. Dokonca ešte aj na toalete. Ale varili dobre, mali dobré pivo a na Bratislavu dobré ceny. Cesnakovú polievku dostali chlapci v chlebe (obr. 131). To som ešte nikde nevidel. Okrúhly malý chlieb. Stred sa vybral a do toho sa naliala polievka, ktorá sa pomaly vstrebávala do chleba

obr. 131

a tak s ubúdajúcou polievkou si postupne aj odhrýzali už mäkučký chlebík. A po dojedení polievky zjedli celý zvyšok chlebíka. Zaujímavý spôsob konzumácie polievky.

Po obede o 16^{30} sa presúvame ďalej. Niektorí odišli za nákupmi do Eurovii, a my skôr narodení sa pomaly presúvame do malej predajne pivovaru BERNARD PRI LYCEU na Staromestskej ulici. Dá sa tu vonku pekne posedieť a vychutnať si kvasinkové pivo. A tak si čas do odchodu z Bratislavy krátime ochutnávkou piva.

Tu za nami postupne prichádzajú naši rodáci. Anička Diľová s kolegyňou z Čaklova. Za Matúšom prišiel švagor zo Sečovskej Polianky s priateľkou a za mnou dcéra so zaťom.

obr. 132

Východňari obsadili celý jeden veľký osem miestny stôl (obr. 132). Blíži sa deviata hodina večer a tak sa znova presúvame a postupne sa všetci schádzame pred vchodom do podzemnej garáže Tatrabanky. Naše bicykle sú v treťom podzemnom podlaží. A tak dole schádzame výťahom. Horšie to bolo naspäť. Hore kopcom a stále dookola až

obr. 133

kým sme nevyšli celkom von. Aj keď máme bicykle dobre vystrojené na jazdu v tme, nesadáme na nich. Máme ešte dosť času a tak ich tlačíme vedľa seba po chodníku (obr. 133) až na vlakovú stanicu. Vykladáme veci z auta, ktoré potrebujeme k sebe do vlaku (obr. 134) a auto odchádza na nakládku. Auto sa na autovlak musí naložiť najneskôr hodinu pred odchodom vlaku. Potom musia vozeň priradiť k ostatným a pristaviť vlak na stanicu.

obr. 134

My odchádzame do vestibulu vlakovej stanici (obr. 135). Ja

obr. 135

odchádzam k pokladni zaplatiť za prepravu bicyklov a tu trampoty so železnicou pokračujú ďalej. Máme zaplatiť jedno euro za miestenku a euro a pol za prepravu. Takže dokopy dva a pol eura za bicykel. Pani za okienkom mi oznamuje, že do tohto vlaku môžeme zobrať maximálne deväť bicyklov v časti kde sa iba sedí a my sledujeme pohľadom svoj bicykel. Vysvetľujem jej, že my všetci máme zaplatený lôžkový vagón a navyše máme osobitne zaplatený vozeň na prepravu bicyklov. Ona mi tvrdí, že v počítači nič nemá a tak mi bicykle nevezme. Po dlhšom dialógu, ktorý k ničomu neviedol som

pokladníčke už trochu zvýšeným hlasom oznámil, že tie bicykle do vlaku uložím, či odo mňa vezme peniaze alebo nie a je my úplne jedno kde budú. Hoci aj v mojom kupé. Asi som tak mal urobiť hneď na začiatku, lebo pani hneď zdvihla telefón. Za chvíľu mi oznamuje, že všetko je v poriadku, vagón máme priradený iba ho zabudli nahodiť do systému a mám zaplatiť za prepravu bicyklov. Pýtam sa, či mám ešte zaplatiť aj za miestenky, ale jej horizontálny pohyb hlavou hovorí, že nie. Vyzerá to, že boj so železnicou sme doviedli do úspešného konca. Ale to ešte nebolo všetko.

obr. 136

Nakladáme bicykle do špeciálneho poštového vagóna a my sa presúvame do nášho lôžkového vagóna (obr. 136). Prvá vec, ktorú som nepochopil, rozdelili nás do dvoch kupé (1, 2) na začiatku vagóna a ďalšie dve (9, 10) na druhom konci vagóna. Nechápem. Veď som riadne žiadal, aby sme boli pokope, ale pani stewardka mi ukazuje rozpis lôžkovej časti, ktorý dostala pred nástupom na vlak, s tým že ostatné kupé sú už vypredané. Konečne o 23^{45} vyrážame. Za chvíľu prichádza sprievodca a keď kontroluje zľavnené lístky upozorňuje ma, že cena zľavneného lístka môže byť 12,-€ a my ich máme po 8,-€. Rozdiel máme hneď doplatiť. Odkazujem mu už trochu podráždený, že od nás už nedostane ani cent, lebo pani, ktorá nám tie lístky predávala tri krát volala do centrály, aby jej vysvetlili ako je to so zľavami, lebo sú rozdielne ak cestujete autovlakom. Trochu zaskočený sprievodca odchádza so

slovami, že si to musí doštudovať. A nakoniec zlatý klinec. Od našej stewardky pýtam 14 pív, pre každého jedno na dobrú noc. Jej odpoveď znie, že má iba 5, ale zoženie. Po polhodine prichádza aj s kolegami a prináša nám sľúbených 14 pív. Dnes už toho bolo naozaj dosť. Ideme konečne spať.

Sobota 15. 7. 2017

7^{50} prichádzame do Humenného. Pomaly sa obliekame do cyklodresov a vychádzame z nášho vagóna. Prichádzame k poštovému vagónu, kde si vyzdvihujeme svoje bicykle. Ešte čakáme, kým pristavia autovagón na vykládku (obr. 137, 138, 139). Po necelej hodine už máme aj auto a tak o 8^{45} vyrážame. Smer – Čemerné. Cieľ - kostol Fatimskej Panny Márie. Po hodine a jednej minúte prichádzame do cieľa našej cesty. Naša posledná priemerná rýchlosť tohtoročnej cyklotúry je 26,4 km/hod.

obr. 137

obr. 138

obr. 139

Pred vchodom do kostola si dávame ešte foto (obr. 140) a postupne sa rozchádzame do svojich domovov, k svojim

obr. 140

rodinám. Pri rozlúčke nám ostala nezodpovedaná jedna otázka. Kam na budúci rok? Čo si pre nás Pán prichystal? Po akých cestách nás bude sprevádzať? Otázok je veľmi veľa. Zatiaľ na odpoveď čakajú. Pán dáva všetko v pravý čas. Tak aj na tieto otázky dostaneme postupom času odpoveď.
Bilancia tohtoročnej cyklotúry. Zo všetkých bola táto, čo sa týka organizačných vecí najnáročnejšia. Ale s Božou pomocou sme to všetko zvládli. Počtom kilometrov nebola najdlhšia. Prešli sme spolu 613,23 kilometrov za 27 hodín a 13 minút s priemernou rýchlosťou 22,46 km/hod. Spolu s nami zdieľali osudy na cestách noví členovia. Z našej farnosti Aďa Hricová vystriedala pohodlnú cestu v sprievodnom vozidle a postavila sa k nám. Vymenila štyri kolesá za dve. Jej miesto v sprievodnom vozidle zaujala Dadka Slivková. Pridal sa k nám aj Matúš Fiaský. Z iných farností – Martin Gera z Banského a Paľo Popaďák zo Sečovskej Polianky.

Chcem poďakovať všetkým vám, ktorí ste nás sprevádzali svojimi modlitbami a myšlienkami na našej cyklopúti. Chcem poďakovať všetkým sponzorom: UNIPLAST MH Vranov nad Topľou – Ing. Miroslav Hrubovský; Banik a syn s.r.o. Vranov nad Topľou – Ing. František Baník; PARAMOGUL s.r.o. Vranov nad Topľou - Ing. Milan Tkáč; UNIKOL spol. s.r.o.

Vranov nad Topľou – Martin Kolesár; Duotex, s.r.o. Vranov nad Topľou – Ing. Jozef Macko; MP DUAL, s.r.o. Vranov nad Topľou – Marek Petro; pán Ing. Michal Mudrák; KOVOROB s.r.o.; PLAST – PRESS, s.r.o.; Fragokov; Wittman Bottenfeld; Procont; Plastoplan Plastics - lebo bez ich pomoci by sme tak náročnú cyklotúru nezvládli.
A nakoniec tomu Prvému, lebo bez Neho by sme ani nevyrazili: „Pane Bože ďakujem. Ďakujem za hojnosť milostí, za ochranu, za sprievod anjelov strážnych, ďakujem za všetko. Niet na svete toľko slov, ktorými by sme mohli vyjadriť našu vďaku – to vieš iba TY, lebo bez TEBA by sme ani nevyrazili.“

Nech Boh žehná našu farnosť!

Peter Tóth

A takto sme tohto roku skončili (obr. 141).

obr. 141

Cyklotúry sa zúčastnili:

Šimon Kuruc

Mišo Jenčo

Aďa Hricová

Janík Hrubovský
Jakub Hrubovský
Rado Bača

Paľo Fincický
Paľo Popaďák
Matúš Fiaský
SLOVAKIA
ČEMERNE

Martin Gera – Spajky
Martin Stahorský
Peter Tóth

a v sprievodnom vozidle

O našu cyklotúru prejavilo záujem aj miestne tlačové médium a urobilo rozhovor s našimi členmi. Tu je výsledok.

redakcia@vranovske.sk

číslo 30-31

Vranovské Spektrum NOVINKY

Týždenník obyvateľov okresu Vranov nad Topľou

www.vranovske.sk | Ročník XXI. | 24. júl 2017 | Cena 0,40 €

Cykloklub Fatimskej Panny Márie z Čemerného najazdil počas cyklopúte viac ako 600 km!

viac na str. 4 - 5

Miss Domaša spoznáme 18. augusta, v programe vystúpia aj Gladiator, C. Buckinham, či L. Adamec

viac na str. 6

Kapitán FK Soľ M. Hajník: Sami sme najlepšie vedeli, za koho a o čo hráme!

viac na str. 13

Novinky vyjdú 7. augusta

Vážení čitatelia, v rukách držíte letné dvojčíslo Vranovských Noviniek. Najbližšie číslo vyjde 7. augusta. V redakcii Vám budeme opäť k dispozícii od 31. júla.

ISSN 1338-1040

9 771338 104005 30

lamar

Požičovňa náradia

Čemernianska 46

oproti starému rímskokatolíckemu kostolu v Čemernom

www.lamar.sk 0915 312 304

EKO SPOL Vranov s.r.o.

Budovateľská 2563, Vranov nad Topľou, (smer ELA stavebniny)

ŠTRKY – PIESKY Vranov nad Topľou

PONUKA NA PREDAJ

- maďarské riečne štrky a piesky
- lomové štrky – makadam
- okrasné dekoratívne kamene a drte
- štiepaný kameň – skalkové kamene
- cement

Možnosť dovozu štrku, aj kamiónom – 3,5 ton, 10 ton, 24 ton

Ponúkame STROJOVO BETÓNOVÉ POTERY

Kompletná dodávka – štrk, cement, poter

Kontakt: 0915 864 543, 0910 864 543

www.ekospolvranov.sk

Cykloklub Fatimskej Panny Márie najazdil počas tohtoročnej cyklopúte viac ako 600 km!

Cykloklubu Fatimskej Panny Márie pri rímsko-katolíckej farnosti v Čemernom sa podarilo spojiť vášeň pre cyklistiku s povzbudením ducha dokonalým spôsobom. Jeho členovia totiž už deväť rokov jazdia na bicykloch po pútnických miestach. Predtým to boli víkendové túry. Posledné štyri roky trávia na bicykloch celý týždeň. Počas tohtoročnej tour absolvovali v rámci siedmich etáp na trase Vranov – Levoča - Badín – Topoľčany – Šaštín (cez Trnavu) – Mariánka – Dunajská Lužná - Podunajské Biskupice a na záver Humenné – Vranov viac ako 600 kilometrov!

V predchádzajúcich rokoch spoznávali členovia Cykloklubu Fatimskej Panny Márie pútnické miesta v Poľsku (Krakow, Czenstochowa). Posledné dva roky sa vrátili na slovenské cesty (Turzovka, Podunajské Biskupice). Nad trasou sedeli jeho členovia od januára a dôraz kládli na to, aby mohli navštíviť predovšetkým miesta s mariánskou tradíciou. Popri cyklistike si totiž dávajú záležať aj na duchovnom rozmere. ***„Chceme dať nášmu jazdeniu na bicykloch hlbší zmysel, preto spájame toto dobrodružstvo s návštevami pútnických miest. Okrem toho sme mali dva týždne pred štartom v našej farnosti vyloženú krabičku, kde mohli veriaci vhodiť svoje úmysly a my sme potom za nich na rôznych miestach po Slovensku slúžili omše,"*** vysvetľoval Michal Jenčo.

Vzhľadom k tomu, že členovia cykloklubu sú zároveň športovcami telom, aj dušou, pri plánovaní trasy sa nevyhli ani výzvam ako Branisko, Čertovica, či horský prechod Jablonica. Dodáme, že najdlhšia etapa z Levoče do Badína merala 164 km a cyklisti nastúpali viac ako 2000 výškových metrov, kedy navyše zo všetkých dní vládlo ešte aj najteplejšie počasie. ***„Najnáročnejšia bola asi Jablonica. Ani nie tak kvôli stúpaniu, ale stretli sme tam množstvo kamiónov. Nakoniec sme sa rozhodli rozdeliť na menšie skupinky, aby sme neohrozili bezpečnosť nikoho z nás. Počas rovinatých etapách na západnom Slovensku pre zmenu vždy fúkalo. Nech sme jazdili akýmkoľvek smerom, vždy sme šliapali proti vetru. Keďže v pelotóne sme boli štrnásti, snažili sme sa na čele prestriedať, ale patrí sa povedať, že najviac toho odtiahli naše dve „lokomotívy" Fero Baník s Matúšom Fiaskym,"*** usmieval sa M. Jenčo.

Keďže v 14-člennom pelotóne mali vranovskí cyklisti najazdených v tejto sezóne od 100 do 2 500 km, platilo, že tempo sa prispôsobovalo najpomalšiemu.

(Pokračovanie na strane 5)

Adriana Hricová: Veľmi rada privítam v tíme aj ženskú posilu a sparingpartnerku

Viac ako 600 kilometrov na bicykli je športová výzva, ktorá si zaslúži rešpekt. Kým členovia Cykloklubu Fatimskej Panny Márie majú s tour po pútnických miestach už dostatočné skúsenosti, Adriana Hricová si tento rok odkrútila premiéru. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že v 14-člennom pelotóne bola jedinou a zárpveň prvou ženou, ktorá toto športové dobrodružstvo absolvovala aktívne na bicykli.

*** Ako dlho sa venujete cyklistike na tejto úrovni?**

- Cestný bicykel som si kúpila túto zimu a prvú jazdu som absolvovala 17. marca. Odvtedy jazdím rekreačne a posledné mesiace sme mali s chlapcami intenzívnejšie tréningy. Pred cyklotúrou som mala najazdených okolo 620 km.

*** Čo Vás inšpirovalo a motivovalo k tomu, aby ste absolvovali cyklopúť?**

- Určite tak ako u každého člena aj ja som si zvolila úmysel, s ktorým som do tejto cyklopúte šla a za ktorý som obetovala všetko negatívne a všetko pozitívne, čo sa na cestách dialo a stalo. Taktiež to pre mňa bola obrovská výzva. Bola som zvedavá ako a či to vôbec zvládnem. Je ťažké odhadnúť svoje limity, možnosti a schopnosti pred takouto náročnou a zložitou cestou. Nešlo len o fyzickú, ale aj o psychickú výzvu, to znamená nastaviť svoje zmýšľanie tak, aby som sa nevzdala, vydržala a došla do cieľa, ktorý sme si stanovili.

*** Ktorá z etáp Vám učarovala najviac?**

- Všetky etapy viedli cez naše krásne Slovensko s cieľom v Podunajských Biskupiciach pri pozostatkoch blahoslavenej sestry Zdenky (jej relikviu máme na oltári). Najväčšou výzvou pre mňa bola práve druhá etapa z Levoče do Badína s dĺžkou 164 km a 2 147 výškovými metrami. V tejto etape bola pre mňa najväčším zážitkom Čertovica, kde sme zo seba všetci dali všetko, ale následne nás čakal zjazd až do Banskej Bystrice, ktorý naozaj stál za to. Pri tomto zjazde som úplne zabudla, čo sa dialo a koľko námahy nám dalo tento kopec vyšľapať. Tomu hovorím sila prítomného okamihu. V tomto zjazde som mala najvyššiu maximálnu rýchlosť 82 km/h. Chlapci ešte vyššiu. V zjazdoch som predsa len opatrnejšia (úsmev).

(Pokračovanie na strane 6)

Primátor Ján Ragan prijal jubilantov Miroslava Jenča a Juraja Kuruca

Sú ľudia, ktorí rozosievajú okolo seba svoje schopnosti do spoločensky užitočnej práce pre ľudí a rozkvet nášho mesta. Možno s istotou povedať, že k nim patria aj občania Vranova nad Topľou, ktorí v uplynulých týždňoch oslávili svoje životné jubileum – Miroslav Jenčo a Juraj Kuruc. Obidvaja skromní páni, ktorým záleží na tom, aby bol náš život krajší a spokojnejší. Jubilantov prijal 19. júla 2017 primátor mesta Ján Ragan, aby im osobne zagratuloval, poďakoval za šírenie našej ľudovej kultúry v spoločnosti a poprial ďalšie šťastné roky. Súčasne sa jubilanti podpísali do pamätnej knihy nášho mesta.

Miroslav Jenčo sa narodil vo Vranove nad Topľou. Spolu s rodičmi a súrodencami žil v Dlhom Klčove. Po ukončení stredoškolského štúdia nastúpil v roku 1977 pracovať do vtedajšej Slovenky, v ktorej prešiel rôznymi pracovnými pozíciami od mechanika až po vedúceho prevádzky. Pracovný pomer ukončil v roku 1996.

Občanom nášho mesta je od roku 1984. Široká verejnosť ho vníma najmä v oblasti ľudovej kultúry – folklóru. 23 rokov bol tanečníkom vo FS Vranovčan.

Svoje bohaté skúsenosti a lásku ku folklóru zúročil vo FS Rovina, ktorý spolu s manželkou založil ako občianske združenie v roku 2002. Po zmene sídla súboru sa zmenil aj jeho názov a od roku 2012 je vo verejnosti známy ako FS Lipovec. Súčasne v tomto roku vznikol aj DFS Lipovček ako jeho prípravka a základňa.

Od roku 1992 sa spolu s manželkou Annou venuje šitiu mužských, ženských, detských krojov a krojových doplnkov. Za 25 rokov tejto náročnej činnosti ušili množstvo krojov pre členov rôznych folklórnych súborov a skupín. Svoju prácu robí s nesmiernym zanietením.

V roku 2013 sa s manželkou stali laureátmi Ceny primátora mesta Vranov nad Topľou za vyhľadávanie, uchovávanie, tvorbu tradičných ľudových krojov nášho regiónu a úspešné vedenie mládeže k folklórnym tradíciám.

Juraj Kuruc sa narodil v Oľke. Po ukončení stredoškolského štúdia od roku 1970 pôsobil vo vtedajšej Bukóze ako majster výroby parkiet a stal sa občanom nášho mesta. Od roku 1976 sa oddal výchove mládeži - bol 33 rokov majstrom odborného výcviku profesie stolár na vtedajšom SOU chemickom, ktorého zriaďovateľom bola Bukóza, neskôr SOŠ Drevárska.

Celý svoj život je spätý s ľudovou kultúrou – folklórom ako spevák, harmonikár, zabávač. Roky pôsobil v FS Bukovčan, v Dievčenskej FSk Pramene pri SOŠ na ulici Alexandra Dubčeka, bol korepetítorom FS Rovina v Dlhom Klčove. Verejnosť ho dlhé roky vníma ako vynikajúceho harmonikára a speváka ľudových piesní, ktorý je často stredobodom mnohých verejných a súkromných podujatí.

Od roku 2010 je členom Vranovských heligonkárov, pre ktorých je heligónka srdcovou záležitosťou. Toto naše úspešné zoskupenie sa stalo v roku 2014 laureátom Ceny primátora mesta Vranov nad Topľou za uchovávanie ľudových tradícií, obnovu hry na heligónke a šírenie dobrého mena nášho mesta. -r-

Cykloklub Fatimskej Panny Márie najazdil počas tohtoročnej cyklopúte viac ako 600 km!

(Dokončenie zo strany 4.)

Ak bolo treba, navzájom sa napr. v kopcoch potlačili, počkali alebo si urobili prestávku, aby si pocit z jazdy užíval naozaj každý. ***„Napriek tomu, že sme sa nenaháňali za časmi, predsa len sme neodolali a interne sme si určili niekoľko horských, či šprintérskych prémií. Hoci to nikto nevyhodnocoval, najaktívnejším v tomto smere bol Šimon Kuruc (minulý rok druhé miesto v kategórii kadetov na Tour de Vranov). Paradoxne patril medzi tých, ktorí mali toho natrénované najmenej, ale vyhral Branisko, aj Čertovicu a darilo sa mu i v šprintoch,“*** referoval M. Jenčo.

Hoci o rôzne zaujímavé a nezabudnuteľné zážitky počas tohtoročnej pútnickej tour núdza nebola, jeden predsa len vyčnieval nad všetkými. ***„Na štrnástich bicykloch sme najazdili viac ako 600 km a nedostali sme ani jeden defekt, čo sa nám doteraz ešte nestalo. Napr. minulý rok v Poľsku sme počas jednej etapy museli riešiť až desať defektov. Vtedy to však bolo spôsobené vysokými horúčavami. Asfalt mal 78°C a gumy na ňom od prehriatia strieľali,“*** zaspomínal si M. Jenčo.

Tohtoročnú sezónu odštartoval M. Jenčo, spolu s partiou ďalších vranovských cyklistov, na „sústredení“ na Malorke, kde si popri dokonalých podmienkach pochvaľoval aj mimoriadnu ohľaduplnosť domácich vodičov. ***„Domáci Malorčania si uvedomujú, že ich hlavné zdroje sú z turizmu, preto si aj turistov, ktorí tam chodia jazdiť na bicykloch, veľmi vážia a sú k nim ohľaduplní. Slovenskí vodiči sa ešte musia naučiť akceptovať cyklistov, ale zase nemôžem povedať, že je to úplne hrozné. Zaujímavý je napr. prístup poľských vodičov kamiónov. Na našich cestách sa občas pozastaví rozum nad spôsobom, akým jazdia, ale doma sa správajú úplne inak. Stalo sa nám, že kamiónista v Poľsku išiel za nami aj štyri, päť kilometrov bez toho, aby sa nás pokúsil predbehnúť a tým pádom možno i ohroziť, práve naopak, prispôsobil sa nášmu tempu,“*** dodal M. Jenčo.

-im-

Spomienka

Dňa 22. júla uplynie 10 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustil

Ján Kitko z Vranova nad Topľou.

Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu spolu s nami tichú spomienku.

Spomínajú deti a vnúčatá.

Spomienka

Dňa 22. júla uplynulo 5 rokov, od chvíle, keď nás navždy opustila naša milovaná mama, manželka, sestra a babka

Agnesa Hajníková z Merníka.

Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej spolu s nami tichú spomienku.

Spomínajú manžel Emil, syn Peter a dcéry Ľubica a Jarmila s rodinami, sestry s rodinami a celá blízka rodina.

Spomienka

Stále je ťažko a smutno nám všetkým. Nič nie je také, aké bolo predtým. Všade aj po roku chýba Tvoj hlas, mal si rád život, my Teba a Ty nás.

Dňa 22. júla uplynul rok, keď od nás navždy odišiel náš milovaný manžel, otec, svokor a dedko

Jozef Petro z Vranova.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Smútiaca rodina

Zamestnávatelia: Overte si, ako vyslať zamestnancov na prácu do krajín Európskej únie

Zamestnanci alebo dohodári pracujúci v zahraničí podliehajú v rámci sociálneho poistenia legislatíve tej krajiny, v ktorej pracujú. Iná situácia však nastane, keď zamestnanec pracuje pre slovenského zamestnávateľa v krajinách Európskej únie, Švajčiarska, Nórska, Islandu a Lichtenštajnska a zamestnávateľ chce, aby takýto zamestnanec bol aj počas výkonu práce v zahraničí sociálne zabezpečený (sociálne a zdravotne poistený) na Slovensku. Vtedy si musí zamestnávateľ v Sociálnej poisťovni (SP) uplatniť výnimku – tzv. inštitút vyslania.

O uplatnenie inštitútu vyslania musia zamestnávateľ a zamestnanec požiadať príslušnú pobočku SP (v ktorej je zamestnávateľ zaregistrovaný na platenie poistného). Po vyplnení potrebných informácií odovzdajú pobočke *Žiadosť o vystavenie prenosného dokumentu A1 z dôvodu vyslania zamestnanca na územie iného členského štátu EÚ*. Tlačivo žiadosti je k dispozícii na webovej stránke Sociálnej poisťovne a taktiež v každej jej pobočke. Ak zamestnávateľ o vyslanie nepožiada, odvádza poistné na sociálne zabezpečenie za vyslaného zamestnanca v zahraničí tamojšej inštitúcií sociálneho zabezpečenia a tamojšej inštitúcii zdravotného poistenia.

Ďalšie podrobnosti o podmienkach uplatnenia inštitútu vyslania zamestnanca na prácu do zahraničia (keďže môžu nastať rôzne situácie vyslania, na ktoré sa uplatňujú rôzne postupy) poskytuje zamestnávateľom každá pobočka SP. -sp-

Svoje platby poistného si môžete kontrolovať cez Saldokonto

Sociálna poisťovňa pripomína živnostníkom a ostatným samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), že aktuálny stav platieb do Sociálnej poisťovne môžu sledovať aj cez Saldokonto. Prostredníctvom tejto elektronickej služby živnostníci uvidia aktuálny stav „účtu" (či majú nedoplatok, alebo preplatok) a či uhrádzajú poistné v správnej výške. Okrem platieb poistného získajú prehľad predpisov poistného generovaných na základe spracovaných daňových priznaní, podľa ktorých si skontrolujú, „koľko majú zaplatiť".

Na to, aby SZČO získala prístup k tejto službe, stačí navštíviť príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne podľa miesta trvalého pobytu a podpísať dohodu o elektronickej komunikácii so Sociálnou poisťovňou. Klient službu získa bezplatne a na počkanie spolu s GRID kartou. Ak už má GRID kartu na prístup do inej elektronickej služby Sociálnej poisťovne, napr. k Individuálnemu účtu poistenca, GRID karta mu zostáva rovnaká.

Služba Saldokonto je prístupná na webovej stránke Sociálnej poisťovne a je možné ju využívať kedykoľvek online. -sp-

Adriana Hricová: Veľmi rada privítam v tíme aj ženskú posilu a sparingpartnerku

(Dokončenie zo strany 4.)

*** V pelotóne ste boli jediná žena. Boli k Vám ostatní členovia cykloklubu dostatočne galantní?**

- Chlapci boli neskutočne galantní a veľkí gentlemani. Ako pelotón sme jazdili naozaj spolu a pokope až na kopce, kde to ani nie je veľmi možné. Chlapci ma podporovali po všetkých stránkach. V pelotóne som sa držala v prvej polovici a chlapci podľa toho udávali primerané tempo. V kopcoch ma nikdy nenechali ísť samú a bez podpory. Cítila som sa s nimi veľmi dobre a bezpečne. Uvedomujem si to a zároveň som im veľmi vďačná, pretože bez ich podpory a skvelého prístupu by som to nezvládla a nedopadlo by to takto dobre.

*** Z Vašich slov máme pocit, že cyklistika Vás „chytila". Aké teda máte ďalšie športové plány?**

- Určite sa plánujem pridať o rok na ďalšiu cyklopúť a aj pokračovať v tréningoch s mojimi chlapcami. Samozrejme, veľmi rada privítam v tíme aj ženskú posilu a sparingpartnerku (úsmev). -im-

Rozpis pohotovostných služieb lekární v meste Vranov nad Topľou

pondelok – piatok: 17.00 - 21.00 hod. **sobota – nedeľa:** 7.30 - 12.00 hod. 13.00 - 21.00 hod.

		17.00 – 20.00 hod.	Adresa lekárne	20.00 – 21.00 hod.	Adresa lekárne
Pondelok	24.7.	Dr.Max – mesto	Námestie slobody 969	Dr.Max – mesto	Námestie slobody 969
Utorok	25.7.	Dr.Max – NsP	M. R. Štefánika 187/177B	Dr.Max – NsP	M. R. Štefánika 187/177B
Streda	26.7.	Karolínka	Dukliansykh hrdinov 2631/31 (Tesco)	Karolínka	Dukliansykh hrdinov 2631/31 (Tesco)
Štvrtok	27.7.	Schneider	OC Kaufland	Schneider	OC Kaufland
Piatok	28.7.	Blíženci	M.R.Štefánika 143/169	Blíženci	M.R.Štefánika 143/169
Sobota	29.7.	Dr.Max – NsP	M. R. Štefánika 187/177B	Dr.Max – NsP	M. R. Štefánika 187/177B
Nedeľa	30.7.	Sofia	Dukliansykh hrdinov 1212	Sofia	Dukliansykh hrdinov 1212

Rozpis pohotovostnej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti

sobota, nedeľa a sviatok: 8.00 hod. - 11.00 hod.

29.07.2017	MUDr. Smolková	zub.ambulancia, Štúrová 134/2, Vranov n. Topľou
30.07.2017	MUDr. Šarišská	zub. ambulancia, Nam. Slobody pri ČSOB, Vranov n. Topľou